

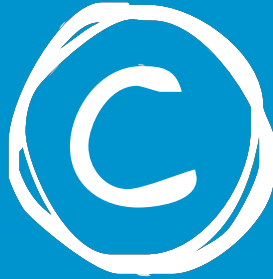
TÜRKİYE MUSİKİ ESERİ SAHİPLERİ MESLEK BİRLİĞİ DERGİSİ

vizyon

temmuz - ağustos 2009
sayı: 13

Dünyanın gözü internette

WORLD COPYRIGHT SUMMIT

Aysun-Ali Kocatepe • Bilge Özgen • Hasan Cihat Örter
• Uluslararası İstanbul Müzik ve Caz Festivalleri •
Etem Ruhi Üngör • Bedük • Naim Dilmener'den
Pop Tarihi • Jehan Barbur

KORSAN MÜZİK

ALMAK SATMAK İNDİRMEK

HİRSİZ- LİKTİR!

MESAM • MSG • MÜYAP • MÜYORBİR
KORSANLA MÜCADELE PLATFORMU

Fikri Mülkiyet'te küresel bakış

■■■■■ Merhabalar;

Yaz mevsimi pek alışkın olmadığımız bir hava muhalefeti içinde sürüp giderken müzik piyasasında yaz başından beri dolu dizgin giden konser furyası sürüyor. Bütün bu koşturma içinde küresel ölçekte müzik sektörünü ilgilendirecek gelişmeler de olmadı değil. Örneğin iki yılda bir düzenlenen Dünya Telif Hakları Zirvesi'nin (Copyright Summit) ikincisi geçtiğimiz Haziran ayında Washington'da yapıldı. MESAM Başkanı Ali Rıza Binboğa ve MESAM Genel Sekreteri Necmettin Ovacık hem zirveye hem de CISAC ve BIEM Olağan Genel Kurulları'na katılmak üzere Washington'daydı. Zirvede, üzerinde önemle durulan konu fikri mülkiyetin nasıl korunması gerektiğiydi. Kullanıcıyı aldığı hizmetin karşılığını ödemeye ikna edecek iş modellerinin üretilmesi, uygulanacak diğer yaptırımlardan daha uzlaşmacı bir yol olarak kabul edildi. Fikri mülkiyetin tahribatında aslan payı alan teknoloji ve internet servis sunucu şirketlere büyük görev düştüğünü ifade eden konuşmacılar, fikri mülkiyetin ülke ekonomileri için önemli bir kalem olduğunun da altını çizdiler.

15 yıllık uzun bir aradan sonra yeni bir albümle karşımıza çıkan Aysun Kocatepe ve müzikte 44. yılını dolduran Ali Kocatepe keyifli bir söyleşide sizlerle birlikte. İki sanatçı zaman zaman kesişen ama çoğunlukla solo ilerleyen müzikal kariyerlerinden söz etti.

İstanbul'da müziksiz gün geçmiyor, festivalsiz yaz yaşanmıyor. Bu sayıda İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından düzenlenen iki festivali takip ettik: İstanbul Uluslararası Müzik Festivali ve İstanbul Uluslararası Caz Festivali. Her iki festi-

valden iki sanatçı Han-Na Chang (viyolensel) ve Ayşe Tütüncü (piyanist ve caz müzisyeni) söyleşiyle sayfalarımızı renklendirdik.

Her sayıda olduğu gibi Ustalara Saygı köşesinde yine önemli bir ustayı Bilge Özgen'i konuk ediyoruz bu kez. Özgen bugüne dek 400 şarkı yazmış son derece üretken bir bestekâr. Ardından bir başka üretken isim daha geliyor; Hasan Cihat Örtter. Bugüne dek 2 bine yakın beste, 200'e yakın belgesel ve film müziği yapmış, 26 albüme imza atmış Örtter'in aynı zamanda 9 kitabı var.

Bu sayıda 'ayrıntı' başlığında müzik tarihimize hizmet etmiş önemli bir ismi etnomüzikolog, organolog (çalgı bilimci), koleksiyoner, araştırmacı-yazar ve Musiki Mecmuası'nın da 46 yıllık genel yayın yönetmeni Prof. Dr. Etem Ruhi Üngör'le buluştuk. Prof. Dr. Üngör bize çalgı koleksiyonunun en değerli parçalarını gösterdi. 'Genç yetenekler' köşesinde tılsımlı sesi ve büyüleyici kelimeleriyle Jehan Barbur ile dans müziğinin yeni kralı Bedük karşımızda. İkisi de kendi alanlarında emin adımlarla ilerleyen bu iki genç sesin hayran kitlesi her geçen gün büyüyor.

Üstad Naim Dilmener de yaz mevsimine uygun bir konuyu büyüteç altına aldı bu sayımızda: 'Yaz Gazinoları'. Nostaljik bir tur olacaktır kimileri için...

Gelecek sayıda görüşünceye kadar hoşça kalın, müzikle yaşayın.

Yayınlayan Türkiye Müsiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği MESAM

Sahibi MESAM adına Yönetim Kurulu Başkanı Ali Rıza Binboğa

Danışma Kurulu Ali Rıza Binboğa, Suavi, Turhan Taşan, Ahmet Selçuk İlkan, Ali Tekintüre, Attila Özdemirođlu, Cahit Berkay, Halil Karaduman, İhsan Öztürk, Mustafa Özkent, Orhan Gencebay

Yayın Kurulu Necmettin Ovacık, O. Suat Özçelebi, Güner Yıldırım, Önder Kızılkaya, Türksan Karatekin, Aslı Karataş Kalkan

Yayın Yönetmeni Önder Kızılkaya

Yayın Koordinatörü O. Suat Özçelebi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Aslı Karataş Kalkan

Katkıda bulunanlar Naim Dilmener, Elif Gamze Arslan, Şebnem Akçıl, Ş. Bülent Eröz, Sinan Kesgin, Yüksel Altıntop

Fotoğraf Editörü Teoman Gürzihin

Grafik Tasarım Didem İnceşadır,

Baskı Punto Baskı Çözümleri Tic. Ltd. Şti.
Halaskargazi Cad. Sait Kuran İş Merkezi 34381, No: 145 Kat:5 Şişli - İstanbul
T: +90 212 231 30 67
F: +90 212 231 33 37

Basım Yeri ve Tarihi İstanbul - Ağustos 2009

Yayın Yönetim ve Yazışma Adresi
MESAM Sıracevizler cad. Esen sok. Saruhan Plaza No:6 Kat:6 34381 Bomonti / Şişli / İstanbul
T: +90 212 296 99 10 (pbx)
F: +90 212 296 99 24-26
www.mesam.org.tr

Yapım / Tasarım
SİTA Politik Danışmanlık ve Yayıncılık Hizmetleri A.Ş.
Ortaklar cad. Mevlüt Pehlivan sk. No:4-11 Mecidiyeköy-İstanbul
T: +90212 2665440 F: +90212 2664991
www.sita.com.tr

TETRA İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Halaskargazi cad. Sait Kuran İş Merkezi No:301-5 Şişli-İstanbul
T: +90212 219 96 76 F: +90212 23133 37
www.tetrailetisim.com

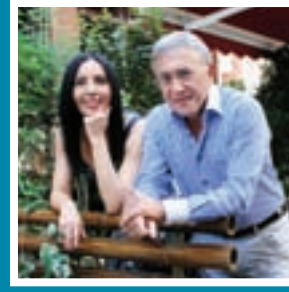
Reklam
MESAM Sıracevizler cad. Esen sok. Saruhan Plaza No:6 Kat:6 34381 Bomonti / Şişli / İstanbul
T: +90 212 296 99 10 (pbx)
F: +90 212 296 99 24-26
www.mesam.org.tr

Yayın Türü: Yaygın Süreli Yayın. 2 ayda bir çıkar Vızyon dergisi MESAM üyelerine ücretsiz olarak gönderilir. Yazılarda ileri sürülen görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergiden kaynak gösterilmek koşuluyla alıntı yapılabilir.

10

'Yaratıcılar için yeni sınırlar' temasıyla ABD'de gerçekleştirilen **2. DÜNYA TELİF HAKLARI ZİRVESİ**'nde telif hakları ihlalinin yaygın ve küresel bir problem olduğu vurgulandı.

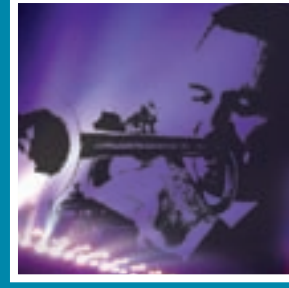
17

15 yıl aradan sonra yeni albümüyle **AYSUN KOCATEPE** ve müzikteki 44. yılını kutlayan **ALİ KOCATEPE**'yi sayfamıza konuk ediyoruz.

22

Eski ve yeni kuşak arasında köprü kurduğunu söyleyen bestekar **BİLGE ÖZGEN** ile yaşamı ve Klasik Türk Müziği üzerine keyifli bir söyleşi...

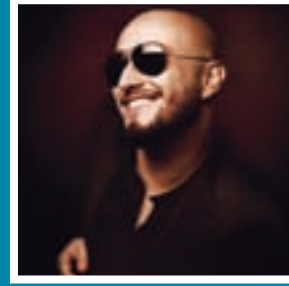
30

37. Uluslararası İstanbul **MÜZİK** Festivali ve 16. Uluslararası İstanbul **CAZ** Festivali'nden sizin için seçtiklerimiz...

38

Etnomüzikolog, organolog, koleksiyoner, araştırmacı-yazar ve Müsiki Mecmuası'nın 46 yıllık Genel Yayın Yönetmeni **ETEM RUHİ ÜNGÖR** ile çalgılar üzerine konuştuk.

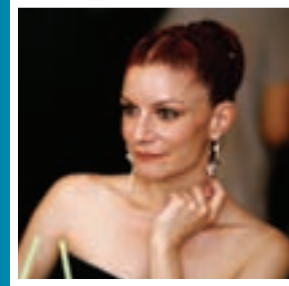
44

70-80'lerin müzikal ruhunu yansıtan **BEDÜK**, video klipleriyle de olay yaratıyor. Kolbastı, Aşukla Maşuk derken yeni klibinde de bir sürpriz hayranlarını bekliyor.

48

Eskinin yaz eğlenceleri artık tarihe karıştı. Yazlık gazinolar, çadırlar tarih oldu. **NAİM DİLMENER** bu kez özlemlerle hatırladığımız yazlık eğlence kültürünü büyüteç altına alıyor.

54

'Uyan' adlı ilk albümüyle müzik piyasasına 'merhaba' diyen **JEHAN BARBUR** müzikal yolculuğunu şiirsel bir dille tanımladı.

Kral TV Ödülleri sahiplerini buldu

15. Kral TV Ödülleri ve MÜ-YAP Türkiye Müzik Endüstrisi Ödülleri düzenlenen ortak bir törenle sahiplerini buldu. Gecede MESAM Yönetim Kurulu Üyesi Orhan Gencebay, Kral TV'den Onur Ödülü aldı.

■■■■■ Kral TV ve MÜ-YAP tarafından düzenlenen ortak gecede gelenekselleşen iki ödül töreni bir arada yapıldı. Türkiye'de müzik yayıncılığında ilklere imza atan Kral TV ile MÜ-YAP'ın Türkiye Müzik Endüstrisi Ödülleri'nin sahiplerini bulduğu geceye Müslüm Gürses de şarkılarıyla renk kattı.

Gecede öncelikle MÜ-YAP Ödülleri sahiplerini buldu. Diamond, Platin, Altın ve Digital kategorilerinde verilen ödüllerin yanı sıra Yaşar Kekava Onur Ödülü de bir medya yöneticisi olan Aydın Doğan'a verildi. Altın Ödülü alan Gülben Ergen, hamile olduğu için ödülü aldık-

tan sonra törenden ayrıldı. Bir başka altın ödülü kanserden kaybettiğimiz Kazım Koyuncu'ya verildi. Ödülünü kardeşi Niyazi Koyuncu aldı. Kral TV Ödülleri'nde Yılın Halk Müziği Sanatçısı Ödülünü alan Şevval Sam da ödülünü kendisini Karadeniz müziğiyle tanıştıran Kazım Koyuncu'ya adadı.

Kral TV Ödülleri, kalabalık bir jüri tarafından o anda yapılan dijital oylama sonucunda belirlendi. Gecenin en önemli mesajı 'Mor ve Ötesi' üyesi Harun Tekin'den geldi. Ödülünü aldıktan sonra Tekin şöyle dedi: "Hayat ölümden daha değerli bir şeydir".

AK SİGORTA İŞLEMLERİ HAKKINDA AÇIKLAMA

■■■■■ 2009-2010 döneminde Ak Sigorta ile devam eden özel toplu sağlık sigortası hizmetinden yararlanmak isteyen MESAM üyelerinin başvuru işlemleri devam ediyor.

Bu yıl sosyal ve kültürel fon gelirleri tarafından sigortalanma hakkını elde edemeyen MESAM Üyeleri, sigorta primlerini kendileri ödeyerek Ak Sigorta poliçelerini yenileyebileceklerdir. İlgili üyeler için son başvuru tarihi 10 Ekim 2009'dur. Bu tarihten sonra yapılacak başvurular kabul edilemeyecektir. Bu kapsamdaki üyelerin poliçeleri, geçen dönemki sigortanın sona erdiği 27 Mayıs ile 10 Ekim 2009 tarihleri arasında oluşacak sağlık sorunları değerlendirilerek yeniden düzenlenecektir.

Yeni sigortalı olmak isteyen MESAM Üyeleri ise, yıllık sigorta prim tutarını kendileri ödeyerek özel sağlık sigortası hizmetinden yararlanmak üzere başvurabilmektedir.

Bu yıl kabul edilen poliçeye göre; yatarak tedavi teminatı limitsiz %100 sigortadan, ayakta tedavi teminatı limitsiz %80 sigortadan karşılanmaktadır. Tüm hastanelerde geçerli olan

poliçe kapsamında ödenecek prim bedeli; üyelerin kendisi ve eşleri için 1270 TL, çocukları için ise 889 TL olarak belirlenmiştir. Grup Sağlık Sigortası prim ödemeleri %20 peşin, geri kalanı takip eden aylarda 8 eşit taksit şeklindedir. Üyeler, primlerini ödemek kaydıyla eş ve çocuklarını MESAM'a tanıyan şartlar çerçevesinde sigortalatma hakkına sahiptirler. İlk defa sigortalı olacak üye ve bağımlıları 9. aydan itibaren yatarak tedavi kapsamına gireceklerdir.

Ak Sigorta programı hakkında her türlü bilgi ve sorularınız, ilk defa sigortalı olmak veya yenilemenizi yaptırmak vs. işlemler için aşağıdaki temsilcileri arayabilirsiniz.

Telefon: 0212 243 80 53 / 0212 244 31 23 / 0212 251 81 94

Faks: 0212 243 02 69

Sevim Erdinç: 0533 627 18 84 (ilk iletişim kişisi olacaktır)
veya Didem Gökçelioğlu

Mail Adresi: sigortahizmet@aksigorta.net

Korsana şafak baskını

İstanbul Eski Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın son icraatlarından biri olan korsan CD baskınlarından piyasa değeri 100 bin TL'lik sahte CD ele geçirildi. Basın açıklamasına sanatçılar yeterli ilgi göstermeyince Cerrah yerine Şafak Sezer mikrofona karşısına geçti.

■ ■ ■ ■ İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından iki yıldır sürdürülen operasyonlar sonucu piyasa değeri yaklaşık 100 bin TL korsan CD toplandı. Bununla ilgili zanlılar da mahkemelere sevk edildi. İstanbul Eski Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın Osmaniye valisi olmadan önceki son icraatlarından biri olan korsan CD avına dair basın açıklamasına sanat dünyasından sadece Şafak Sezer meslek örgütlerinden de MESAM Başkanı Ali Rıza Binboğa katıldı.

Uzun bir çalışma sonucunda yapılan baskınlarda elde edilen korsan CD'ler İstanbul Emniyet Müdürlüğü binası önünde kamyonlarla deşifre edildi. Sanat ca-

miasından katılımın yetersizliğini sebep gösteren Celalettin Cerrah basın açıklaması yaptıktan vazgeçti, onun yerine Şafak Sezer ve Ali Rıza Binboğa birer açıklama yaptı.

Şafak Sezer, konuşmasında, korsancılara 'onurlu bir hayat sürün' mesajını verirken Ali Rıza Binboğa da "Buradaki manzara ülkemizin dışarıda korsan bir ülke olarak anılmasının kanıtıdır. Bu ülkeyi bu ayıptan kurtarmak zorundayız. Korsanı önlemenin en önemli koşullarının başında halkımızın korsan ürünlere itibar etmemesi geliyor. Bunu sağlayabilmek için medyaya da büyük görev düşüyor" dedi. 🗣️

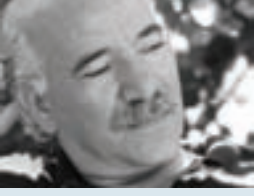
Kurtuluş, yaşam mücadelesini kaybetti

Gitardaki yorumu nedeniyle Carlos Santana'ya benzetilen Kurtuluş aramızdan ayrılırken geride 13 albüm ve milyonlarca hayran bıraktı.

■ ■ ■ ■ Bir süredir kanser tedavisi gören Kurtuluş (Kurtuluş Türkgüven) 4 Temmuz'da hayatını kaybetti. Kurtuluş Türkgüven'den geriye 13 albüm ve Türkiye'deki çok sayıda müzikseverin beğeniyle dinlediği, "İstanbul Sokakları", "Keskin Bıçak" ve daha birçok şarkının unutulmaz yorumları kaldı. Gitardaki yorumu nedeniyle Carlos Santana'ya benzetilen Kurtuluş, 35 yıldır sahnelerdedi. Hastalığı nedeniyle sahnelerden uzak kalan sanatçıya katkı amacıyla iki kez moral gecesi düzenlenerek, geliri tedavi masraflarına harcanmıştı.

Kurtuluş Kimdir?

Kurtuluş, Mersin'in Tarsus ilçesinde 1 Ocak 1954 tarihinde dünyaya geldi ve 12 yaşında gitarla tanıştı. 14 yaşında kendi orkestrasını kuran Kurtuluş, 1972 yılında zor koşullar altında Adana'dan İstanbul'a giderek, en tanınmış orkestralarda çalışmaya başladı. Askerliğini Adana Orduevi'nde tamamladıktan sonra Adana'da müzik çalışmalarını kaldığı yerden sürdürdü. Eğlence yaşamında önemli bir yeri olan Adana'da uzun yıllar program yaparak, sesi ve gitarıyla büyük bir hayran kitlesi kazandı. 1983 yılına dek Seyyal Taner, Neco, Selçuk Ural, Sezer Güvenirgil, Tanju Okan, Rüçhan Çamay ve Pakize Suda gibi Türkiye'nin önde gelen sanatçılarına çalışmalarında eşlik etti. 1983 yılında çıkarttığı "Duydum Evleniyormuşsun" adlı ilk albümüyle 1 milyon satış rakamına ulaştı. Şarkıcı Kurtuluş, bugüne dek 13 albüm çalışmasına imza attı. Özellikle "İstanbul sokakları", "Yaşanmıyor", "İnan ki", "Aklım hep sende" ve "Neredesin sen" adlı şarkılarıyla milyonların gönlüne girmeyi başardı. 🗣️

Mehmet Özbek'ten Yeni Kitap: Türkülerin Dili

Örneklî sözlük niteliğindeki eser, türkü meraklılarının başucu kitabı olmaya aday.

■■■■■ Halk Müziğinin önemli araştırmacı, derlemeci ve bestecilerinden Mehmet Özbek'in "Türkülerin Dili" adlı 523 sayfalık kitabı geçtiğimiz günlerde Ötügen Neşriyat'tan çıktı. Türkülerin Dili kitabı TRT Halk Müziği repertuarına giren ve yaygınlık kazanmış olan 5773 türkü metninin incelenmesi suretiyle ortaya konmuş bir eser. Eserde, geniş kitlelerce ve özellikle genç nesillerce bilinmeyen; unutulmuş veya yalnızca halk ağzında canlılığını

sürdüren sözcüklerin anlamları ile bazı deyimlerin arka planları açıklanmış. Böylece türkü sözlerindeki anlam zenginliğinin ortaya koyulması, aynı zamanda süregelen söz yanlışlıklarının düzeltilmesi amaçlanmıştır. Örneklî bir sözlük niteliğindeki eser, türkü meraklılarının başucu kitabı olabilir...

Mehmet Özbek'in "Folklor ve Türküleri-miz (1976)", "Müzik Eğitimi (1987)",

"Türk Halk Ezgileri (1988)", "Türk Halk Çalgı Bilgisi (1992)", "Türk Halk Müziği Terimleri Sözlüğü(1998)", "Türk Halk Müziği El Kitabı(1998)" adlı kitapları vardır. Türkiye ve Türkiye dışında birçok ülkeden yaklaşık 300 türkü ya da halk ezgisi derleyip repertuarlara kazandıran sanatçı, son yıllarda beste çalışmalarına da ağırlık vermektedir. Özbek, biri kişisel, ikisi de Abdurrahman Kızılay'la birlikte olmak üzere 3 adet albüm çalışması gerçekleştirmiştir. 📀

Düzeltilme

Dergimiz Vizyon'un önceki sayısında (12. Sayı) yayınlanan Sinan Akçıl röportajında (Sayfa 10-13) "Sinan Akçıl, adını Erovizyon parçası "Düm Tek"ten önce, "Biri Bana Gelsin", Kalp Kalbe Karşı" gibi şarkılarla duyurmuş genç bir müzisyen...." şeklinde bir ifade yer almıştır. Cümlede geçen; "Biri Bana Gelsin" adlı eserin bestecisi Kiriakos Papadapulos, Söz yazarı Vassilis Gianopoulos, Türkiye'deki Editörü ise International Universal Music olup Sinan Akçıl esere Türkçe sözler yazarak adapte etmiştir. "Kalp Kalbe Karşı" adlı eserin besteci ve söz yazarı ise Aslı Güngör olup, Sinan Akçıl eseri aranje etmiştir. Sehven kullanılmış olan ifadeleri düzeltiriz. Saygılarımızla..." 📀

Ruhi Birkalır'dan türkü albümü

MESAM Üyesi Ruhi Kaan Birkalır 'Duygularımın Türkü Dili' adlı albümünü çıkardı.

■■■■■ Daha çok besteleriyle tanıdığımız MESAM Üyesi Ruhi Kaan Birkalır, "Duygularımın Türkü Dili" adını verdiği yeni albümünü çıkardı. Sanatçı kendi stüdyosunda kaydettiği bestelerinin yer aldığı albümün aranjörlüğünü, müzik direktörlüğünü, süpervizör ve prodüktörlüğünü kendisi yapmış. Türkülerin yer aldığı albümde; sanatçıya nefesli çalgılarda Eyüp Hamiş, perküsyonda Yaşar Akpençe, akustik gitarda Ali Fuat, basgitarda Recep Varlı, balabanda Gürkan Çakmak, kemanda Süha Esgin vokallerde ise Şahmaral eşlik etmiş. Bağlamaları ise Birkalır kendi çalmış. Sanatçıların birbirine destek olması gerektiğini ancak bu desteği göremediğini söyleyen Birkalır'ın bestelerini okuyan sanatçılardan bazıları: Muazzez Abacı, Cengiz Kurtoğlu, Ayhan Aşan, Alişan, Ceylan, Murat Kekilli, İsmail Hazar, Seher Dilovan, Nihat Doğan, Esra Özmen, Nur Ertürk, Küçük İbo, Alihan, Cavit Karabey, Pınar Altınok, Arif Susam, Devran Çağlar, Uğur Karakuş, Şahmaral, Vahdet Vural... 📀

Bahri Altıntaş'ı Kaybettik

Türk Sanat müziğimizin tanınmış bestekarlarından Bahri Altıntaş, geride 500'den fazla eser bırakarak aramızdan ayrıldı.

TRT bestekarlarından üyemiz Bahri Altıntaş 14 Haziran 2009 tarihinde İzmit Köseköy'de vefat etti. Müzik yaşamına İstanbul'da başlayan sanatçı Türk Sanat Müziği'ne 500'den fazla eser kazandı. Bahri Altıntaş'ın eserlerinin yaklaşık 100'ü TRT arşivinde yer alıyor.

1935 yılında Gaziantep'te doğan Bahri Altıntaş, ilk müzik sevgisini annesinden aldı. Aile İstanbul'a geldikten sonra Bahri Altıntaş, büyük bestekâr Zeki Arif Ataergin'den üç yıl boyunca dersler aldı. Bir diğer ünlü besteci Yesari Asım Arsoy'dan çok faydalı bilgiler öğrenen Bahri Altıntaş, 1950'de Sine Keman Nuri Duyguer'den, 1953-1954 yıllarında da Melahat Pars'tan dersler alarak musiki eğitimini sürdürdü. Melahat Pars'ın teşvikiyle İstanbul Radyosu'nda girdiği stajyer ses sanatçısı sınavını kazandı. Ancak maddi sıkıntılar yüzünden radyoda kısa süre çalıştıktan sonra istifa ederek berberliğe başladı. İlk bestesini 1957'de yapan bestekârın nihavend makamındaki bu şarkısı "Neden Perişan

Sensiz Her Anım" sözleriyle başlıyor. İzmit Musiki Cemiyeti'nde Ali Koçdemirören ile çalışmalar yapan sanatçı ayrıca İstanbul Maltepe Kültür ve Musiki Derneği'nin kurucularından. Evli ve üç çocuğu olan Bahri Altıntaş, yaşamının son yıllarını İzmit Köseköy'de geçirdi.

Eserlerinden Bazıları: Leylak Takıvermiş Saçının Tellerine, Sevda O Kadar Ruhumu Sarmış Kî Derinden, Özlemle Geçiyor Bütün Günlerim, Çiğdemim, Ney De Nağme, O Siyah Gözlerinde, Bana Uzak El Gibi Bakıyorsa Gözlerin, Bak Saçlarımın Rengine Yar Sorma Nedenidir, Tatlı Bir Yaz Akşamı, İlk Ve Son Hatıra, Dilde Aşkı Unuttum Hep Ağladım Gülmedim, Bakmasın Gözlerin Benden Kimseye, Çağlayan Sular Gibi Kalplere Akışın Var...

Kaynak: 1- Müzik Magazin Dergisi, "Türk Müziği Sayfası, Hazırlayan: Turhan Taşan, Sayı:25, Tarih: 30 Mayıs 1988, 2- 20. Sanat Yılı -Bestekar Bahri Altıntaş- 50 Beste Kitabı

"Akşam Oldu Hüzünlendim Ben Yine ", "Her Mevsim İçimden Gelir Geçersin ", "Dün Gece Mehtaba Daldım" gibi sevilen eserlerin bestecisi Semahat Özdenses, bir yıl önce aramızdan ayrıldı.

Semahat Özdenses'i sevgiyle andık

Türk Sanat Müziği'nin önemli kadın bestecilerinden Semahat Özdenses'i ölümünün birinci yılında sevgi ve saygıyla anıyoruz. "Akşam Oldu Hüzünlendim Ben Yine ", "Her Mevsim İçimden Gelir Geçersin ", "Dün Gece Mehtaba Daldım" gibi sevilen eserlerin bestecisi Semahat Özdenses geçen yıl 2 Temmuz'da vefat etmişti.

15 Eylül 1913 tarihinde Üsküdar Bağlarbaşı'nda dünyaya gelen Semahat Özdenses, Üsküdar İmrahor'daki Kız Sanat Enstitüsü'nde yedinci sınıfa kadar okudu.

Udi Bedriye Hoşgör'ün evinde Lem'i Atlı'yla tanıştıktan sonra okulu bırakarak Lem'i Atlı ve Kemal Niyazi Seyhun'dan ders almaya başladı. 1937 yılında ilk solo konserini verdikten sonra Odeon Plak Şirketi'nden teklif aldı ve akabinde beş plak doldurdu. İlk plak şarkısı Nebiloğlu İsmail Hakkı Bey'in "Beklerim Her Gün Bu Sahillerde Mahzun Böyle Ben" isimli hüzümlü eseri idi. Sonraki yıllarda bu kez Columbia Şirketi'ne beş plak okudu.

1938 yılında Ankara Radyosu'na giren Semahat Özdenses, burada Mesut Ce-

mil, Refik Fersan, Fahire Fersan, Cevdet Çağla, Cevdet Kozanoğlu, İzzettin Ökte ve Vecihe Daryal'dan yararlandı. 1971 yılında İstanbul Radyosu'na gelen Özdenses, 1978 yılında radyodan emekli oldu. Hocası Lem'i Atlı'ya verdiği söz nedeniyle sahneye çıkmayan Özdenses, beste yapmaya 1940 yılında başladı. İlk bestesi "Gönül Hasretle Giryandır" isimli uşak bestesidir. Bestekârlıkta en çok hocası Lem'i Atlı ve sonra da Şerif İçli'nin tesirinde kalmıştır. (Kaynak: Turhan Taşan, Kadın Besteciler, Pan Yayıncılık)

Perilioğlu'nun yeni albümü çıktı

■ ■ ■ ■ ■ Fethi Perilioğlu'nun yeni albümü "Senler Kopuyor" İber Müzik etiketiyle çıktı. Ağırlıklı olarak kendi söz ve müziklerinden oluşan albümde; Rıdvan Okyar ve Uğur Karataş sözleri, Fatma Koç söz ve müziğiyle katkıda bulunmuş. Özgün protest tarzındaki albümün aranjörlüğünü Tofik Chekidze, sanat danışmanlığını ise Aydın Öztürk yapmış. Fethi Perilioğlu'nun Nazım Hikmet'in "Karıma Mektup" şiirinin bestesine de yer verdiği albümünde yer alan eserlerden bazıları: Annem, Senin

Olsun İstanbul, Senler Kopuyor, Erzincanlı, Doğum Günün, Nevizade, Başıma Karlar Yağdı, Sulara Denen Akmasın, Kahpe Yalnızlıklar... Tunceli Hozat doğumlu Fethi Perilioğlu 1983'de İstanbul'a yerleşmiş ve ilk eserlerinden "Minnoş", Ahmet Kaya tarafından seslendirilince adını duyurmuştu. Daha sonra Songül Karlı, Kubat, Seher Dilovan, Burhan Çaçan, Emre Saltık, Mustafa Özasan, Berdan Mardini, İsmail Hazar ve daha birçok sanatçı Perilioğlu'nun eserlerini seslendirdi. 🎵

Kemer Müzik Yarışması yapıldı

Avrupa Birliği üye ülkelerini bir araya getiren yarışmada yorumcular, kendi şarkılarının yanı sıra Türk sanatçıların hit olmuş şarkılarını Türkçe olarak seslendirdiler.

■ ■ ■ ■ ■ "Uluslararası Kemer Müzik Yarışması" Kemer Belediyesi tarafından 6.sı düzenlenen Altın Nar Kültür ve Sanat Festivali (14-20 Haziran 2009) kapsamında gerçekleştirildi. Müziğin evrenselliği ortak paydasında buluşmak amacıyla düzenlenen yarışma, Avrupa Birliği üye ülkelerini bir araya getirdi.

Uluslararası Festivaller Birliği (FİDOF) As Başkanı Figen Çakmak'ın jüri başkanlığı yaptığı yarışmada Nükhet Duru, Harun Kolçak, Nil Burak, Berkant, Nazan Şoray jüri üyesi olarak bulundular. Yarışma'ya 11 ülke temsilcisi katıldı: İspanya-Tina Riobo, İtalya-Guerino Papa, Litvanya-Baiba, İngiltere-Chelsea, İrlanda-Mary Simpson, Malta-Romina Mamo, Bulgaristan-Dessy Dobreva, Beyaz Rusya-Alexandra&Konstantin, Makedonya-Margarita Hristova, Brezilya-Miriam Christine ve Türkiye'yi temsilen genç şarkıcı Özgür Özarslan.

Yarışmacılar katıldıkları ülkeleri temsilen seslendirdikleri bir şarkı haricinde, Türk sanatçıların hit olmuş şarkılarını Türkçe olarak seslendirdiler.

En İyi Yabancı Yorumcu dalında birinciliği Bulgar sanatçı Dessy Dobreva kazandı. Aynı dalda İtalya adına yarışmaya katılan Guerine Papa ikinci, Türkiye adına yarışan Özgür Özasan, bestesi Mine Mucur (MESAM Üyesi), sözleri Yavuz Çuhacı (MESAM Üyesi) ve aranjesi Nevzat Yılmaz'a ait olan "Ayrılıklar Ertelenmez" adlı eserle üçüncü oldu.

En İyi Türkçe Şarkı Yorumcusu dalında İspanyol Tina Riobo, Kayahan'ın "Geceler" adlı şarkısıyla birinci oldu. Makedonyalı sanatçı Margaritta Hristova "Gül Döktüm Yollarına" şarkısıyla ikinci oldu. Bu dalda İrlandalı sanatçı Mary Simpson "Samanyolu" şarkısıyla üçüncülük derecesini elde etti. 🎵

Taner Şener'i saygıyla anıyoruz

Türk Sanat Müziği'nin değerli isimlerinden Taner Şener'i 16. ölüm yıldönümünde sevgi ve saygıyla anıyoruz. Üyemiz Taner Şener 30 Ağustos 1993 tarihinde arkasında şarkılarla, şiirlerle ve sanatla dolu yıllar bırakarak hayata veda etmişti.

■ ■ ■ ■ ■ 1941'de Ankara'da doğan sanatçı babasının memuriyeti dolayısıyla ilkokulu Antalya, Eskişehir ve Ankara'da okudu. Ortaokulu ve liseyi ise Ankara'da tamamladı. Taner Şener, ortaokulu bitirdikten sonra bir yıl Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'ne devam etti. 1964 yılında da Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu.

Sanat hayatına 9 yaşında tiyatroyla başlayan Taner Şener, 1950'de Ankara Radyosu "Çocuk Saati" programlarında mikrofonla, 1951 yılında da Devlet Tiyatrosu Çocuk Bölümü'nde sahneye tanıştı ve birçok oyunda rol aldı.

Müzik ağır basıyor

Lise çağlarında Türk Sanat Musikisi'ne merak duymaya başlayan Taner Şener 1959 yılında İsmail Baha Sürelsan'dan dersler aldı. 1961 yılında Ankara Radyosu stajyer sınavını kazanarak, Türk Sanat Müziği ses sanatçısı oldu. Orada Muzaffer İlkar, Ferit Sidal, Müzehher Güyer'den Türk Müziği, Fahamettin Özgüç ve Saadet İkesus'dan Batı Müziği Solfej ve Şan dersleri aldı. Ayrıca Erol Sayan ve Gültekin Çeki'nin engin deneyimlerinden de yararlandı.

1962 yılından itibaren Ankara Radyosu'nda sesini duyurmaya başlayan Taner, eşi Sunar'la o yıllarda tanıştı. Sanatçı-hayran sevgisi aşka dönüştü ve Taner Şener ve Sunar Hanım 1969 yı-

linda evlendi. 1970 yılında Şener çiftinin kızı Sanem dünyaya gelmiş ancak, 1977 yılında kızlarının talihsiz bir deniz kazası sonucu vefatı, Şener ailesine büyük bir acı yaşattır. Ses sanatçılığının yanı sıra beste ve güfte çalışmaları da yapan Taner Şener'in, 100'den fazla şiirinden 30 kadarı çeşitli besteciler tarafından bestelenmiştir. Birçok güfte ve bestesiyle ödüller alan sanatçının sevilen şarkılarından bazıları şunlardır: Öyle Yeşil Gözleri Vardı, Sen Geldiğin Zaman Mevsim İlbahardı, Bir Dünya Yarattım Yalnız İkimiz İçin, Kıymetini Bilmeden, En Güzel Şey Bizimleyken, Sakın Dönme Geriye...

Çok yönlü bir sanatçıydı

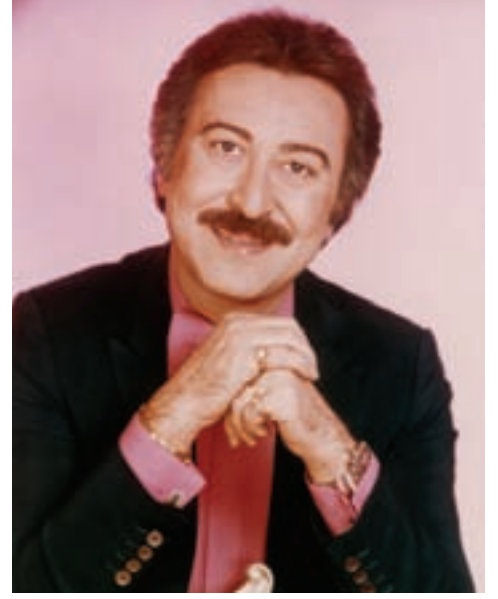
Çok yönlü bir sanatçı olan Taner Şener, boş zamanlarında sulu boya resimler yapmıştır. 1970 yılında da Ankara Sanat Tiyatrosu'nda Beyhan ve Ekmel Hürol'la Yedi Kocalı Hürmüz oyununda doktor rolünü oynamıştır. 1982 yılında Müzik Uğraşım Merkezi'nden aldığı teklifle tekrar tiyatroya dönerek büyük besteci İt-rî'nin hayatını canlandırmıştır.

Sanatçı bu uğraşlarına 1976'da "Yıldız Yağmuru" adlı televizyon programının sunuculuğunu eklemiştir. Sunuculukta bu başarısı da ona yıllar sonra TRT televizyonlarında 1989'da "Güfte-den Besteye" isimli programın sunuculuğunu getirmiştir.

1991 yılına kadar birçok lokalde çalışan Taner Şener'in Karaca Restaurant'ın sahibi Yaşar Çakır'la tanışması sanat hayatında dönüm noktası olmuştur. Sanatçı yaklaşık 3 yıl boyunca Karaca Restaurant'ı Türk Sanat Müziği sevenlerin bir aile lokali haline getirmeyi başarmıştır.

Taner Şener, 30 Ağustos 1993 yılında İzmir Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde hayata gözlerini yummuştur.

Kaynak: Bu yazı Taner Şener'in sevgili eşi Sunar Şener'in katkılarıyla; Taner Şener'in yakın arkadaşları Turhan Taşan'ın desteği ile Zeki Çetin tarafından Sunar Şener ve Taner Şener sevenler için hazırlanan kitap ve 23 Mayıs 1988 tarihli Müzik Magazin Dergisi'nde (Sayı:24) Turhan Taşan tarafından hazırlanan Türk Müziği sayfasından faydalanılarak hazırlanmıştır. ©

KAMUOYUNA ZORUNLU DUYURU!

■ ■ ■ ■ ■ Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği'nin (MESAM) olağanüstü genel kurul toplantısına çağrılmasına ilişkin TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 30.04.2009 tarih ve 82984 sayılı işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması için, MESAM'ın açtığı dava sonucunda Ankara 15. İdare Mahkemesi 16/07/2009 tarihinde 2009/746 Esas numarasıyla **YÜRÜTMEYİ DURDURMA** kararı vermiştir.

Ancak yürütmeyi durdurma kararına rağmen bazı basın-yayın organlarında, bu kararı ve gerçekleri yok sayan, MESAM YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİ YÜZ KIZARTICI BİR SUÇ İŞLEMİŞ GİBİ GÖSTEREN, yanlış, mesnetsiz haberler yer almıştır. Bu nedenle MESAM Yönetim Kurulu olarak kamuoyuyla gerçekleri paylaşmak bir zorunluluk olmuştur.

ANKARA 15. İDARE MAHKEMESİ'nin YÜRÜTMEYİ DURDURMA KARARI'nda T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın işlemi hakkında şu hükümler yer almaktadır:

- Olayda, davacı Birliğin iki kez uyarılmasına ilişkin konularda "MESAM'ın Yönetim Kurulu'nun gereksiz şekilde çok sık toplantı yaptığı" hususu ile ilgili olarak; Birlik tarafından ifade edilen hususların tamamı birlikte göz önüne alındığında, Yönetim Kurulu'nun haftada bir toplanmasının zorunluluk oluşturduğunun sonucuna varılmasının yanı sıra Tüzüğün 26'ncı maddesinde, Yönetim Kurulu'nun en az ayda bir kez toplanacağına ilişkin hüküm uyarınca, **mevzuata aykırılığın da bahsetmek mümkün değildir.**
- "MESAM'ın daha önceki dönemlerden gelen birikmiş önemli miktardaki (1.9 milyon TL) borcu sebebiyle olumsuz öz sermaye ile faaliyet gösterdiği, Birliğin 1.9 milyon TL tutarındaki zararının bulunduğu" hususu ile ilgili olarak; hesaplar arası aktarma ya da üyelere yapılan dağıtımda herhangi bir usulsüzlük veya **mevzuata aykırı işlem yapılmadığı sabittir.**
- "Birliğin 2005 mali yılında ve 2006 yılının ilk yarısında sırasıyla 1.7 milyon TL ve 6.5 milyon TL tutarındaki telif hakkını havuz hesabında elinde tuttuğu" iddiaları ile ilgili olarak; dağıtımına konu olan tutar göz önüne alındığında, sadece 5.205,95 TL'lik bir kısmının dağıtımının yapılmadığı sabit olduğundan, bu tutar nedeniyle Birlik Yönetim Kurulu'nun sorumlu tutulmasının kabulü mümkün değildir. Bunun ya-

nında, "Çelişkili ve Tanımlanamayan Eser statüsünde kalan eserler ve diğer tanımlanan fakat hak sahibi MESAM üyesi olmayan tüm hak sahiplerinin eserlerine ait tutarların, havuz tutarı (3 yıl saklanmak üzere) ayrılmasında uluslararası uygulamalar da göz önüne alınarak makul bir süre olduğu tespit edilmiş ve bu hususta da **mevzuata aykırı bir husus görülmemiştir.**

- Bu durumda, 5846 sayılı Kanun'un 42/B maddesinde bahsi geçen kusurların ikinci uyarıyı takip eden otuz gün içinde giderilmemesi veya yapılan denetimlerde, Birlik kayıtlarında ve diğer iş ve işlemlerinde mevzuata aykırılık tespit edilmesi halinde, Bakanlığın en geç üç ay içinde olağanüstü genel kurul yapmak üzere üyeleri davet edeceği öngörülmüş ise de, **olağanüstü genel kurul yapılmasına ilişkin şartların uyumsuzluk konusu olayda gerçekleşmemiş olması karşısında**, davalı idarece gündem konularının da belirlemek suretiyle olağanüstü genel kurul yapılmasına yönelik tesis edilen dava konusu işlemde hukuka ve mevzuata uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.
- Açıklanan nedenlerle; **hukuka aykırılığı açık olan dava konusu işlemi**; uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden 2577 Sayılı Kanununun 27. Maddesi uyarınca teminat alınmaksızın **yürütülmesinin durdurulmasına**, Ankara 15. İdare Mahkemesi 16/07/2009 tarihinde karar vermiştir.

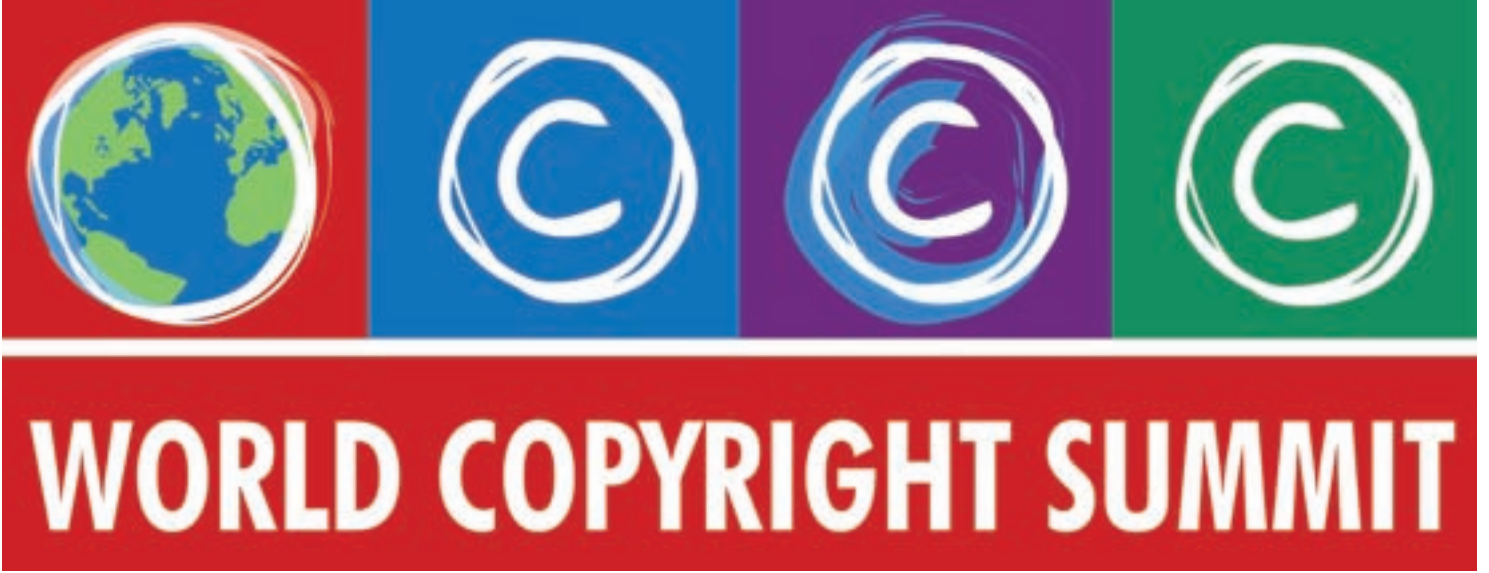
Ankara 15. İdare Mahkemesi kararı bu kadar açık hükümler içermesine, mahkemenin bu kararını 16 Temmuz tarihinde vermiş olmasına rağmen, bu karardaki açık hükümleri yok sayarak konuyla ilgili hiçbir araştırma yapmadan bazı basın-yayın organlarında, mahkeme kararından hiç söz etmeksizin MESAM ile ilgili kamuoyunu yanıltıcı, haksız, kasıtlı ve gerçek dışı haberlere yer verilmiştir.

MESAM Genel Kurulu'nca seçilen Yönetim Kurulu, MESAM'ın ve üyelerinin haklarını koruma görevini sürdürmektedir.

Kamuoyunun bilgisine saygıyla sunarız.

MESAM Yönetim Kurulu

Telifte dünyanın gözü internette

2. Dünya Telif Hakları Zirvesi (Copyright Summit'09) 'yaratıcılar için yeni sınırlar' sloganıyla ABD'de gerçekleştirildi. Zirvede telif hakları ihlalinin yaygın ve küresel bir problem olduğu vurgulanarak, alınması gereken önlemler üzerinde duruldu.

Yazı: Türkşan Karatekin
Elif Gamze Arslan

■■■■■ Ortaya koyduğu sonuçlar itibariyle telif hakları konusunda dünyanın gündemini belirleyen ve vizyon ortaya koyan bir buluşma olarak kabul edilen Dünya Telif Hakları Zirvesi (Copyright Summit'09)'nin ikincisi Washington'da farklı sektörlerden önemli isimlerin katılımıyla gerçekleşti. CISAC (Uluslararası Telif Birlikleri Konfederasyonu) tarafından, bu alanda faaliyet gösteren pek çok organizasyonun işbirliğinde, Ronald Reagan Konferans Merkezi'nde 9-10 Haziran tarihleri arasında düzenlenen toplantılara 55'ten fazla ülkeden 500 civarında delege katıldı. Zirvenin bu yılki teması 'Yaratıcılar için yeni sınırlar' olarak belirlendi.

DİJİTAL YAĞMALAMA ÖLDÜRÜYOR

Telif Hakları Zirvesi özellikle ülkeler, organizasyonlar ve insanlar arasında karşılıklı fikir alışve-

rişinin sağlanması, farklı bakış açılarıyla 'online' sunulan yaratıcı içerik ve bu entelektüel içerikle telif hakları arasındaki ilişkinin tartışılacağı bir platform oluşturulması amacıyla düzenlenen bir buluşmaydı. İki gün süren zirvede öne çıkan en önemli başlık ise internet korsanlığı oldu.

Telif zirvesinin ev sahibi konumundaki CISAC adına başkan Robin Gibb 'hoş geldiniz' konuşmasını yaptı. Avustralyalı ünlü topluluk Bee Gees'in efsanevi besteci ve şarkıcısı Robin Gibb konuşmasında zirve için belirledikleri 'Yaratıcılar için yeni sınırlar' temasının dünyaya vermek istedikleri mesajla çok iyi örtüştüğünü belirtti. Gibb; "Yaratımlarıyla köklü kültürel, ekonomik ve sosyal gelişimi gerçekleştiren yaratıcılar dijital arenada onları yıldırarak mücadelelerle karşı karşıyalar. Yaratıcı endüstrinin geleceği ve bi-

Senatör Orrin G. Hatch, Dünya Telif Hakları Zirvesi'nin açılış konuşmasını yaptı. Telif hakları organizasyonları ve internet servis sağlayıcıları arasında güçlü bir birlik olması gerektiğini söyleyen Senatör Hatch, öncelikle 'internetteyse bedavadır' anlayışının değişmesi gerektiğini belirtti.

zim gibi yaratıcıların bu tablodaki yerini politik bir tartışma zemininde öne çıkartmak artık bizim için kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu sebeple CISAC şemsiyesi altında yaratımla öyle ya da böyle ilgisi olan tüm taraflar olarak toplandık. Bu büyük buluşma sesimizi mümkün olduğunca yüksek perdeden çıkarıp kilometrelerce öteye duyurabileceğimiz bir buluşma" diyerek zirvenin tarihi önemine değindi. Dünya Telif Hakları Zirvesi'ne Türkiye'den MESAM Başkanı Ali Rıza Binboğa ve MESAM Genel Sekreteri Necmettin Ovacık katıldı.

FRANSIZ BAKAN KATILMADI

Zirvede konuşma yapan 100 isim arasında Amerikalı yönetmen Milos Forman ve Amerikan Senatosu Adalet Komisyonu'nun Demokrat Başkanı Patrick Leahy, internet ve bilişim devleri Google ile Microsoft'un yanı sıra sinema, müzik ve yayın dünyasından temsilciler de vardı. İsmi daha önce konuşmacılar arasında duyurulan Fransa Kültür Baka-

nı Christine Albanel, zirveye katılmaktan son anda vazgeçti. Kulislerdeki söylentilere göre bakanın zirveye katılmamasının nedeni Fransa tarafından hazırlanan 'Three Strike' Yasası'nın AB Parlamentosu'nda reddedilmesi gösteriliyor. Hatırlatalım; bu yasa uyarılara rağmen illegal paylaşımlara devam etmekte ısrar eden tüketicilerin internet erişimlerinin kesilmesi ve haklarında yasal işlemlerin başlatılmasını öngörüyor. İngiltere ve Avustralya'da uygulanan yasa Fransa'da kamuoyunun tüm itirazlarına rağmen uygulamaya konuldu. Yasa için Fransız Bildirgesi ve insan haklarına aykırı olduğu, bu alanda dünyadaki en ağır şartlara sahip hükümleri içerdiği ve Fransa'da internet erişimini kontrol eden yasa (HADOPI)'yi sansürlediği iddia ediliyor.

58 MİLYAR DOLAR ZARAR

Zirvenin açılış konuşmasını yapan Amerikan Senatosu Üyesi Orrin G. Hatch telif korsanlığının yaratıcılığa zarar verdiğini hatta yaratıcılığın gelişimini engel-

lediğini vurgulayarak, "Telif haklarına saygı, ticareti ve ekonomiyi de pozitif yönde etkiler. Çünkü entelektüel ürünler bize ilham verir" dedi. Konuşmasında Amerika'da yapılan bir araştırma sonuçlarına değinen Senatör Hatch, "Telif haklarına yönelik, görüntü (film) ve ses kayıtları, iş ve eğlenceyle ilgili yazılımlar ve video oyunları gibi alanlarda yapılan korsanlık her yıl Amerikan ekonomisine 58 milyar dolarlık bir zarar veriyor. Bu da 373,375 kişilik bir iş gücüne, 16.3 milyar dolarlık gelir kaybına ve dolayısıyla da 2,6 milyar dolarlık vergi kaybına neden oluyor" dedi.

Uzun yıllar Çin ve Rusya gibi ülkelerin telif haklarını koruma konusunda yetersiz kaldıklarını ifade eden Senatör Hatch, sözlerini çarpıcı bir tespitle sürdürdü ve şöyle dedi: "Bu yıl, Kanada'nın yani Amerika olarak en yakın ticaret komşumuzun telif haklarını korumada yetersiz olduğunu gördük. Bu da telif hakları ihlalinin ne kadar yaygın ve küresel bir problem olduğunu ispatlayan en önemli bulgulardan biridir."

"İTERNETTEYSE BEDAVADIR"

Senatör Orrin G. Hatch, entelektüel olarak yaratılan fikirlerin, buluşların, sanatsal çalışmaların ve benzer ürünlerin en az ortaya konan diğer somut ürünler kadar kanun tarafından korunmayı hak ettiğini ifade ederek "Maalesef hala bunu anlayamayan çok insan var. Bu nedenle öncelikle 'eğer internetteyse, o zaman bedavadır' anlayışı değişmeli" dedi. Değişim için çözüm önerisini de getiren Senatör Hatch "Telif hakları organizasyonları ve internet servis sağlayıcıları arasında güçlü bir birlik olması zorunludur. Eğer yaşamakta olduğumuz dijital çağda başarılı olmak istiyorsak bunu becerebilmeliyiz. İnanıyorum ki bu çeşit bir işbirliği günümüzde virüs gibi yayılan korsanı önleyebilecektir" dedi.

ZİRVENİN ÜNLÜ KONUKLARI

Dünya Telif Hakları Zirvesi'nde dünyaca ünlü sanatçılar da katılımcılar ve konuşmacılar arasında yer aldı. Amerikalı yönetmen Milos Forman, CISAC'ın başkanı ve Bee Gees'in efsanevi besteci ve şarkıcısı Robin Gibb, ressam ve heykeltıraş Frank Stella, şarkı yazarı ve şarkıcı Lamont Doizer, şarkı yazarı ve aktör Paul Williams, Fransız artist ve ressam Hervé Di Rosa, Meksikalı müzisyen ve besteci Armando Manzanero, İspanyol film yazarı ve yönetmen Fernando Trueba, Etiyopyalı yazar Dinaw Mengestu, Norveçli besteci ve saksafoncu Bendik Hofseth, Mozambikli şarkıcı ve besteci Lizha James hemen akla ilk gelenler arasındaydı. ABD'de 14 bin yapımcı ve yönetmenin üyesi bulunduğu Directors Guild of Amerika'nın (DGA-Amerikan Direktörler Birliği) hükümet ve uluslararası işlerden sorumlu Başkan Yardımcısı Kathy Garmezzy zirvedeki konuşmasında korsan DVD üretimi sürdükçe, internet korsanlığının, sinema sanayisi için giderek daha büyük tehlike haline geleceği uyarısında bulundu.

Robin Gibb
CISAC Başkanı

Zirvenin ilk günü tartışmaların odaklandığı ana başlıkları şöyle sıralamak mümkün:

- Telif hakkı ve fikri mülkiyet konusunda Amerika gündemi: Yaratıcıların, hak sahiplerinin ve dijital servis sağlayıcıların (DSP) beklentileri karar mercilerinin öncelikleriyle uyumlu olacak mı?
- Yaratıcı endüstrilerin gelecek vizyonları
- "Toplayıcı lisanslama" yani sanal ortamdaki her dosya paylaşımından küçük bir ücret alarak, dosyası daha çok paylaşılan sanatçının daha fazla telif ücreti almasını öngören çözüm yöntemi 21 yy için mantıklı bir sistem midir?
- Online korsan (izinsiz yayınlama) ve ISP'lerin (internet servis sağlayıcıları) sorumluluğu: Fransa'nın "graduated response" (yükseltilmiş cevap) modeli Amerika ve başka ülkelere uygulanabilecek mi?
 - Telif değerinin gün geçtikçe azalması, sanatçı hakkını korumak için yeni gelir alanları yaratma.
- Dijital medya ortamı, yaratıcı repertuarlara nasıl tehditler ve fırsatlar getiriyor.
- Yaratıcılar dijital devrimi tartışıyor: Devrim ürünlerin yaratıldığı profesyonel ortamı değiştirdi mi?
- Ressamların tekrar-satış hakkı nedir ve bu genel bir hak mı olmalıdır?

(Sanatçının tekrar satış hakkı: Avrupa'da ressamın kendilerine ait bir tablo ilk satıştan sonra el değiştirdiğinde, satışın 1000 euro'dan fazla olması ve bir galeri ya da açık arttırma firması üzerinden yapılması kaydıyla satış fiyatı üzerinden pay alırlar.)

Zirvede bu başlıkların yanı sıra dinlenme ve izlenme sayısını saymak ve telif raporlama gibi var olan lisanslama prosedürü için parmak izi ve filigranlama (watermarking) gibi teknolojik yöntemlerin ele alındığı farklı paneller de gerçekleştirildi.

DİJİTAL ORTAMIN AVANTAJLARI

Zirvenin ikinci günü Amerikan Senatosu Hukuk Komitesi Başkanı Senatör Patrick Leahy'nin açılış konuşmasıyla başladı. Fikri mülkiyetin (eserlerin) önemine değinen ve bunların dijital arenada mutlaka korunması gerektiğinden söz eden Senatör Leahy, "Dijital platform telif hakları açısından eser sahipleri için bir tehlike arz ettiği kadar, onlara tüketiciye ulaşmak adına yeni fırsatlar da sunar" dedi. Telif hakları komiteleri ile internet servis sağlayıcıları ve teknoloji şirketleri arasında karşılıklı yarar gözetilen, güçlü bir ilişkinin kurulması gerekliliğini vurgulayan konular zirvenin son gününde öne çıkan başlıklardı. ASCAP* (The American Society of Composers, Authors and Publishers- Amerikan Besteciler, Yazarlar ve Yayıncılar Derneği) üyeleri başta olmak üzere birçok panelist lisans vermeyi kolaylaştırma üzerine dünya çapında bir çalışmanın birlik içinde yapılması gerektiğini vurguladı.

TELİF DİJİTAL ÜTOPYAYI BESLER

CISAC Başkanı Robin Gibb ve Amerikalı yönetmen Milos Forman da yaratıcı dünyayı temsilen zirvede söz aldılar. Robin Gibb konuşmasında telif hakkının yaratıcılığı teşvik eden ve ilerlemeyi destekleyen bir unsur olduğunu belirtti. Ayrıca

Google ve benzeri şirketlerin öne sürdüğü gibi güçlü bir telif hakkı varlığının dijital ütopyaı boğmayacağını, tam tersine onun gelişmesini güçlendireceğini söyledi.

Zirvenin ikinci günü sıcak tartışmalara sahne oldu. Dünya endüstrisini temsilen gelen Google, Nokia, Sony/ATV Music Publishing, Microsoft, Warner/Chappel Music gibi şirketlerin CEO ve başkanları, Brezilya, Fransa, Finlandiya, Japonya, Güney Afrika, İspanya, İsviçre, Trinidad ve Tobago, Hollanda gibi farklı ülkelerden gelen eser sahibi haklarını savunan organizasyonların CEO ve yöneticileriyle telif haklarını tartıştılar.

İkinci gün tartışmaların odaklandığı ana başlıklar şunlardı:

- Hak sahipleri ile internet servis sağlayıcıları (ISPs) ve dijital servis sağlayıcılar arasındaki gelecek ilişkilerin oluşturulması için senaryolar
- Yaratıcı endüstriyi finanse etmek için yeni gelir akışlarının bulunması
- Global ekonomik büyümeyi harekete geçirmesi açısından entelektüel mal hakları
- Telif haklarının korunması bağlamında global hava
- Tüketici erişimi ile üreticinin hak ettiği bedel arasında adil bir denge kurma
- Avrupa'nın online lisans verme şeklinin güncellenmesi
- Telif hakkının önemini vurgulamak amacıyla başarılı kampanyalar düzenlemek
- Akıllı üstveri ve telif yönetim bilgisinin yararları

DESTEK VEREN ORGANİZASYONLAR

CISAC (Uluslararası Telif Birlikleri Konfederasyonu) tarafından Washington'da 9-10 Haziran tarihleri arasında gerçekleştirilen Copyright Summit'09 (Dünya Telif Hakları Zirvesi)ne destek veren CISAC üyesi organizasyonlardan bazıları şunlar:

- AMRA (American Mechanical Rights Agency-Amerikan Mekanik Telif Hakları Ajansı),
- ASCAP (American Society of Composers, Authors and Publishers- Amerikan Besteciler, Yazarlar ve Yayıncılar Derneği),

Ünlü Amerikalı yönetmen Milos Forman, zirvenin ikinci gününde söz aldı. Milos Forman, yaratıcıların telif haklarının ve korsana karşı savaşmanın önemine değinen bir konuşma yaptı.

- BMI (Broadcast Music, Inc.- Müzik Yayıncılar Şirketi),
- NMPA (National Music Publishers' Association-Ulusal Müzik Yayıncıları Birliği),
- DGA (Directors Guild of America-Amerikan Direktörler Birliği),
- WGA (Writers Guild of America-Amerikan Yazarlar Birliği),
- ARS (Artists Rights Society-Sanatçılar Telif Hakları Derneği),
- VAGA (Visual Artists and Galleries Association-Görsel Sanatçılar ve Galeriler Birliği)
- The Authors Registry for literary rights (edebi haklar)

*ASCAP, 350.000'den fazla Amerikalı besteci, söz yazarı, şarkı yazarı ve müzik yayıncısı üyesi olan bir dernektir. Ayrıca dünya çapında yüz binlerce müzik yaratıcısını ya-pılan uluslararası anlaşmalarla da temsil etmektedir. Üyelerinin lisans ve dağıtım konusunda telif haklarını korur.

“Telif haklarına yönelik korsanlık her yıl Amerikan ekonomisine 58 milyar dolarlık bir zarar veriyor. Bu da 373,375 kişilik bir iş gücüne, 16.3 milyar dolarlık gelir kaybına ve dolayısıyla da 2,6 milyar dolarlık vergi kaybına neden oluyor.”

“Telif hakkı ve fikri mülkiyet konusunda Amerika gündemi” konulu toplantı, zirvenin ilk günü yapıldı.

ALİ RIZA BİNBOĞA: Çözümü sorunu yaratana bulmalı!

Telif Hakları Zirvesi'nde, geleceğe dair en büyük endişenin gelişimi sağlayan düşünce ve yeteneğin artık fikri mülkiyet üretmez hale gelmesi olduğu vurgulandı. Bu tehlikeli olasılıkta gerekli önlemleri almayan Google, Facebook, Youtube gibi binlerce paylaşım sitesinin rolü çok büyük. Zirveye katılan MESAM Başkanı Ali Rıza Binboğa, çözümün kullanıcının bedel ödemeye ikna edilmesiyle mümkün olabileceğini söylüyor.

■■■■■ MESAM'ın kuruluşundan beri üyesi olduğu Dünya Telif Hakları Birliği (CISAC) tarafından düzenlenen Telif Hakları Zirvesi'ne resmi davetli olarak katılan MESAM Başkanı Ali Rıza Binboğa, iki günlük zirvenin yanı sıra CISAC ve BMI Olağan Genel Kurul toplantılarına da katıldı. Binboğa önemli tartışmalara ev sahipliği yapan zirveye dair gözlemlerini MESAM Vizyon'a anlattı.

ABD MİLLİ GELİRİNİN %11'İ TELİFTEN

Ali Rıza Binboğa, zirvenin açılış konuşmasını yapan ABD Senatosu'ndan Orrin G. Hatch'ın konuşmasında dikkat çekici rakamlar olduğunu vurgulayarak öne çıkan başlıkları şöyle değerlendirdi: "Dünyada fikri mülkiyet üreten ve bunu ihraç eden çok sayıda ülke var. ABD de

bu listenin başında yer alan bir ülke. Senatör bu gerçeği teyit ederek milli gelirlerinin %11'ini fikri mülkiyet ürünlerinden elde ettiklerini söyledi. Bu oranın rakamsal karşılığı 1 trilyon 980 milyar TL. Yıllık ihracaat rakamları ise 150 milyar dolar. Dolayısıyla senatör bu gelirden vazgeçmelerinin mümkün olmadığını üstüne basa basa söyledi. Hatta 'Ben her hakkımdan vazgeçerim ama bu hakkımdan vazgeçmem' anlamına gelen cümleler sarf etti."

GELİŞİM FİKRİ MÜLKİYETE ENDEKSİ

Amerikan ekonomisi için yapılan bu tespit, aynı oranlarda olmasa bile diğer gelişmiş ülke ekonomileriyle de paralellik gösteriyor. Bu da fikri mülkiyetin korunması gereken bir unsur olduğunun altını kalın çizgilerle çiziyor. Ali Rıza Binboğa, fikri mülkiyetin yarattığı ekonomik değerın arka planında çok daha önemli bir meselenin olduğunu ve bunun da toplantılarda sıklıkla dile getirildiğini söyledi: "Ticareti gelişimin önemli bir parametresi gibi gören anlayış artık tamamen değişti. Dünyanın bugün geldiği nokta şu: Gelişimi sağlayan hatta ticareti büyüten düşünce ve yeteneğin ortaya koyduğu ürünlerdir. Bundandır ki fikri mülkiyet haklarının korunması hem ulusal hem bireysel sorumluluğumuzdur."

WEB SİTELERİ TELİF BORÇLUSU

Gerek Telif Zirvesi gerekse CISAC ve BMI Olağan Genel Kurulları'nda fikri mülkiyet hakları-

Dünya Telif Hakları Zirvesi'ne resmi davetli olarak katılan MESAM Başkanı Ali Rıza Binboğa ve Genel Sekreter Necmettin Ovacık tüm oturumları takip ettiler.

nın yağmalanmasını engelleyecek yeni iş modellerinin üretilmesi üzerinde ısrarla durulan konuların başında geliyordu. Ali Rıza Binboğa, Youtube ve Google gibi büyük paylaşım siteleriyle Microsoft gibi teknoloji şirketlerinden temsilcilerin katıldığı toplantılarda tartışma ortamının kimi zaman epey elektriklendiğini aktardı. İnternetteki binlerce sitenin, fikri mülkiyet ürününün yarattığı artı değerden yararlanarak kendi değerlerini artırdıkları ama bunun karşılığını ödemeyerek birer telif borçlusu haline geldikleri pek çok konuşmacı tarafından dile getirilen bir saptama olmuş. Bu adaletsizliğin önüne geçmek için büyük bir koruma şemsiyesinin söz konusu olduğu öneri ise hem ideologlar hem de meslek birlikleri temsilcileri cephesinde kabul görmemiş. 'İnternette önleyemiyorum o yüzden yasaklıyorum' mantığı hem arzın talebiyle buluşması gerekliliğine hem de hak ve özgürlükler felsefesine aykırı bulunmuş.

Ali Rıza Binboğa, "Dünya internetteki yağmayı sonlandırmak istiyor. Çünkü bu gidişi çok tehlikeli görüyor. İnternet sayesinde korkunç bir tüketici haline gelen kullanıcı düşünce ve yeteneğin ortaya çıkardığı ürünlere 'bedava' sahip olmakla kalmıyor, bunu sürekli cebinde taşıyor, başkalarına aktarıyor. Yani yaratılan değer tam anlamıyla heba oluyor. Yaratıcının hakkı yok oluyor. Bu kısır döngünün bir gün gelip yaratımın ortadan kalkmasına neden olması gibi güçlü bir endişe var ortada. Yaratım olmazsa, gelişim de durur. Bu yüzden fikri mülkiyetteki yağmalamanın sona erdirilmesi zirvenin en öncelikli konusuydu" diyor.

YENİ BİR İŞ MODELİ YARATMAK

Zirvede erişimi engellemek yerine kullanıcıya alacağı hizmetin bedelini belli şekillerde ödemeye razı edecek formüller üzerinde yoğunlaşmak gerektiği en kayda değer çözüm önerisi olarak dile getirilmiş. Erişimi engelleyici tutum, üretimin yarattığı kültürün yayılmasını önleyeceği için kabul edilemez bir seçenek olarak değerlendirilmiş. Teknoloji üreticilerinin ve internet servis sağlayıcılarının da bu formülleri üretmekle yükümlü oldukları ifade edilmiş. Başlarda Google ve Youtube gibi büyük paylaşım sitelerinin temsilcileri 'gelir elde etmiyoruz' gibi pek de inandırıcı olmayan savunmalar ortaya koymuşlarsa da sonuçta sanal ortamdaki hoyrat tutuma karşı lisans getirme gerekliliğini kabul etmişler.

Ali Rıza Binboğa, bu soruna ilişkin "Engelledim, hırsızlığı sona erdirdim demekle olmuyor. Çünkü yaratımın nedeni paylaşmaktır. Paylaşmak isteyenlerin bunun bedelini ödemesi gerekir. Eğer yaratıcı ürettiğiyle gelir elde edemezse üretmekten vazgeçebilir" diyor.

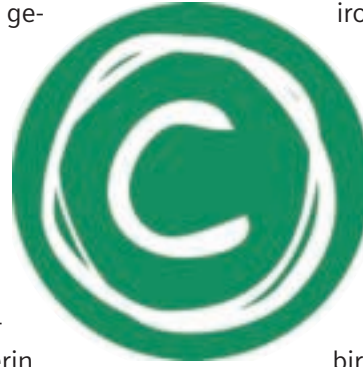
'THINK-THANK' ZİRVE

Dünya Telif Hakları Zirvesi gerek farklı ülkelerden gelen katılımcılar gerekse ele aldığı konuları temsil eden taraflar açısından son derece zengin bir buluşmaydı. Ali Rıza Binboğa zirvenin adeta bir 'think-thank-düşünce kuruluşu' misyonu taşıdığını söylüyor. Konuşmacıların her birinin kendi gözlem ve deneyimlerini paylaşarak yaşananları farklı perspektiflerden gözler önüne serdiğini söyleyen Binboğa, "Bu sesli düşünce platformundan çıkan sonuçların her ülkenin kendi kültürüne ve menfaatlerine olumlu katkılar sağlayacağına kuşku yok" dedi.

GÜNEY KORE'NİN VAHİM DURUMU

Ali Rıza Binboğa, Dünya Telif Hakları Zirvesi, CISAC ve BMI kurullarında katıldığı oturumlar arasında Güney Koreli bir konuşmacının anlattıklarını gelecek te bizi bekleyen tehlikeye işaret ettiği

için çok önemsemiş. Konuşmacı Güney Kore'de 3-5 yaş arası çocukların %51'i, 5-17 yaş arasındakilerin de %85'inin internet kullanıcıları olduklarını söylemiş. İnternet bağımlılık oranı ülkede bir hayli yüksekmiş; eğitim, ticaret, alışveriş hep internet üzerinden yapılmış. Buna karşın insanlar arasındaki sosyal paylaşım azalmış. Şimdi yaşadıkları en büyük sorun da buymuş. Çözmek için de 50 sağlık merkezi kurmuşlar. Asıl

ironik olan bu merkezlerin de birer sanal paylaşım ortamı üzerinden internet bağımlılığı gençlere yardım eli uzatması. Teknolojinin bugün geldiği noktanın korkutuculuğu da burada. Ali Rıza Binboğa, birkaç on yıl sonra dünyada birbiriyle konuşmayan insanlar yığını haline gelmemizden endişe ettiğini söyledi. Geleceği tehdit eden en önemli sorunların başında yeni nesiller arasında hızla yayılan internet bağımlılığının olduğunu ifade eden Binboğa, "Çinliler çocuklarına bir saatten fazla bilgisayar oynatmıyorlarmış. Biz de ise hala durumun ciddiyetinin kavranıldığını sanmıyorum. Bilgisayar kullanımını teşvik etmeli ama bağımlılığa karşı gerekli önlemleri de almalıyız" diyor.

MÜCADELEYE DEVAM

Son dönemde hukuki süreçlerden çıkan yüksek cezalar ve yaptırımlar da göz önüne alındığında internette servis sağlayıcılarının ellerini taşın altına sokmaları gerektiği artık kaçınılmaz hale geldi. Gerek Telif Hakları Zirvesi gerekse CISAC ve BMI Olağan Kurullarında bu gerçeğin altı bir kez daha çizilmiş. Şimdi gözler iki yıl sonra yapılacak yeni zirveye kadar bu şirketlerin üretecekleri çözümlere çevrilmiş durumda. Tabii bu süreçte fikri mülkiyet hakkının yağmalanmasına karşı kamu otoriteleri, meslek birlikleri ve sanatçılar nezdinde mücadele de sürecek. 🌐

16 vizyon

röportaj

AYSUN-ALİ KOCATEPE

birbirimizi tamamlıyoruz

Aysun Kocatepe, 15 yıl aradan sonra çıkardığı 'Nerelerdeydin' adlı albümüyle müziğe yeniden 'merhaba' dedi. Prodüktör, besteci, söz yazarı, yorumcu, radyo ve televizyon programcısı Ali Kocatepe ise müzikte 44. yılını yaşıyor. İki sanatçı zaman zaman kesişen ama çoğunlukla solo olarak ilerleyen müzikal kariyerlerini birbirlerinden aldıkları enerjiyle daha uzun süre devam ettireceğe benziyor.

■■■■■ Aysun ve Ali Kocatepe ile röportaja kanıksanmış ve yanıtlamaktan mutlu olacaklarını umduğum bir soruyla başladım. 'İkili olarak bunca yıllık birlikteliği hem sahnede hem stüdyoda hem aynı evde nasıl olup da başarıyla sürdürüyorsunuz?' Meğer ne büyük bir gaf yapmışım. Aysun Kocatepe daha sohbetin başında hevesimi kırmamak için bütün nezaketiyi le şu açıklamayı yapma gereğini duydu: "Biz Emel-Erdal, Oya-Bora, Eda-Metin Özülkü gibi ikili değiliz. Her birimizin kendi müzikal kariyeri var. Ali benim prodüktörüm, ben de onun bir sanatçısıyım. Birbirinden bağımsız giden ama zaman zaman yolları kesişen iki sanatçımız. İkili olduğumuzda birey olarak ortaya koyduklarımızı göz ardı etmiş oluruz. Aynı sahneyi paylaştığımızda elbette dinleyicinin keyif alacağı güzel sonuçlar ortaya koyuyoruz. Ancak müzikte değil, evde bir ikiliyiz."

Tabii böyle bir şartlanmışlık onları pek çok haberde, konserde, televizyon ve radyo programında bir arada görmekten, isimlerini hep 'Aysun-Ali Kocatepe' olarak okumaktan geliyor.

Aysun Kocatepe bunun farkında oldukları için son albümün tanıtım faaliyetleri kapsamında farklı bir strateji geliştirmiş ve medyada eşitle yan yana gelmemeye özen göstermiş: "Televizyon programlarına tek başına katılıyorum Bir iki özel röportaj dışında basında birlikte yer almadık. Bakmayın şimdi de MESAM olduğu için bir aradayız" diyor.

MÜZİSYEN ÇİFT OLMANIN DEZAVANTAJLARI

İlk soruyla yaptığım gafı telafi etmek için bu kez şöyle bir soru yönelttim Aysun ve Ali Kocatepe çiftine: "İkinizin de müzisyen olması birbirinizin müzikal kariyerini nasıl etkiliyor?" Olumlu ve olumsuz tarafları olduğunda hemfikirler. Aysun Kocatepe, aynı işi yaptıkları, dolayısıyla zorlukları bildikleri için birbirlerini daha iyi anladıklarını söylüyor. "Farklı alanlarda kariyer yapmış olsaydık birbirimize karşı bu kadar anlayışlı olabilir miydik bilmiyorum. Ali sabahlara kadar çalıştığında biliyorum ki işini yapıyor. O da ben konserlere gittiğimde aynı şekilde

Yazı: Türkşan Karatekin
Fotoğraf: Teoman Gürzhin

“Benim için prodüktörlük çok önemli, besteciliğim, söz yazarlığım sonra geliyor, en sonda yorumculuğum var. Bu içten gelen bir istek, heves ve merak. Kendi imkanlarımı yaratayım ve kendime faydam olsun diye değil, müzik dünyasına daha çok faydam olsun diye prodüktörlük yapıyorum”

düşünüyor. Aslına bakarsanız bu aramızdaki bağı daha da güçlendirdi. Birbirimize duyduğumuz güveni artırdı.”

Ali Kocatepe ise müzisyen çift olmalarının müzik piyasası içinde yaşatabileceği dezavantajlara dikkat çekti: “Müzik dünyasında 44 yıldır üreten biriyim. Müziğin farklı alanlarında epey deneyim kazandım. Prodüktör olarak çalıştığım tüm sanatçılara olduğu gibi Aysun’un da deneyimlerimden yararlanması için elimden geleni

yaptım. Ancak kimileri onun yeteneklerini keşfetmek yerine benim eşim olduğu için mesafeli durmayı tercih etti. Bu bizim özelimizde olmakla birlikte genel anlamda yaşanan bir olumsuzluk.”

EN ACIMASIZ ELEŞTİRİYİ KENDİMİZ YAPARIZ

Aysun Kocatepe, konu müzik olunca birbirlerine son derece eleştirel bakabildiklerini ifade ediyor. “Sahnede Ali’yi izlerken gerçekten onu tarafsız bir gözle değerlendirebiliyorum. Eksiklerimizi keşfetme adına en acımasız eleştirileri birbirimize karşı yapabiliyoruz. “Bütün amacımız ‘daha iyi nasıl olabilir’i bulmak üzerine” diyor.

Aynı sahneyi paylaştıklarında iki sanatçının ortaya koyduğu performansın yarattığı etki haliyle çok daha fazla oluyor. Aysun Kocatepe, dinleyici cephesinde yaşanan bu hoşsadanın kendi taraflarında da güzel yansımaları olabildiğine dem vuruyor: “Bazen sahnede göz göze gelip okuduğumuz şarkının bizim için anlamını anımsıyor ve o anın keyfini usulca birlikte çıkarıyoruz. Sahnedeki duygu ve enerji alışverişimiz muhteşem oluyor. Sonra da birbirimizin terini siliyoruz.”

MÜZİĞİN BÜYÜSÜ SARMIŞ İÇİNİ

Aysun Kocatepe, rahmetli orkestra şefi Çetin İnönü’nün kızı. Müzik sesinin eksik olmadığı bir evde büyüyor, müziğe dair ilk bilgileri de iyi bir müzisyen olan babasından alıyor. Ancak ne hikmetse müziğe değil, tıbbaya heves ediyor.

“Arkadaşları babama ‘Kızının sesi çok güzel, neden onu müzisyen yapmıyorsun?’ diye sozarmış. O da başka ideallerim olduğunu söylemiş. O yaşlarda bütün hayalim doktor olmaktı. Bu uğurda ölü lisan Latinceyi bile öğrenmiştim” diyor Aysun Kocatepe.

Peki kendi defansını kırıp müzik dünyasına nasıl giriyor? Bunda Ali Kocatepe’nin katkısı büyük ama temelde Aysun Kocatepe’nin kendini bu piyasaya hazır hissetmesiyle ilgili bir durum var. “Avusturya Lisesi’nde okurken arkadaşlarım şarkı yarışmalarında okulu temsil etmem konusunda ısrar ederlerdi. Kulak asmaz, sadece gönülleri olsun diye ders aralarında istedikleri şarkıları söyledim. Ali’yle tanışmadan önce

de hemen herkes bana müzikal bir yeteneğimin olduğunu ve bu alana girmem gerektiğini söylüyordu. Defans veren ve istemeyen bendim. Ali'yle nişanlandıktan sonra da onun tüm ısrarlarına rağmen defansım sürdü. Ta ki kendimi hazır hissedinceye kadar. Müzik dünyasını tanımaya, seçkin topluluklar karşısında şarkı söylemenin hazzını yaşamaya başladıkdan sonra gerçekten bu işi yapmak istediğimi anladım."

1986'da çıkan ilk albüm 'Güldeste', Ali Kocatepe'nin ağırlığının hissedildiği bir albüm. Hatta solo bir parçası bile var. Aysun Kocatepe ilk albümü kendisi için bir deneme gibi kabul etmiş. Ne yapabildiğini anlamak istemiş ama hiçbir zaman bunu bir hobi ya da birinin iteklemesiyle yapılacak bir iş gibi görmemiş. Gerçekten iyi olduğunu anlama yolunda ilk albüm gerçek bir sınav olmuş. Gelen olumlu tepkiler üzerine Aysun Kocatepe solo kariyerine başlama kararı almış.

TİMUR SELÇUK'TAN DERS

Ali Kocatepe, eşinin sesinin güzelliğini kulağının gücünü daha ilk tanışmada fark etmiş. "Gereken her türlü donanıma sahipti, sesi kadar yorumculuğu da başarılıydı" diyor. Böyle bir yeteneğin kaybolmaması için ısrarcı olduğunu, kabul ettirene kadar da epey 'fırça' yediğini söylüyor. "Nişanlıydık, Moda Sineması'nda konserim vardı. Sahne öncesinde Aysun'dan bana birkaç şarkıda eşlik etmesini istemiştım. Çok öfkelenildi ve 'sahneye çıkmam, şarkı söylemem' diyerek olayı kestirip attı. O konsere Nükhet Duru, Zülfi Livaneli, Sezen Aksu gibi önemli sanatçılar gelmiş ve sahnede benimle birlikte şarkı söylemişlerdi. Aysun tüm ısrarlara rağmen yerinden kalkmadı."

Ali Kocatepe, eşindeki bu katı tutumun, çaldığı ortamlara girip çıktıkça kırılmaya başladığını söylüyor. Defans azalınca müzik dersleri de başlıyor ve Aysun Kocatepe aile dostları Timur Selçuk'tan dört yıl boyunca şan ve solfej dersleri alıyor.

İYİ Kİ MÜZİKLE UĞRAŞIYORUM

Aysun Kocatepe, 1986'dan 1994'e kadar her iki yılda bir albüm çıkarmış. 2000'e kadar da dört çocuk albümü yapmış. 2001'de yeni al-

büm için kolları sıvamış ki kriz, aksilikler, acılar ve bunlara bağlı rahatsızlıklar yakasını bırakmamış. Hazırlığı dört yılı bulan son albümü 'Nerelerdeydin?' ile sanatçı hem bu arayı kapatma hem de yeniden müzikle buluşmanın heyecanı içinde. "Beğenildiğimi görmek bana inanılmaz bir haz veriyor, alkışlar, sevgiyle bakan gözler gururumu okşuyor. Dinleyenlerle göz göze geldiğimde sanki iki kilo çikolata yemiş gibi oluyorum. Ben bir üreticiyim, sesimle üretiyorum, iyi bir ürün ortaya koymak için de çok çalışıyorum. Sahnemden mutlu yüzlerle ayrılanları gördükçe bunu başardığımı düşünüyorum. Tek sıkıntım, müziğe 15 yıl ara verdiğim için şimdiki genç kuşakla aramda oluşan mesafe. Son albümle güzel bir dönüş yaptım, çok olumlu tepkiler alıyorum ve istiyorum ki onlarla bir araya gelebileceğim fırsatlar olsun. Konserler ve farklı buluşmalar hayal ediyorum. Yakın zamanda başlayacak üniversite konserlerini ipe çekiyorum."

BİLENLERE DANIŞARAK BİLGİMİ GELİŞTİRDİM

'Ben sana vurgunum', 'Küçük bir aşk masalı', 'Meskenim dağlar', 'Dönme dolap', gibi unutulmaz pek çok esere imza atan Ali Kocatepe'nin müzikle buluşma hikayesi ise İzmir'deki lise yıllarına dayanıyor: "Müziği öğrenmeme vesile olan çok önemli biri var; ortaokulu bitirdiğimde akordeon dersleri aldığım Eyüp Çalışkan. Çok iyi bir müzisyendi ve o zaman kendi orkestrasıyla İzmir'de çalışıyordu. Ondan hem akordeon çalmasını hem de nota bilgisini öğrendim. Müzik okuluna gitmedim ama müzik bilgimi bilen insanlara danışarak geliştirdim" diyor. Ali Kocatepe, daha lise yıllarındayken müzik üzerine yazılar yazmaya başlamış. İzmir barlarında sahne alan önemli orkestralar ve müzisyenlerle 'röportaj bahane, sohbet şahane' kabilinden bir araya gelmiş ve onlardan müziğe dair çok şey öğrenmiş. 'Öğrenmenin yaşı yoktur' diyor. En sevmediği tutum bilgiçlik, en sevdiği durum ise bilmediklerini öğrenmek. Müziği çok seviyor, her türlüşünü dinliyor, daha çok da yabancıları. Zaten 60'larda yerli üretim de az olduğu için ne bulursa kulak kabartıyor. Kendi tarzını da bu müzikal çeşitlilikten beslenerek oluşturuyor.

Sezen'i nasıl ıskaladım?

Ali Kocatepe: 1973'te bu işe başladığımda Gökben arka arkaya çıkardığımız albümleriyile Ajda Pekkan'a rakip gösterilecek kadar ün kazandı. Aylin Urgan, Sibel Egemen, İskender Doğan, Nükhet Duru, Bülent Ortaçgil, Salim Dündar, Özdemir Erdoğan, Lale Akad, Ertan ve Funda Anapa gibi pek çok sanatçının albümü ve 45'liklerini çıkardım. 'Sıfır' kilometrelere yol açtım. Ancak hızlı prodüktörlüğüm döneminde öyle birini ıskalamışım ki. Yıl 1975. İzmir'de genç bir bayanın benimle görüşmek istediğini söylediler. 'Oturup konuşacak zamanım' yok diye onu geri çevirdim. Meğer o kız Sezen Aksu'ymuş. Üstelik bunu yıllar sonra sahnede 'Sen beni kabul etmedin ama bak şimdi aynı sahneyi paylaşıyoruz' diye beni dinleyiciye şikayet ettiğinde öğrendim. Sonra onunla çok iyi dost olduk. Birbimizden söz ve besteler alır verir olduk. Aylin'i de Sezen'le sahneye çıktığımız dönemde tanıdım. Sezen'le dostluğum benim hayatımda pek çok şeyi değiştirmiştir ama ona karşı farkında olmadan böylesi bir gafım da vardır.

BESTECİLİKTE İŞİĞİM TİMUR SELÇUK

Prodüktör şapkasıyla bugüne dek pek çok müzisyenin yolunu aydınlatmış, gençlere rehberlik etmiş deneyimli bir isim Ali Kocatepe. Peki onun ustası ya da feyz aldığı isimler kimler acaba? "Bestecilikte ışığım Timur Selçuk'tur. 1967 sonunda 'Ayrılanlar' albümü içinde yer alan 'Sen neredesin' adlı parçayı duyunca Türk popüler müziğinin geleceğinin bu tür şarkılar üzerinde şekillenmesi gerektiği inancı doğdu bende. Ayrıca Erol Büyükburç ve Alpay, sahne duruşları ve yarattıkları imajla benim için farklıydı."

ÖNCE PRODÜKTÖRLÜK SONRA DİĞERLERİ

Ali Kocatepe prodüktörlüğünü bugüne dek müzikle ilgili yazıp çizdiği her şeyin önüne ko-

"Bestecilikte ışığım Timur Selçuk'tur. 1967 sonunda 'Ayrılanlar' albümü içinde yer alan 'Sen neredesin' adlı parçayı duyunca Türk popüler müziğinin geleceğinin bu tür şarkılar üzerinde şekillenmesi gerektiği inancı doğdu bende."

yuyor. 1969'da geldiği İstanbul'da kısa bir süre sonra çok başarılı işlere imza atan bir yapımcı olmasının arka planında müzik piyasasındaki fırsatları görme ve yeni sesleri keşfetme heyecanı yatıyor. "Prodüktörlüğü her zaman çok sevdim. 1974'te de bunun için uygun bir fırsat doğdu. İzmir Belediyesi, Akdeniz Festivali için bir şarkı yapmamı istedi. Prodüksiyonu tek başına gerçekleştirdim. Nilüfer, Gökben, Füsün Önal, rahmetli Esin Engin, rahmetli Ertan Ana-pa'yı proje için bir araya getirerek 'Akdeniz Çocukları' adlı 45'liği kendi plak şirketim Bir Numara Müzik Yapım'dan çıkardım. O andan itibaren benim prodüktörlük maceram başladı ve ben bir iki sene içinde şarkıcılığımı geri plana atıp prodüktörlüğe ağırlık verdim. Zaten o dönemde de çıkardığım albümler başyapıt olarak müzik tarihine geçti."

Neler yok ki bu albümler arasında; Bülent Ortaçgil'in 'Benimle Oynar Mısınız?', Modern Folk Üçlüsü'nün '40 Yıl Sonra', Nükhet Duru'nun 'Bir Nefes Gibi' ve 'Melankoli' ilk akla gelenler. Ali Kocatepe, "Benim için prodüktörlük çok önemli, besteciliğim, söz yazarlığım sonra geliyor, en sonda yorumculuğum var. Bu içten gelen bir istek, heves ve merak. Kendi imkanlarımı yaratayım ve kendime faydam olsun diye değil, müzik dünyasına daha çok faydam olsun diye prodüktörlük yapıyorum" diyor.

POPÜLER SANATÇILARA EŞİT ŞANS

Ali Kocatepe, yılların deneyimli prodüktörü. Masanın pek çok tarafında yer aldığı için müzik piyasasında olup bitenleri farklı pencereler-

den değerlendirebiliyor. Medyanın yoğun bir kirlilik içinde olduğundan şikayetçi, üstelik uzun zamandır bu böyle: “Medya farklı davranıyor. Farklı ilişkiler ya da bilmediğimiz işbirlikleri söz konusu. Yıllardır hep aynı sanatçılar ekranlarda ve radyolarda. Kamuoyu da aynı yüzleri görmekten rahatsız. Hiç olmazsa popüler sanatçıların eşit şartlarda medyada yer alması gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada görevi müzik dünyasındaki yenilikleri halka yansıtma olan DJ ve yapımcılara epey iş düşüyor. Yeni çıkan ürünleri en azından takip etmeleri gerekiyor ama böyle bir yaklaşım yok! Kör değneğini beller gibi aynı isimlerin peşinden koşuyorlar. Emek vermiyor, araştırmıyor, dinleyenin nabzını tutmuyor, kimseye de kulak asmıyorlar. Yıllardan beri bu alandaki sıkıntım devam ediyor. Bir müziksever ve o yelpazenin içinde yer alan biri olarak bunu eleştiriyorum.”

VAROŞLAR BELİRLEYİCİ

Ali Kocatepe, Türkiye’deki dinleyici profiliyle ilgili oldukça net gözlemlere sahip. Eşiyle birlikte yaptıkları radyo programı sayesinde Türkiye’nin ve dünyanın çeşitli yerlerinden arayan müzikseverlerle kurdukları iletişimde kimi zaman şaşırın taraf olduklarını söylüyorlar: “Radyo programında çok büyük sürprizlerle karşılaşabiliyoruz. Afrika’dan Asya’ya, köydeki çobandan tır şoförlerine kadar çok farklı kesimden insanlar bizi arıyor. Bence Türkiye’deki dinleyici profilini kentli, kırsal ve varoşlar olarak üçe ayırabiliriz. Türkiye’de varoşlar çok etkili. Müziği ve büyük şehirlerdeki eğlence hayatını yönlendirenler varoştakiler. İnsanlar sınıf atlarken ortaya çıkardıkları müzik türü Türkiye’nin müzik ve eğlence konusundaki rengini değiştirdi.”

BİRBİRİMİZDEN ÇOK ŞEY ÖĞRENİYORUZ

Aysun ve Ali Kocatepe, evliliklerinin 24. yılını kutlamaya hazırlanıyor. Ali Kocatepe, birbirlerini bu süreç içinde çok iyi tamamladıklarını söyleyerek “Aynı hayatı paylaşan iki sanatçıyız. Eksik taraflarımızı tamamlayarak birbirimize en büyük desteği sağlıyor, birbirimizi besliyoruz” diyor. Sanki bir sırrı bizimle paylaşıyor. Aysun Kocatepe ise yıllar geçtikçe birbirlerini daha iyi dinlemeyi öğrendikleri samimiyetle dile getirerek “Biz hem hayat arkadaşı olarak hem de

meslekte birbirine destek veren iki kişi olarak birbirimizden çok şey öğreniyoruz” diyor.

Merak ediyoruz, acaba bunca yıl Ali Kocatepe gibi bir beste ve söz yazarıyla yaşıyor olmak Aysun Kocatepe’de de bu alanlara ilgi doğurmuş mu acaba? Müziğin mutfak kısmına pek ilgi duymadığını itiraf ediyor Aysun Kocatepe ve şu dönemde öncelikli hedeflerim, yorumculuğumu oturtmak, daha geniş kitlelere konserler verebilmek, bir de genç arkadaşlara sesimi duyurabilmek” diyor. 🎧

“Ali’yle tanışmadan önce de hemen herkes bana müzikal bir yeteneğim olduğunu ve bu alana girmem gerektiğini söylüyordu. Defans veren ve istemeyen bendim. Kendimi hazır hissedinceye kadar bekledim”

BİLGE ÖZGEN:

besteci günün ritmini yakalamalı

“Dediler zamanla hep azalır mış sevgiler” adlı unutulmaz parçanın bestekarı Bilge Özgen, Klasik Türk Müziği’nin muhafazakâr temsilcilerinden biri olmayıp, eski ve yeni kuşak arasında köprü kurduğunu söylüyor. Müziğin dinleme, kendi bestekarlığının da söz odaklı olduğunu ifade eden Özgen’e göre Klasik Türk Müziği’nin günümüzde moda olma şansı yok, ama bu yüzden onu yok saymak da mümkün değil.

■■■■■ Bir bestekâr düşünün ki daha nota ve usul bilmeden 13 yaşında yetişkinlerden oluşan bir koronun baş hanendeliğine yükseliyor, repertuarında 500 şarkıya yer veriyor, kendi kendine nota ve usul öğreniyor. Bilge Özgen’den söz ediyoruz. Bugüne dek 400 şarkı yapmış son derece üretken bir bestekâr. Sadece müzik değil, resim de hayatını dolduran bir başka sanatsal uğraşı. Evinin duvarlarını kendi elinden çıkan kara kalem ve yağlı boya tablolar süslüyor. Aynı zamanda müzik severler için enstrüman üreten bir el ustası. Oğlu ve kızı da kendisi gibi müzisyen. Uduyla zaman zaman kısa molalar verdiği sohbetimizde Bilge Özgen, müziğe başlangıcından bugüne uzanan hayat öyküsünü büyük bir içtenlikle bize anlattı.

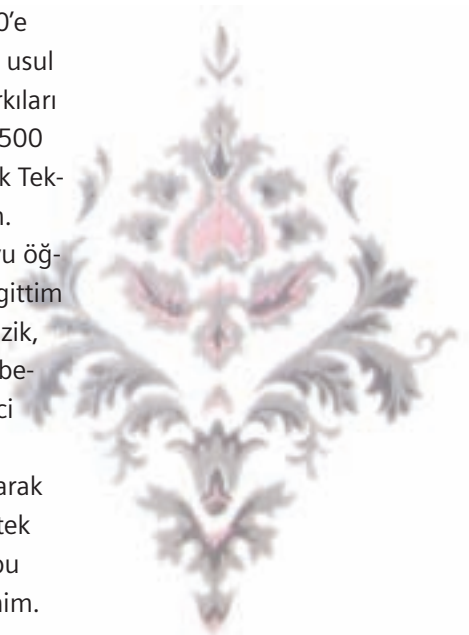
Babanız bir müzik adamı. Siz de onun sayesinde küçük yaşlardan itibaren müziğin içinde olmuştunuz. O günlerden biraz söz eder misiniz?

Babam keman ve ud çalıyordu. Urfa’da ortaokuldayken müziğe ilgi duymaya başlamış. Aslında aile köklerimiz İstanbul’a dayanıyor. De-

dem Aziz Bilge İstanbullu, Urfa’da savcılık yapmış. Babam da orada dünyaya gelmiş. Annemse Kilisli. Viranşehir’de evleniyorlar, ben de orada dünyaya gelmişim. Babamın kemanından çıkan nağmelerle büyümüşüm. Dokuz yaşıma geldiğimde şarkı söylemeye başlamıştım. 13-14 yaşlarında da Kilis’te Kaymakam Ziya Bey’in etrafında toplanan memurların korosunun baş hanendeliğini yapıyordum. 13 yaşında 500’e yakın şarkıyı ezbere söylüyordum. Nota ve usul bilmediğim halde radyodan dinlediğim şarkıları hafızama kaydede kaydede kısa zamanda 500 şarkıya ulaşmıştım. 1950’de Ankara Yüksek Teknik Öğretmen Okulu’na yatılı olarak girdim. Okuldan mezun olduktan sonra Anadolu’yu öğretmen olarak dolaştım. Önce Malatya’ya gittim sonra da Samsun’a. Gittiğim her yerde müzik, hayatımın içinde oldu. Aslında müzik hep benim birinci mesleğim, öğretmenlik de ikinci mesleğimdi diyebilirim.

2000 Eylül’ünde TRT’den lavta sanatçısı olarak emekliye ayrıldım. Lavta sanatçılığı da bir tek bana mahsus oldu. Şu anda resmi olarak bu alanda literatürdeki tek emekli sanatçı benim.

Röportaj: Türkşan Karatekin
Fotoğraf: Sinan Kesgin

Bilge Özgen
"Üsküdar'da Sabah"
adlı kendi fırçasından
çıkan tablonun önünde.

"Ben Klasik Türk Müziği bestecisi değilim, kendimi öyle tanımlamıyorum. Yapamayacağımdan değil, alasını yaparım, çünkü o kuşaktan yetiştiğim için bütün formları zaten küçüklüğümden beri biliyorum. Ama ben farklı bir yaklaşım içinde beste yapmayı tercih ediyorum."

Bestelerinizin güfteleri de size mi ait?

Birkaç tanesi bana ait. Türk Müziği'nde saz eserlerinin dışındaki bestecilik söze dayanır. Sözlü musikidir bizimki. Yani sözler sizi alıp bir yerlere götürür. Müziğimizin en temel farkı da budur. Gerçek batı müziğinde (klasik müzikte) ise söz önemli değildir. Mozart, Beethoven, Schubert gibi klasikçiler armoniyle süslü büyük çaplı eserler ortaya koymuşlardır. Bizim eserlerimizin en kabası 6-7 dakikayken onlar 20-25 dakika süren senfoniler bestelemişlerdir.

Günümüz müziğini de masaya yatıralım. Neler düşünüyorsunuz dinlenen ve sevilen bugünün müziği hakkında?

Bu dönem sadece sanat yönüyle değil, her yönüyle bir çağ tekâmülü olmuştur. Bugünkü müzik bir akımdır ve bence eski Klasik Türk Müziği'nin günümüzde moda olma şansı yoktur. Ancak bu müziğin kaybolmaması için nasıl batılı klasikçiler günde-me zaman zaman getiriliyorsa bizde de öyle olmalıdır.

Bu düşüncelerinizden dolayı kendi dönem meslektaşlarınızdan da tepki alıyor olmalısınız?

Benim kuşağımın muhafazakarları benim gibi konuşmazlar. Benim gibi konuşanlara da kızarlar. Popçular için "başımızın belası" derler evet öyledirler belki ama biz de besteci olarak dünyaya gelmedik ki. Örnekler aldık, geliştirdik, bugünlere geldik. Ben de eğer günün ritmini yakalamazsam kendimi besteci saymam, kopyacı sayarım.

Klasik Türk müziği bestecileriyle günümüz Türk müziği bestecileri arasında nasıl bir ilişki ve nasıl bir farklılık var?

Önce Dede Efendiler olmuş sonra Hacı Arif ve Şevki Beyler gelmiş. Dede Efendiler, onlara müziği dejenere etti gözüyle bakmışlar. Ardından Lemi Atlı ve Rahmi Beyler beste yapmış, onlar da bir önceki ekolden hafif kaldıkları eleştirisini almışlar. Avni Anıl, Yusuf Nal-kesen, Alaaddin Yavaşca, Erol Sayan gibi isimlerin ardından kendine özgü besteler yapan Zekai Tunca ve ben gelmişim. Zekai Bey'le birbirimizi çok severiz, zaten müzik anlayışlarımız da aynıdır. Bizim en büyük destekçilerimiz önceki kuşağımızın temsilcileri, Alaaddin Bey, Avni Bey, Selahaddin Bey olmuştur. Onlar bana eski kuşakla zamanımız arasında köprü olduğumu söylüyorlar. Ben Klasik Türk Müziği bestecisi değilim, kendimi öyle tanımlamıyorum. Yapamayacağımdan değil, alasını yaparım, çünkü o kuşaktan yetiştiğim için bütün formları zaten küçüklüğümden beri biliyorum. Ama ben farklı bir yaklaşım içinde beste yapmayı tercih ediyorum.

Bestekar olarak nasıl bir çalışma tarzınız var? Beste yaparken ön hazırlık yapıyor musunuz?

Bazen hiç ummadığınız bir anda melodiyi yakalıyorsunuz. Mesela "Dediler zamanla hep azalır mış sevgiler" böyle bir şekilde ortaya çıktı. Şarkının sözleri İlder Yeşilay'a aittir. Bir gün eşinin yanına bir vesileyle gitmiştim, o da bana İlder Hanım'ın şiirlerinden söz etti ve

benimle tanışmak istediğini, bir şiirini de okumak istediğini söyledi. Telefon ettik, İlter Hanım sesi titreyerek şiiri okudu. Çok güzel bir şiirdi. Beğendiğimi söyledim. Buradan ayrılıp eve gelinceye kadar ki mesafe çok kısaydı, şiiri notaya dökmüştüm bile.

Sizi farklılaştıran özellikleriniz neler?

Diyelim ki 20 parçam varsa 20'si de birbirinden farklıdır. Erol Sayan da besteciliğim için bu yorumu yapmıştır. Bir bestekarın üç-dört bestesini dinledikten sonra onun bestelerini ayırt edebilirsiniz. Ama benim için bu kolay kolay söyleyemez. Çünkü ben elimdeki şiirle meşgulümdür. Bana ne veriyorsa, o şiire uygun kompozisyon yaratmaya çalışıyorum. Şiirden duyduklarımı melodileştiriyorum. Bunda geçmişte Anadolu'da geçirdiğim yılların da etkisi var. Halk müziğini çok iyi bilirim. Birkaç tane türkü tarzında bestem vardır. Diyarbakır yöresinin havasına göre bir şarkı yaptım. Eskişehir'de adıma düzenlenen gecede okudum, herkes çok beğendi.

Gelelim MESAM'a. 1994'te MESAM Yönetim Kurulu Üyeliği'ne seçiliyor ve üç dönem boyunca bu görevi sürdürüyorsunuz. MESAM'ın çalışmalarını nasıl buluyorsunuz?

MESAM, zor bir alanı yönetiyor, bu yüzden çok çekemeyen var. Kimileri MESAM'ın popçuların elinde olduğunu iddia ediyor. Günümüzde pop eserler daha çok çalınıyor, doğal olarak da onlar gündemde. Bunun için MESAM'ı suçlamak çok yanlış bir tutum bence. MESAM'ı destekliyorum. Çünkü çok başarılı yönetiliyor. Telif konusunda da çalışıyorlar.

Bütün bu gayretlerin daha ileri gidebilmesi için

Bilge Özgen ve eşi,
evlerinin bahçesinde...

“Diyelim ki 20 parçam varsa 20'si de birbirinden farklıdır. Erol Sayan da besteciliğim için bu yorumu yapmıştır. Ben elimdeki şiirle meşgulümdür. Bana ne veriyorsa, o şiire uygun kompozisyon yaratmaya çalışıyorum. Şiirden duyduklarımı melodileştiriyorum. Bunda geçmişte Anadolu'da geçirdiğim yılların da etkisi var.”

devletin de aynı ciddiyetle konuya el atması lazım. Devlet o kadar önemsemiyor hala. Benim 300-400 bestemden aldığım bir yıllık telifin bedeli 2 bin lirayı bulmuyor. TRT bile gereği kadar para ödemiyor. TRT bozuk para gibi harcıyor bizi. “Akşam Sefası” adlı programda bir tek şarkımızı çalmıyor. Rantları olduğunu söyleyerek uyduruk şarkılar çalınıyor. Eskiden “Yeni besteler” diye güzel programlar vardı. Şimdi bunların hiçbiri yok. 🌀

HASAN CİHAT ÖRTER:

ikinci çılgın Türk benim

Anadolu ezgilerini çağdaş ve çok sesli yorumlamasıyla dikkat çeken besteci, yazar Hasan Cihat Örtter, Turgut Özakman'ın 'Şu Çılgın Türkler' kitabından esinlenerek kendisini böyle tanımlıyor. Örtter, yozlaşmış magazin kültürünün esir ettiği bir zamanı yaşamalarına rağmen "Bu ülkede güzel insanlar da var, sadece suyun başında henüz değiller" diyerek geleceğe dair umudunu koruyor. Ama isyanını "Haydar, Haydar" diyerek uzun zamandır da haykırıyor.

■■■■■ Kendi deyimiyle "çağdaş bir ozan" Hasan Cihat Örtter. Müzik alanında çok üretken bir isim. Bu güne dek 2 bine yakın beste, 200'e yakın belgesel ve film müziği yapmış, 26 albüme imza atmış, yeni albümünün de hazırlıklarını sürdürüyor. 20'ye yakın enstrümanı iyi derecede çalabilen, müziğin yanı sıra 9 kitap yazan Hasan Cihat Örtter, Sony International ve EMI gibi dünyanın saygın firmalarına yaptığı albümlerle ilk Türk sanatçısı olarak uluslararası müzik listelerine girmiş. Küçük bir müzeyi andıran evine, bugünün müziğini ve imza attığı çalışmaları konuşmak üzere konuk olduk. Soru sormaya bile hacet olmayan söyleşi boyunca Hasan Cihat Örtter, hep sanatçı gözünden içinde yaşadığı toplumun ve kurulu sistemin ortaya çıkardığı yozlaşmışlıklara duyduğu tepkiyi dile getirdi. Kimi zaman kendisinin de kurban olduğunu hissettirdiği satır arası mesajlarında yüzyıllardır bu topraklar üzerinde 'üretene' anlayamadığı bir kıskançlığın ve öfkenin yöneltildiğini ama sanatçı için tek önemli gerçeğin de insanın yüreğine dokunan üretimler yapmak olduğunu söyledi. Hasan Cihat'ı bu kadar sınırlı sayfalar içinde anlatmak mümkün değil ama biz yine de bir ucundan tutalım dedik ve okurlar için uzun söyleşiden öne çıkan başlıkları şöyle bir topladık.

"SANATIN GÜCÜ ÇOK BÜYÜK"

Üretmenin gücüne inanan bir insan Hasan Cihat. "Sanatçı üretmeden duramaz, üretmediğinde artık yolun sonuna gelmiştir" diyor. İsyani popüler kültür yozlaşmasına çanak tutanlara yani medyaya, bu işten prim sağlayan diğer aktörlere. "Bu ülkeyi üretmenin faydası olmayan bir noktaya getirdiler" derken aslında karşı olduğu kavramın popüler müzik olmadığını da ısrarla vurguluyor. Şöyle devam ediyor sözlerine; "Zamanında o tarz albümler yaptım ben de, popüler müzik yapan sanatçılara ve albümlerine eşlik ettim. Ancak ben sanatın ve müziğin gücüne inanıyorum. Ben notaları kullanıyorum düşüncelerime yol arkadaşı olsun diye. Sadece sözcükleri kullanan biri olsaydım bu kadar başarılı olmazdım."

Sanatçının misyonunu sadece sanatını icra etmekle sınırlandırmıyor Hasan Cihat. Ona göre sanatçı içinde yaşadığı zamanın, coğrafyanın ve toplumun sorunlarını yok sayarak, geçmişten gelen kültürene ve birikimine sırtını dönerek sanat yapma iddiasında olursa sadece günün tüketilen yıldızlarından biri olur. Tüketilir ve söner gider. Hasan Cihat'ın sanatçı kimliğinin gerisinde ise bu toprağa duyduğu aşk var. "Suyun başını tutanlar" şimdilik ona istediği özgür buluşma-

Röportaj: Türkşan Karatekin
Fotoğraf: Yüksel Altıntop

**“Ondört bin yıl gezdim divanelikte,
Sıdk-ı ismin duydum pervanelikte,
İçtim şarabını mestanelikte,
Kırkların ceminde dara düş oldum
haydar haydar.*
Haydar’ı durduramazlar, haydar doğrudur.
Haydar hakkın ismidir, zülfikardır haydar.”**

* Ali Ekber Çiçek tarafından yazılan “Haydar Haydar”, Hasan Cihat Örtter tarafından da seslendirildi.

ları sağlamasa da o bugün onlu yaşlarını süren neslin ona yeni kapılar açacağından çok emin.

BİR TABELA NE Kİ?

Hasan Cihat, sohbet sırasında gündemindeki bir konuya da vurgu yapmadan geçemiyor. 2003 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Üsküdar Belediyesi Encümeni kararıyla oturduğu sokağa adının verilmesine hem çok şaşırdığını hem de çok sevindiğini söylüyor. “Genelde bu tip, sokağa, parka veya merkezlere yaşayan bir sanatçının adının verilmesi sıra dışı bir olaydır. Ne acıdır ki pek çok sanatçı bu payeye vefatından sonra kavuşuyor. Ben o açıdan kendimi şanslı görüyorum. Anadolu’nun pek çok yerinde adıma bir şeyler yapılıyor. Geçenlerde de Eskişehir’de adımla yaşayacak bir parkın açılışı yapıldı. Eskişehir’de tam 99 kişinin adı böyle yerlere verilmiş, içlerinden bir tek ben bu onuru hayattayken görme şansına sahip oldum.”

Ancak nedendir bilinmez sokağın adı bir süre önce değiştirilmiş. Hasan Cihat biraz kızgın, biraz kırgın; “Ben talep et-

medim adımlı verdiler, şimdi bana sormadan tabelamı söktüler. Pir Sultan Abdal’ın bir sözü akıma geliyor. Demiş ki üstad ‘Beni düşmanın attığı taşlar değil, dostun attığı güller yâreler’. Bu tavrı sanatçıya yapılan haksızlık ve saygısızlık olarak değerlendiriyorum” diyor.

ÇAĞDAŞ VE ÇOK SESLİ YORUM

Hasan Cihat, uluslararası müzik listelerine girerek 70 ülkede Anadolu yüreğini çağdaş ve çok sesli anlatmış. Üç bine yakın ödülü var. Zaten evi de bu yüzden küçük bir müzeyi andırıyor. Bir duvarı tamamiyle ödüllere kaplı. Başka bir köşede çeşit çeşit enstrümanlar yer alıyor. Stüdyo evinde Anadolu’dan ve gezdiği ülkelerden topladığı otantik eşyaların yanı sıra yüzük ve tespih koleksiyonları da dikkat çekiyor. Evin üst katından Kız Kulesi gözüküyor. Hasan Cihat, “Yurtdışından pek çok teklif aldım ama bu ülkeyi, bu toprağı çok seviyorum, o yüzden terk edemiyorum. Gittiğimde de en fazla beş gün kalabiliyorum. Ben sabah kalktığımda Kız Kulesi’ni görmeliyim, simidimi yerken çayımı yudumlamalıyım. Tüm kaosa ve birbirimizle olan çekişmeye rağmen ülkemden başka yerde yaşayamam” diyor.

Ancak yine isyan ettiği bir nokta var ki o aslında hepimizin bildiği bir gerçek. “Yozlaşmanın mimarı İstanbul ve diğer büyük şehirler” diyor Hasan Cihat. Karış karış gezdiği Anadolu’nun bağrında hala samimiyetin, doğruluğun, paylaşmanın, sevginin, dürüstlüğün ve diğer tüm insani duyguların yaşandığını ifade ediyor ve ekliyor: “İstanbul’a aşığım, çünkü İstanbul çocuğuyum, ama emperyalist kapitalizmin baş belaları da burada. Onlar insana değil, paraya hizmet ederler.”

SEVENİ DE SEVMİYENİ DE VAR

Çok sivri dilli olduğu için, düşündüklerini her fırsatta haykırdığı için biraz da genlerinden gelen heyecanından ötürü Hasan Cihat'ı sevenler kadar sevmeyenler de var. "Anadolu'da daha heyecanlı oluyorum. Annem Sivaslı, babam Trabzonlu, zaten heyecan genlerden geliyor. İçimizdeki aşk büyük olduğu için devamımız da büyük. Bu ateşli olma hali zaman zaman başımı yakmıyor değil" diyor. Karadeniz'in o fırtınalı havasını ruhunda yansıtan, Anadolu'nun zengin ritimlerini de müziğinde taşıyan bir sanatçı karşımızda. Dile kolay 26 albüm yapmış bugüne dek. 27. sinin de hazırlığı içinde. Hasan Cihat, "Benim medyaya çıkmak gibi bir derdim yok aslında. 'Youtube' üzerinden 10 milyona yakın fun clup üyem var. Oradan sevenlerimle iletişimimi sürdürüyorum. Bir konser yapıyorum, bakıyorum ertesi gün 'youtube'da o konser. Onlar beni diğer sevenlere ulaştırıyor" diyor.

"ÇOK ÇALIŞTIM, OKUDUM, ÜRETTİM"

Hasan Cihat için önemli olan insana hizmet ve ulaştığı insanın yüreği. Üç akorla aşk besteleri yapıp, ortaya çıkanları kınamıyor ama bu toprağın, üzerinde kurulu binlerce yıllık kültürün hakkını da vermek gerekiyor. "Toprak hak edene aittir ama bizim bu toprağı hak ettiğimizi düşünmüyorum. Hak etmek için çalışmak, Pir Sultan Abdal'ı, Karacaoğlan'ı, Yunus Emre'yi, Köroğlu'nu unutturmamak gerekiyor" diyor. Söyleşinin başından beri saklı tuttuğumuz soruyu da zamanıdır diyerek soruveriyoruz söz aşıklara, ozanlara gelince. "Peki ne oldu da klasik gitarla Anadolu ezgilerini yorumlama fikri gündeme geldi?" Hasan Cihat, 3 yaşında müzikle tanışınca müzikal arayışlarının da çok erken çağlarda başladığını anlatıyor: "Evet, doğal bir yeteneğim var ama ben bugünkü konumuma gelmemi çok çalışmaya borçluyum. Çok çalışıp, çok okudum, çok ürettim. Mücadele insanı oldum. Kimin için mücadele ettim, kendim için değil, benden sonrakiler için. Bunca yıl popüler kültüre kafa tutarak, bir noktaya geldim. Tutmasaydım ne olurdu bilmiyorum?"

GİTARIN TELLERİNDE ANADOLU

Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde üstad Emin Onan'ın tezgahından geçmiş, bağlama ustası

Şemsi Yastıman gibi bir başka deryanın suyundan içmiş. "Hocalarımdan hem insanlığı hem de müziği öğrendim" diyor Hasan Cihat. Bağlamayı da bu dönemde öğrenmiş. Hocaları ufkunu açmış ve müziği akademik anlamda ilerletmesini salık vermiş. Boston Üniversitesi Berklee Müzik Akademisi'nden burs kazanmış, dört yıllık okulu iki yılda dereceyle bitirmiş. Master ve doktorasını Belçika Kraliyet Liege Konservatuari'nda tamamlamış. Yurtdışında 'play something-çal bir şeyler' dediğinde Hasan Cihat, 'Allı Turnam' ya da 'Uzun İnce Bir Yoldayım'ı yorumlayınca herkes pür dikkat kesilirmiş. Anadolu ezgilerini gitarla yorumlama fikri böyle böyle şekillenmiş. "Ben onlara Karacaoğlan'ı, Köroğlu'nu, Pir Sultan Abdal'ı, Âşık Veysel'i öğrettim. Şimdi baktığımda iyi ki Anadolu'yu gitarımla anlatmışım" diyor Hasan Cihat. Kendisinden önce benzer denemeler yapanlara göre şansını da şöyle yorumluyor: "Benim şansım o dönem İngilizlerin en büyük müzik firması EMI'nin İstanbul'da distribütörlük açmasıydı". Sanatçının albümleriyle EMI listesine girmesi onun müzikal kariyerindeki en önemli kilometre taşlarından biri oluyor. Sonrası ise başta dediğimiz gibi 26 albüm, 2 bine yakın beste, 200'e yakın belgesel ve film müziği. Daha da bitmemiş üretme aşkı, dolu dizgin gidiyor. Hasan Cihat'ın ab-ı hayatı müzik anlaşılabilir... 🌟

"Doğal bir yeteneğim var ama ben bugünkü konumuma gelmemi çok çalışmaya borçluyum. Mücadele insanı oldum. Kendim için değil, benden sonrakiler için mücadele ettim. Bunca yıl popüler kültüre kafa tutarak, bir noktaya geldim. Tutmasaydım ne olurdu bilmiyorum?"

İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen 37. Uluslararası İstanbul Müzik Festivali (5-30 Haziran) ve 16. Uluslararası İstanbul Caz Festivali (2-15 Temmuz) kapsamında gerçekleşen konserler İstanbullu müzik severlere büyüleyici geceler yaşattı.

Geride bıraktığımız haziran ve temmuz aylarıyla birlikte festivaller kenti İstanbul, bu kez müzik esanslı coşkulu buluşmalara sahne oldu. İKSV tarafından düzenlenen Müzik ve Caz Festivallerine katılan birbirinden ünlü sanatçılar bir yandan İstanbul'un büyüleyici güzelliğini keşfetti diğer yandan da bu toprağın müzikseverlerine harika bir yaz yaşattı.

Yazı: Elif Gamze Arslan
Türkşan Karatekin
Şebnem Akçıl
Fotoğraf: Teoman Gürzihin

İstanbul'un yaz akşamları festivallerle şenlendi

37. Uluslararası İstanbul Müzik Festivali

■■■■■ Borusan Holding'in sponsorluğunda düzenlenen 37. Uluslararası İstanbul Müzik Festivali, konuk ettiği 500'den fazla yerli ve yabancı sanatçıyla 15 binden fazla müzikseveri klasik müzikle buluşturdu. Konser mekânları olarak Aya İrini Müzesi, Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı, İstanbul Arkeoloji Müzesi, Süreyya Operası gibi klasikleşen mekânların yanı sıra bu yıl ilk defa Çinili Köşk de klasik müziğe kucak açtı.

Festival, 5 Haziran Cuma akşamı Aya İrini Müzesi'nin büyümlü ortamında şef Sascha Goetzel yönetimindeki Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası'nın Viyana Devlet Balesi baş dansçılarının da eşlik ettiği konseriyle başladı. Klasik müzik severlerle buluşan yerli ve yabancı sanatçıların

arasından dünyaca tanınan virtüözümüz Suna Kan tarafından dünya operasına kazandırılan en önemli seslerden Yelda Kodallı, klasik müziğin yükselişe geçen isimlerinden Cholo Hanslip ve Sol Gabetta, yeni nesil sanatçıları arasında yıldızlaşan Han-Na Chang, dünyanın en önemli tenorlarından Juan Diego Florez ve klasik müziği cazla yorumlayan festivalin farklı rengi Jacques Loussier Trio öne çıkan isimler oldular.

KONSER SÖYLEŞİLERİ

Festival kapsamında gerçekleştirilen ve performanslardan önce yapılan "Konsere Doğru" söyleşileri festivale çok farklı bir tat kattı. Söyleşilerde izleyiciler, gecenin

solistinden sanat yaşamına dair yorumlar duyma fırsatı bulurken konunun uzmanları tarafından da konser programı ve besteciler açısından kısaca bilgilendirildiler. Söyleşilere katılanlar arasında Cem Mansur, Sol Gabetta, Han-Na-Chang ve Toros Can gibi müzisyenler vardı. 🗣️

FESTİVALDEN NOTLAR

- Festivalin en geniş katılımı dünyaca ünlü piyanist ve orkestra şefi Daniel Barenboim'in İtalya'nın en önemli orkestralarından La Scala Filarmoni'nin eşliğinde verdiği, yaklaşık iki bin kişiden izlenen kapanış konseri oldu. Aynı zamanda Daniel Barenboim'e, konser öncesi Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen özel törende, İstanbul Müzik Festivali'nin "Yaşam Boyu Başarı Ödülü" verildi.
- Festival kapsamında verilen bir diğer ödül olan "Onur Ödülü" ise gerek yurt içinde gerekse yurtdışında opera alanında gerçekleştirdiği üstün nitelikli çalışmalarla ülkemize yaptığı katkılarından dolayı opera sanatçımız Ayhan Baran'a verildi.
- Türk seyircisini çok sevdiğini ve müzik adına tutkulu bulunduğunu belirten klasik müziğin "genç efsanesi" Han-Na Chang festivalin en çok ilgi gören sanatçılarından biri oldu.
- Festivalin yıldızlaşan isimlerinden biri de İngiliz müzik dergisi BBC tarafından "Tüm Zamanların En Büyük 20 Tenoru" arasında

gösterilen Juan Diego Florez oldu. Florez'in 18 Haziran'da Aya İrini Müzesi'nde verdiği konserte kendisine Alessandro Vitiello yönetimindeki Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası eşlik etti.

- Erden Bilgen ve Barok Solistleri tarafından verilen konser, solistlerin dönemin enstrümanlarını dönemin kıyafetleri içinde çalmaları ile seyirciler için bir sürprize dönüştü.
- Festivalin en çok ses getiren konserlerinden biri klasik müzik sahnelerinin "Rüya Üçlüsü" olarak anılan Anne-Sophie Mutter, Sir Andre Previn ve Lynn Harrell'in Aya İrini Müzesi'nde verdikleri konserdi. Şef, besteci ve piyanist Sir Andre Previn'in 80. Yaş kutlamaları kapsamında ise konserte Previn'in son eseri olan Piyano Üçlüsü'nün de Türkiye prömiyeri gerçekleştirildi.
- Arkeoloji Müzesi'nde gerçekleşen, klasik müziği cazla buluşturan Jacques Loussier Trio'nun "Bach" temalı konseri öne çıkan ve seyirci olarak yüksek bir konserti.

16. Uluslararası Caz Festivali

■ ■ ■ ■ ■ Garanti Bankası sponsorluğunda gerçekleştirilen 16. Uluslararası Caz Festivali yine cazın İstanbul'a ne kadar yakıştığını ispatlayan bir müzikal buluşma oldu. Cemil Topuzlu Açık Hava Sahnesi, The Marmara Esmâ Sultan, Aya İrini Müzesi, Cemal Reşit Rey Konser Salonu, İstanbul Modern, Nardis Jazz Club ve İstinyePark'ın ev sahipliği yaptığı festival kapalı mekânlara sığmayarak Caz Kenti Sokak Konserleri'yle İstanbul sokaklarına taşı ve şehri bambaşka bir renge boyadı.

Otuza yakın topluluğu ve iki yüzden fazla yerli ve yabancı müzisyeni İstanbullu caz severlerle buluşturan festival 2 Temmuz'da Esmâ Sultan Yalısı'nda gerçekleştirilen açılış töreni ve konseri ile başladı. Festivalin açılış konserinde Fatih Erkoç ve Kerem Görsev Trio bir araya geldi. Festival kapsamında konser verenler arasında caz dünyasının en ünlü bas gitaristleri "SMW": Stanley Clarke, Marcus Miller ve Victor Wooten, cazın efsa-

ne ismi George Benson, blues, caz, akustik folk ve Latin tınılarını bir araya getiren müzisyen ve besteci Melody Gardot, genç yetenek Peter Cincotti, Amerika'yı İngiliz punk'ıyla tanıştıran Joe Jackson gibi isimler vardı. 🌐

Marc Sinan

FESTİVALDEN NOTLAR

- Bu yıl sadece İstanbul Caz Festivali'ne özel olarak "Ustalarla Buluşmalar" serisinde Azerbaycan'ın dünyaca ünlü sesi Alim Qasimov, Türkiye'nin en değerli bestecilerinden, perdesiz gitar virtüözü Erkan Oğur ve kemençe ustası Derya Türkan, Aya İrini Müzesi'nin büyümlü atmosferinde buluştular.
- Genç gitarist Marc Sinan, Alman piyanist ve besteci Julia Hülsmann ve yazar Marc Schiffer'in yarattığı "Fasıl" projesinin Türkiye'deki ilk icrası caz festivali kapsamında Nardis'te gerçekleşti. Hz. Ayşe'nin hikayesinden esinlenilerek üretilen proje kültürel sınırların ötesine geçerek hümanizmi vurguluyor. Grup canlı performansıyla göz doldurdu.
- Caz festivallerinin klasikleşen etkinliği "Caz Vapuru"na ek olarak bu yıl bir de "Balkan Vapuru" Balkan yörelerinin oynak ritimleriyle eşliğinde Boğaz'ı turladı.
- Festival kapsamında verilen "Yaşamboyu Başarı Ödülü", çağdaş müzik ve özellikle elektronik müzik alanında yaptığı çalışmalarıyla tanınan besteci, eleştirmen, yazar İlhan Mimaroglu rahatsızlığı nedeniyle törene katılmadığı için İKSV Başkanı Şakir Eczacıbaşı tarafından Kerem Görsev'e sunuldu.
- Festival boyunca gerçekleştirilen ücretsiz sokak etkinlikleri, cazın coşkusu değişik semtlere taşıyarak, caz müziğinin her yaşta dinleyiciye ulaşmasını sağladı. "Yürüyüş Korteji", "Gece Aracı" ve "Double Deck" etkinlikleri, Bağdat Caddesi, Ortaköy ve Bebek'te, İstanbullulara eşsiz bir müzik ziyafeti sundu.
- Yedincisi düzenlenen ve girişin ücretsiz olduğu "Genç Caz Konserleri" de caz severlerle Nardis Jazz Club'da buluştu ve yoğun ilgi gördü.

HAN-NA CHANG:

klasik müziğin 'harika çocuğu'

■ ■ ■ ■ ■ 11 yaşında Paris'teki 5. Uluslararası Rostropovich Viyolonsel Yarışması'nda hem birincilik hem de Çağdaş Müzik Ödülü'nü alan Koreli çellist Han-Na Chang klasik müziğin bir bilim olmadığını o yüzden klasik müziği anlamaya çalışmak yerine hissetmek gerektiğini söylüyor. Kuzey Kore'de doğan ve daha üç yaşındayken bile mucize olduğu düşünülen genç yetenek, çello ile altı yaşındayken tanışmış. 1993 yılında ailesiyle beraber Amerika'ya taşınan sanatçı 11 yaşında aldığı ödüllerle kariyerinde emin adımlarla ilerlemeye başlamış.

37. Uluslararası İstanbul Müzik Festivali için Türkiye'ye gelen Han-Na Chang ile klasik müziği, çocuklarla ilgili çalışmaları ve Türkiye'yi konuştuk.

Bir röportajınızda klasik müziğin yalnızca üst sınıf için olmadığını herkese hitap ettiğini söylemişsiniz. Ayrıca bunun için aktif olarak çalışıyorsunuz. Çocuklar için TV programları hazırlıyorsunuz ve ücretsiz konserler veriyorsunuz. Klasik müziği daha geniş kitlelere tanıtmada konusunda ne düşünüyorsunuz?

Ben bugün yaşadığımız dünya içerisinde bunun çok önemli bir konu olduğunu düşünüyorum. Günümüzde ufak tefek konularla ve sorunlarla uğraşırken kendimizi günlük rutinelere öylesine kaptırıyoruz ve gerçekliğin içine öylesine gömülüyoruz ki gerçek anlamda hissetmeyi unutabili-

yoruz. Ben inanıyorum ki klasik müzik sayesinde yarım saatliğine ya da kırk dakikalığına da olsa insanlar günlük yaşamlarından kopup zihinsel olarak çok çok uzak diyarlara doğru bir yolculuğa çıkabiliyorlar. Klasik müzik gerçekten çok güçlü bir etki yaratıyor. Bu nedenle tüm çocuklara, gençlere ve yetişkinlere klasik müzikle tanışmaları ve klasik müziğin bu etkisini yaşamaları için fırsat verilmesi gerektiğine inanıyorum.

Çocukların klasik müzikle tanışması konusunda müzisyenlere ne tür görevler düşüyor?

Kesinlikle çok önemli bir rol üstlendiklerini düşünüyorum. Sahne ve seyirci arasındaki mesafe hakikaten çok uzak ve biz bunu kısaltmak zorundayız. Sonuçta biz de yiyoruz, uyuyoruz biz de normal insanlarız. Aslında temel olarak çocukların klasik müziği tanımalarına ve keşfetmesine izin vermeliyiz. Onların hayal etmelerine izin vermeliyiz. Müziğin ne hakkında olduğunu onlara hayal güçleri söylemeli. En büyük sorumluluk biz müzisyenlere düşüyor çünkü besteciler ve seyirciler arasındaki köprüler biziz.

Klasik müziği anlamamanın zor olduğuna dair ön yargılar var. Diyorsunuz ki eğer klasik müzik doğru yolla tanıtılırsa aslında her şey kolay bir hale gelir çünkü klasik müzik sadece hissetmekle alakalıdır.

Bu konu üzerine çok düşündüm ve bence klasik

"Sahne ve seyirci arasındaki mesafe çok uzak ve biz bunu kısaltmak zorundayız. Sonuçta biz de yiyoruz, uyuyoruz biz de normal insanlarız."

müzik sadece dışarıdan zor görünüyor. Çünkü içinde, pop şarkıları gibi sözcükler barındırmıyor. İnsanlar için pop şarkıları daha kolaydır çünkü sözleriyle eşlik edebilirsiniz ve şarkının neyle ilgili olduğunu anlayabilirsiniz. Ancak klasik müzikte sözler yoktur ve size hikâyesini müzikle anlatır. Bu nedenle de yeni bir dil keşfediyormuşsunuz gibi hayal gücüne sonuna kadar açıktır.

Sahnedeyken seyirciyle aranızdaki ilişki nasıldır? Onları hissedebiliyor musunuz?

Kendimi onlarla konuşuyormuş ve onlara bir çeşit hikâye anlatıyormuş gibi hissediyorum. Ayrıca onları da çok hissediyorum. Yani ne zaman benimle olduklarını ya da ne zaman benimle olmadıklarını anlamak çok kolay.

“Klasik müzik sayesinde yarım saatliğine ya da kırk dakikalığına da olsa insanlar günlük yaşamlarından kopup zihinsel olarak çok çok uzak diyarlara doğru bir yolculuğa çıkabiliyorlar.”

Geçen yıl yeni bir albüm çıkardınız ve gerçekten çok büyüleyici bir albüm olmuş. Bizi bu yıl neler bekliyor? Yeni bir albüm mü yoksa birçok konser mi?

Evet, konserler devam edecek. Şimdilik yeni albümü düşünme aşamasındayız. Henüz bir şeye karar vermedik. O nedenle maalesef hakkında fazla bir şey söyleyemeyeceğim.

Peki, Türkiye’de gördüğünüz yerler ve Türk dinleyicisi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

İlk kez İstanbul’da bulunuyorum, Ankara’dan yeni geldim. Rehberim beni Sultan Ahmet Camii’ne götürdü. İlk defa bir caminin içinde bulundum ve gerçekten çok etkileyiciydi. Beni en çok bü-

yüleyen de her yanın minik minik ince detaylarla kaplı olması ve bu ince detayların hem kendi içindeki hem de genel olarak büyük resme bakıldığı zamanki uyumu oldu. Belki de müzisyen olduğum için bütün büyük yapılarındaki ayrıntıların güzelliği ve tüm bu küçük motiflerin bir arada yaşayarak meydana getirdikleri harmoni beni büyüledi. Ayrıca Türk seyircisini de çok sevdim ve sıcak buldum. İki yıl önce Bodrum’da ve iki akşam önce de Ankara’da sahne aldım. Müzik konusunda çok tutkulu olduklarını düşünüyorum. Bunun yanı sıra Türk yemeklerine de bayıldım gerçekten çok lezzetliler. 🍷

AYŞE TÜTÜNCÜ:

doğaçlamayla özgürleşen bir ruh

Ayşe Tütüncü, 16. Uluslararası Caz Festivali'nin ev sahibi konumundaki sanatçılarından biriydi yine. Cazın doğaçlamaya fırsat veren zengin armoni yapısı Ayşe Tütüncü'nün özgür ruhuna ve dizginlenemeyen parmaklarına çok hitap ediyor. Cazın renkleri içinde kayboluyor, hiç bitmeyen bir senfoni gibi temalar uçuyor etrafta, renkten renge konduruyor dinleyeni....

■■■■■ 16. Uluslararası İstanbul Caz Festivali kapsamında yapılan füzyon buluşmalarından biri de Ayşe Tütüncü Üçlüsü ve Mathias Eick konseriydi. Tütüncü ile konseri, cazı ve onun müziğe dokunuşlarını konuştuk.

Caz festivallerinin vazgeçilmez isimlerinden birisiniz. Sizce bu tür festivallerin kültür hayatımıza katkısı nedir?

Festivalleri çok önemsiyorum çünkü festival demek şenlik demek. Evde albüm dinler gibi değil insanların hep beraber güle eğlene müzikle canlı bir ilişki kurmasını sağlıyor. Zaten konserlerin dolayısıyla festivallerin en güzel noktası müziği yapan insanlarla aynı yerde bulunuyor olmanız. Mesela karşınızdaki bir kontrbasçıyla aynı anda nefes alıp veriyorsunuz onun duygusu size sizin duygunuz ona geçiyor; işte bu tam anlamıyla "canlı" demek. Festivallerin ana başlığı caz ya da klasik müzik olabilir ama önemli olan birbirine kâh benzeyen kâh benzemeyen çeşitli müzikleri bir araya getirip bize bir demet sunuyor olmaları. Bu demeti görmek insanlara çok kapsamlı bir fikir veriyor. Bu müzik nasıl bir şeymiş, kırmızısı da varmış yeşili de varmış derken müziğe dair çok canlı bir fikir, bir his oluşuyor. Müziklerin bilinirliğini artırma açısından da çok önemliler. Ayrıca özellikle büyük şehirlerde insanların seçim yapıp bir yerlere gitmeleri birilerini dinlemeleri çok zor oluyor, çünkü para ve-

Ayşe Tütüncü Üçlüsü
Ayşe Tütüncü (piyano)
Yahya Dai (Saksafon)
Oğuz Büyükberber (Klarnet)

“Türkiye’deki caz severlerin oldukça kendini adanmış bir kitle olduğunu düşünüyorum. Belki sayıları çok fazla artmıyor ama onlar hep oradalar ve ben bunu çok takdirle karşılıyorum.”

recesiniz, zamanınızı harcayacaksınız, yorulacaksınız ama değip değmeyeceğini bilmiyorsunuz. Bu açıdan bakıldığında festivaller eğer ki güvendiğiniz bir festivalse, sizin için bu elemeleri önceden yapıp beğeneceğiniz seçenekleri önceden sunuyor, onların içinden bütçenize ve zevkinize göre verilecek karar da size kalıyor.

Caz Festivali’ndeki konseriniz nasıl geçti?

Bir gün öncesinde biraz gergindim, çünkü zor bir konser olabilirdi, ama çok zevkli oldu. Zor olan kısmı grupla tek prova yapabilme imkanımızın olmasıydı. Normalde bir piyano ve iki nefesli olarak çaldığımız şarkıları konser kapsamında bize dahil olan diğer nefesliyle beraber çaldık. Elbette kadroya eklenen bu üçüncü nefesliyi diğerlerini bozmayacak ama onu da güzelce ortaya çıkaracak şekilde yazdım. Ne kadar yazılı da olsa nota sonuçta bir işaret. İşaretin hakkının verilerek çalınması lazım. Bunu güzel entegre etmek gerekiyordu ama notalı kısımlar için bize bir prova da yetti. Doğaçlamalar ise zaten konserde oluyorlar.

Festivale özgü bir açılım bu, değil mi?

Son yıllarda yapılan caz Festivallerinde sürekli böyle farklı sanatçılardan oluşan grup perfor-

manslarına yer veriliyor. Bu yıl da yedi grup bu şekilde çaldı. Türkiye’den bir gruba dışarıdan başka bir müzisyen katılıyor. Konuk müzisyenler yoğun konser programları nedeniyle ancak birkaç gün önce gelebiliyor. Bizde de aynı şekilde oldu, Mathias Eick, pazar akşamı geldi, pazartesi prova yaptık, salı çaldık. İşin doğasında bu tempo var ama bu şekilde kurgulanıp da çok kötü sonuçlanan projeler de olabiliyor. Neticede bir günlük bir kesişme iyi bir sonuç için yeterli olmayabilir. Zaten festival yetkilileri de bu olasılığı göz ardı etmiyor, bize hangi sanatçıyla çalışmak istediğimizi soruyor. Mesela ben müziklerine aşına olduğum, benim müziğime ve ruhuma da hitap eden 14 kişilik bir isim listesi verdim. Onlar da bunun içinden zamanı denk düşen birini seçtiler. Sonuçtan çok memnun kaldım. Sınırlı bir prova yapmanın verdiği belirsizliğin de etkisiyle müzisyenler olarak güçlerimizi daha çok seferber ettik ve her an birbirimizi dinleyerek, destekleyerek çaldık. Bu çok zevkli ve heyecanlı bir denemeydi. Çok kalabalık ve istekli bir dinleyici vardı karşımızda, giremeyip kapıdan dönenler oldu.

Türkiye’deki caz sever profili nasıl?

Türkiye’deki caz severlerin oldukça kendini adanmış bir kitle olduğunu düşünüyorum. Çünkü ülkemizde çok fazla olanak yokken, mesela 60’lı 70’li yıllarda bir plak bile bulmak mümkün değilken, bu kadar ısrarla bu müziğin takipçisi olmaya çalışmak ve yurtdışına gidenlere plaklar ısmarlayıp koleksiyonlar oluşturmak çok önemli bir sadakat göstergesi. Belki sayıları çok fazla artmıyor ama onlar hep oradalar ve ben bunu çok takdirle karşılıyorum.

Batı kültürlerine kıyasla Türk kültüründe caz ne kadar sahipleniliyor?

Dört beş yıl önce yine festival için İstanbul’a gelen Kronos Quartet grubu Aya İrini’deki konserlerinde dinleyenlere hoş bir jest yaptılar. Grup kabak kemanıyla çalınmış bir taksimi notaya almış, viyolonselcileri de bu taksimi notadan çaldı. Çabalarını alkışlamamak olanaksız ama şahsi fikrim o taksimi viyolonselden dinlemektense kabak kemaneden dinlemek yönünde. Dünyanın her yerindeki kültür aynı olmak zorunda değil. O yüzden neden caz bu ülke insanına bir

Amerikalı'ya ya da Avrupalı'ya ettiği kadar hitap etmek zorunda olsun ki? Bu müzik bu ülkede doğmuş büyümüş bir müzik değil. Elbette caz onlar için çok daha yabancı ve sonradan öğrenilen bir müzik, ancak yerleşiyor. Bence caz yapanları, dinleyenleri ya da caz mekânlarını sevdikleri şeye bu kadar sahip çıktıkları ve ısrarla bunu sürdürdükleri için de tebrik etmek lazım.

7 yaşında konservatuarda klasik müzik eğitimine başlıyorsunuz. Caza yönelişiniz nasıl oldu?

Konservatuarda öğrenciyken sadece klasik müzik eserlerini çalmazdım. Kulağımda dolaşan hangi melodi varsa çalardım, kulağım çok kuvvetli olduğu için onları kendi kendime armonize edip çalardım. O yaşlardan itibaren bir nevi doğaçlamaya başladım, üstelik bundan da büyük keyif alıyordum. Ben müzikle çok isteyerek ilgilenirdim konservatuarı da çok severek okudum. Dolayısıyla bir sürü müziğe de çok açık oldum. Mesela Mozaik müzik grubumuzda klavye çalardım ve daha ziyade bir 'rok' dünyası içindeydik. 'Rok' ile başka müzikleri mesela cazı da karıştıran füzyonlar yaptık. Füzyon müziği yaparken cazla da ilgilenmeye başladım. İçimde caza gittikçe daha büyük bir yer açıldı ve çalışmalarımı o yönde ilerlettim. Caza yönelmemde caz içindeki o doğaçlama ruhu çok etkili oldu. Aslında burada iki nokta var: Sadece notadan öğrendiğim ve daha önce yazılmış ya da sadece doğaçlamadan ibaret bir müziği çalmak bana hiçbir zaman yetmiyor. O ana özgü bir şeyler katabilmek ancak doğaçlamayla oluyor. İkinci nokta ise klasik müzik artık dünyada o kadar ciddileşen yüzlü bir müzik oldu ki insanın coşku duyduğunda bile neredeyse bunu göstermesinin yolu yok gibi, hele de o ağır dekorlu salon konserlerini düşünürsek. Ama bir kulüpte çaldığınızda çok da eğlenebiliyorsunuz. Arka planda birileri konuşurken, gülerken, eğlenirken sizin çaldığınız bir solo bölüme ya da çok heyecanlı bir kısma verdikleri coşkulu

tepkileri olarak çalmak çok hoş. Bu bir ilişkidir, bir duygu alışverişidir.

Mozaik'ten sonra Kömür'le başlayan dönemde müziğinizde ne gibi farklılaşmalar oldu?

Kömürün müziği daha farklıydı. Ben grup elemanlarından biriydim. Kömür'de beste yapmaktan ziyade çok sevdiğimiz ve bizde yer etmiş besteleri alıp kendi yorumlamamızla icra ederdik, bolca da doğaçlama yapardık.

Konserler devam edecek mi?

"Yedi Yer Yedi Gök" yeni çıktığı için bu sezon perküsyon grubuyla daha sık çaldık. 2009-2010'da Türkiye'nin daha önce hiç çalmadığımız yerlerinde çalmak gibi bir projemiz var.

Kış aylarında Kartal, Pendik, Bursa ve Mardin'de konserler verdik. Urfa, Antep, Adıyaman, Adana, Maraş gibi şehirlerde de konser seçenekleri yarattık, bu kış gerçekleştireceğiz. Ağustos ayında Hopa'da düzenlenen Yeşil Yayla Festivali'nde Artvinli bir kemençeci kadınla beraber çalacağım.

Yaptığınız müzikte iletmek istediğiniz bir mesajınız ya da bir söyleminiz var mı?

Benim için ne olursa olsun müziğin zaman zaman sürpriz taşıması, farklı şeylere dönüşmesi, bizi şaşırtması ve bunlarla birlikte eğlendirmesi çok önemli. Mesela "Çeşitlemeler" albümünün adı neden 'çeşitlemeler' diye bakarsak, orada bir tema var sonra o temanın biraz değiştirilmiş, biraz sonra daha farklılaşmış var. Benim hoşuma giden de bu. Müziğin dönüşmesi ve ortaya ikinci bir tema çıkması. Bu klasik müziğe olan sevgimden de kaynaklanıyor. İçinde tek bir temalı senfoni olabilir mi? Bir sürü yan temalar, bunlar arasında ilişkiler olacak. Tema başka bir temayla birleşecek, dönüşecek, evrilecek. Aslında hikaye etmeyi seviyorum diyebilirim. Yani müziğim, içinde sürprizler barındıran dönüşümler yaşayan hikayelerin sonucunda ortaya çıkıyor. 🎵

İki nefesli ve bir piyanodan oluşan Ayşe Tütüncü Üçlüsü, 16. Uluslararası İstanbul Caz Festivali kapsamında İskandinav "nu-jazz" ekolünün temsilcilerinden trompetçi Mathias Eick ile aynı sahneyi paylaştı.

Norveçli deneysel elektronik caz grubu Jaga Jazzist'le tanınan Mathias Eick, Henriksen ve Molvaer'den bu yana İskandinav cazının en önemli trompetçisi sayılıyor.

ETEM RUHİ ÜNGÖR:

dev bir çalgı tarihi, müzesini bekliyor

Etem Ruhi Üngör etnomüzikolog, organolog (çalgı bilimci), koleksiyoner, araştırmacı-yazar ve *Musiki Mecmuası'nın* da 46 yıldır genel yayın yönetmeni. Evinde 750'nin üzerinde parçadan oluşan bir çalgı koleksiyonu var. Müzik arşivi ve kütüphanesi de benzersiz. Ancak bugüne dek ne Kültür Bakanlığı ne de sanata trilyonlar yatıran özel sektör bu muhteşem koleksiyonun gün yüzüne çıkacağı müze fikrini hayata geçirecek adımı atmış!

■■■■■ Etem Ruhi Üngör, çalgılara adanmış bir hayatın öznesi, aynı zamanda araştırmaya tutkun bir kişiliğe sahip. 87 yaşında müzikle ilgili müthiş bir hafızaya sahip. Birikimi öylesine detaycı ve yoğun ki sohbet ettiğinizde gerçek bir bilgi bombardımanına tutulmuş gibi hissediyorsunuz. Sonra da 'neden bunları daha önce kimse bana anlatmadı, göstermedi ya da bir yerlerde okumadım' serzenişine kapılıyorsunuz. Etem Ruhi Üngör'ün dediğine göre bizim zırcahilliğimiz müzikle kurduğumuz inorganik bağ sebebiyle kabul edilebilir ama konservatuar öğrencilerinin cehaleti daha bir anlaşılabilir ve korkutucu. Evindeki 750'nin üzerinde çalgıdan oluşan koleksiyonu sebebiyle ziyaretine gittiğimiz Etem Ruhi Üngör, bizi Türk Musiki'sinde renkli bir yolculuğa çıkardı. Hepsini bir seferde anlatmak mümkün olmayacağından bu yazının konusunu çalgılar yaptık. Gelecek sayılarda Türk Musikisi'nin dört önemli ismini de bu çerçevede tanıtmaya çalışacağız.

REKOR AMA KİMSE BİLMİYOR

Prof. Dr. Etem Ruhi Üngör, Türkiye gibi kitap, gazete, dergi okuma alışkanlığı düşük olan bir

ülkede herkesin kolay kolay sahip olamayacağı bir rekoru elinde tutuyor. 60 yıldır yayımlanan *Musiki Mecmuası'nın* 46 yıldır genel yayın yönetmenliğini yürütüyor. *Musiki Mecmuası'nın* hikayesi de oldukça ilginç. Ülkemizin müzik alanında en uzun süredir yayımlanan periyodiki olan dergi, Hüseyin Sadettin Arel tarafından 1948 yılında yayın hayatına kazandırılıyor. Arel, bu alanda deneyimli, zira 1910'da da 'Şehbal' isimli bir edebiyat dergisini yine kendi imkanlarıyla yayımlıyor. *Musiki Mecmuası'nda* da ön planda olmak istemediğinden dergi, öğrencisi Laika Karabey'in yönetiminde hazırlanıyor. 13 sene sonra dergi Laika Karabey'den Etem Ruhi Üngör'e intikal ediyor. Dergiyi 60. yaşına ulaştıran Etem Ruhi Üngör 46 yıldır da derginin hazırlanmasından sorumlu isim. Müzik dergisi yayıncılığında bu 46 yıl bir 'Dünya Rekoru' ki bunu kimse bilmiyor.

MUSİKİ MECMUASI 60 YAŞINDA

Etem Ruhi Üngör, müzik yayıncılığı alanıyla ilgili ilginç bilgiler aktarmaya devam ediyor. Dünyanın en eski müzik dergisi Alman kompozitör Robert Schumann tarafından 1834'te yayınlanma-

Röportaj: Türkşan Karatekin
Fotoğraf: Yüksel Altıntop

Sultan Abdülaziz'in
lavtası

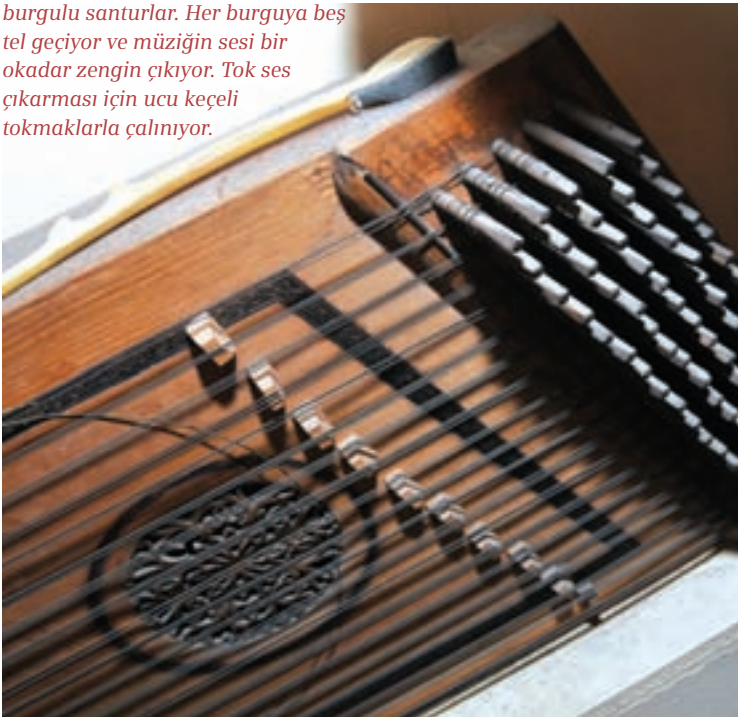

Etem Ruhi Üngör; “Musiki Mecmuası, istirahatata çekildi” diyerek latife yapıyor ancak sponsor ya da sahip çıkan bulunamazsa bu dergi sessiz sedasız tarihe karışacak.

Afgan Türkmenleri'ne ait Sarangi çalgısı. Bu çalgıdan dünyada sadece üç tane var.

16-17. yüzyıldan kalma beş ve altı burgulu santurlar. Her burguya beş tel geçiyor ve müziğin sesi bir okadar zengin çıkıyor. Tok ses çıkarması için ucu keçeli tokmaklarla çalınıyor.

16. YÜZYILDAN SANTUR

Etem Ruhi Üngör'ün çalgı koleksiyonunda 36 ülkeden (26'sı dış Türkler) topladığı 750'den fazla geleneksel çalgı yer alıyor. Koleksiyonu toparlaması 60 yılı almış. 1967-1976 yılları arasında bütün Türkiye çapında bir çalgı inceleme ve derleme yapmış. Evindeki her boşluğu müzikle dolduran araştırmacının sergilediği çalgıların dışında, yeterli alan olmadığından kutularda sakladığı parçalar da evin diğer odalarında tutuluyor. Koleksiyonun nadide parçaları arasında Neyzen Tefik'in akıl hastanesinde yatarken karyola demirinden yaptığı ney, Tanburi Cemil Bey'in boncuklu tanburu, 16 - 17. yüzyıllardan kalan ve Bursa Tekkesi'nde kullanılan santurlar, Sultan Abdülaziz'in 1840 Costa Ventura yapımı lavtası da var. Duvarlarda sadece çalgılar asılı değil. Bimen Şen, Hüseyin Saadettin Arel, Rauf Yekta Bey, Neyzen Tefik, Şevki Sevgin, Halil Can, Selahattin Pınar, Sadettin Kaynak gibi Türk Musiki tarihinin önemli isimlerinin resimleri ve bir de ünlü Hattat Hamit'in müzikle ilgili yaradılışa dair efsaneye atıf yaptığı levhası var. 100 metre karelik evin her köşesinden müzikle ilgili bir obje veya üzerinde bilgi kırtısı olan bir kağıt parçası fıskırıyor. Bu yüzden konservatuar öğrenci-

Koleksiyonun nadide parçaları arasında Neyzen Tevfik'in akıl hastanesinde yatarken karyola demirinden yaptığı ney, Tanburi Cemil Bey'in boncuklu tanburu, Sultan Abdülaziz'in lavtası var.

lerin, müzik üzerine yazan çizen, araştıran ve merak edenlerin mabedi gibi bu ev.

BRÜKSEL ÇALGI MÜZESİ 132 YAŞINDA

Etem Ruhi Üngör, dünyanın tanıdığı bir etnomüzikolog ve organolog. İlginç bir anısını paylaştı bizimle: "1977 yılında Brüksel Çalgı Müzesi'nden bir davet aldım. Rahmetli Barış Manço'nun da mezun olduğu Brüksel Sanat Okulu'na bağlı müzenin davet mektubunda 'Müzemizin 100. kuruluş yılı münasebetiyle sizi de aramızda görmek istiyoruz' yazılıydı. Yıl 1977, yedi milyonluk Belçika'nın 100 yıllık çalgı müzesi ve sergileyecek 5 bin çalgısı var. Fotoğraf makinamı alıp gittim ama baktım müze neredeyse bir ev kadar. 'Beş bin çalgı nerede?' diye sordum. Meğer her iki, üç ayda bir sergilenen çalgıları değiştiriyorlarmış. Hem böylece müzeye ilgiyi de sürekli kılıyorlarmış. Dikkatimi çeken bir nokta da sergilenen çalgılar içinde hiç Türk çalgısının olmamasıydı. O yıl müzeye bir ney ve bir çift hediye ettim." Bu anıdan çıkarılacak ne çok ders var değil mi?

TÜRK MUSİKİSİ ARŞİVİ BENZERSİZ

Etem Ruhi Üngör, sadece çalgı koleksiyoncusu değil, aynı zamanda müzik tarihçisi de. Zengin bir müzik kütüphanesi ve arşivi var. Zahmetli ve sabır isteyen bir uğraş ama hayatını müziğe ve çalgılara adayan bir araştırmacı için zor sayılmaz. Araştırmacı, çalgı koleksiyonu kadar müzik kütüphanesi ve arşivinde de hayli iddialı: "Kütüphanem, Hüseyin Sa-

'La Musique Arabe', Tunus asıllı Fransız müzikolog Baron Rodolphe D'erlanger tarafından hazırlanan altı ciltlik bir kitap.

Farabi, İbn-i Sina, Ladikli Mehmet Çelebi ve Safiüddin'in el yazmalarını inceleyerek o dönemin arap dünyasının müzik sistemini anlatan Baron, Türk müziğini de bilinçli biçimde Arap müziğinin bir kolu gibi konumlandırmış. Etem Ruhi Üngör, bu dört ismin Türk müziğinin sistemcileri olduğunu söylüyor ve Baron'un kaynağını referans olarak Türk müziğini inkar eden batının tavrını da her fırsatta eleştiriyor.

5+2 KURALI

Etem Ruhi Üngör koleksiyonuna katacağı çalgıları kendi imzası '5+2 Kuralı'na göre değerlendiriyor. Çalgıların bu vasıflardan en az iki-üçüne sahip olması gerekiyor.

1. Çalgının ünlü bir lüthiyenin (çalgı yapımcısının) imali olması,
2. Çalgının çok ünlü bir icracının olması (Mesala Neyzen Tevfik'in neyi gibi),
3. Çalgının 50 yılı aşkın bir antik değer taşıması (50 yaşında olması),
4. Çalgının üzerinde bir lüthiye veya oyma/kakma sanatkarı tarafından yapılmış fildişi, sedef, kemik süslemelerinin olması,
5. Çalgının güzel sesli olması.

+2 Kuralının ilki çalgının "serilik" vasfına sahip olmasıyla ilgili. Buna göre, zurna, kaval, ney gibi seri nitelikli çalgılar olabilir.

İkincisi de folklorik çalgının hiçbir ustalığı olmayan biri tarafından basit aletlerle yapılması. Örneğin tenekeden yapılan keman gibi.

Etem Ruhi Üngör, yıllardır topladığı belgelere, araştırma ve incelemelere dayanarak Türk müziğinin dünyanın en zengin çalgı çeşitliliğine sahip müziği olduğunu söylüyor.

Önemli hizmetleri

Etem Ruhi Üngör Türk Musikisi adına bugüne değin önemli hizmetler yapmış:

- Binlerce kitaptan oluşan müzik kütüphanesi
- 100 küsur klasör ve yüzbinlerce fişten oluşan müzik arşivi
- 750'nin üzerinde çalgıdan oluşan çalgı koleksiyonu
- 46 yıl boyunca Musiki Mecmuası'nın genel yayın yönetmenliği.

“Gezip, çalgı toplamam gerekiyordu. Vakit ve para demekti bu da. Planlı hareket ettim. Her sene bir ayımı ve belli bir bütçemi bu araştırmalara ayırdım. Başıma pek çok ilginç olay da geldi. Tehdit edildim, hanlarda yattım, kamyonlarda yolculuk ettim. Böyle böyle oluştu bu koleksiyon.”

Tamburi Cemil Bey'in tamburu

dettin Arel gibi alim bir adamın kütüphanesinin fevkinde. Arşivim de çok önemlidir bence, çünkü bugüne kadar Türk Musikisi üzerine arşiv yapan olmadı. Eski alimler ve bugünden tanıdığımız pek çok araştırmacının bile böyle bir arşivi yok. Arşiv deli işi çünkü. Bende 100 küsur klasör dolusu fiş var; notlar, gazete kopyaları, fotoğraflar hepsi arşive giriyor.”

Etem Ruhi Üngör, müzikle ilgili pek çok kaynağı ve malzemeyi tasniflediği kütüphanesinde aradığını şaşkıncu bir hızla da bulabiliyor. 87 yaşına rağmen konu müzik olunca değme gençlere taş çıkartan bir enerjiyle doluyor.

ÇALGILAR UĞRUNA BİR ÖMÜR

Çalgılar uğruna binlerce kilometre kat etmiş, sayısız macera yaşamış, hatta ölümle bile burun buruna gelmiş Etem Ruhi Üngör. “Bu uğurda ne kadar harcadınız?” diye soruyoruz. “Ömrümü” diyerek özet bir yanıt verdikten sonra anlatmaya başlıyor: “Musikiyle ilgilenmeye ilk başladığımda birçok dalının olduğunu fark ettim. Hepsinde bilgi sahibi olmanın imkanı yoktu. Ben de o zaman ‘bir veya iki alanda uzman olmaya çalışmalıyım’ dedim. Kitaba meraklı olduğum için araştırma ilginç geldi. Araştırdıkça Anadolu’da Cumhuriyet’ten sonra bir sürü derleme çalışmaları yapıldığını ancak hiçbirinin çalgı üzerine olmadığını gördüm. Bu ilgisizliğe şaşımamak elde değil. Ben de bu alan üzerinde yoğunlaşmaya karar verdim. Gezip, çalgı toplamam gerekiyordu. Vakit ve para demekti bu da. Planlı hareket ettim. Her sene bir ayımı ve belli bir bütçemi bu araştırmalara ayırdım. Gezip göreceğim yerler için bilgi topladım, halk eğitim müdürlükleri ve belediye başkanlarına mektup yazdım. Onlar da beni bölgelerindeki çalgı ustalarıyla buluşturdular. Başıma pek çok ilginç olay da geldi. Tehdit edildim, hanlarda yattım, kamyonlarda yolculuk ettim. Böyle böyle oluştu bu koleksiyon.” Ehh bu da sadece internetten

Grift ney çeşitleri arasında Neyzen Tevfik, Neyzen Şevki Sevgi, Neyzen ve Giriftzen asım Bey'in de neyleri var.

Bursa tekkesinde kullanıldığı sanılan ve üzerinde 1276 tarihinin yazılı olduğu bir müzik aleti.

“1977 yılında Brüksel Çalgı Müzesi, kuruluşlarının 100. yılı sebebiyle yaptıkları törene beni de davet etti. O tarihte yedi milyonluk Belçika'nın 100 yıllık çalgı müzesi ve sergileyecek 5 bin çalgısı vardı. Aralarında bir tek Türk çalgısı yoktu.”

Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın İstanbul Radyosu'nu ziyareti. Resimde ortada kanunla görünen Etem Ruhi Üngör.

bulduklarıyla 'araştırmacı' kisvesine bürünenlere bir mesaj olur herhalde!

RAFA KALKAN BİR BÜYÜK ESER

Etem Ruhi Üngör'ün müzik birikimleri bu kadar çeşitli, derinlikli ve incelikli olunca ister istemez birçok proje de kendiliğinden ortaya çıkıyor ama kaynaklıktan hayata geçemiyor. Örneğin Atatürk'ün 100. doğum yıldönümü için özel bir proje hazırlamış. Hani hep Atatürk'ün sevdiği parçalar çalınır durur ya, Etem Ruhi Üngör Atatürk için yapılmış besteler olduğunu söylüyor. Üstelik bunlar çocuk şarkıları, ağıtlar, marşlar, Klasik Türk Müziği şarkıları gibi çok çeşitli nitelikte. Altı klasör dolusu malzemesi ve 300'den fazla nota var elinde ama sponsor olmadığı için tüm bunlar gün yüzüne çıkamamış.

Daha vahimi ise, '1300 Yıllık Türk Çalgıları Ansiklopedisi' adıyla hazırladığı ve 14 klasörden oluşan dev projesinin rafa kalkmış olması. Her iki projeye ilgili gelişmeler ayrı bir yazının konusu olabilecek kadar uzun olduğu için burada yer veremiyoruz ama merak edenler Etem Ruhi Üngör'ü ziyaret ederek detayları öğrenebilirler.📍

44 vizyon

genç yetenek

BEDÜK:

dans müziğinde doğu-batı sentezi

'Automatic', 'Be My Woman', 'Heartbreaker' adlı şarkıları ve eğlenceli video klipleriyle müzik piyasasının yaramaz çocuğu gibi Bedük. Dans müziği yapıyor, 70-80'lerin havasını estiriyor, Kolbastı, Aşuk ile Maşuk gibi geleneksel kültüre ait temalarla müziğini çok da güzel örtüştürüyor. Yeni fikirlerin, farklı görüntülerin ve unutulmuş olanların peşinde bir hafiye gibi çalışıyor.

■■■■■ Dans müziğinin yeni ismi diyoruz ona. Hem yeni hem de çok yaratıcı. Bedük, sahnede ki vücut dili ve ürettiği şarkılarla bir 20 yıl önce-sinin dans ateşini yeniden yakıyor. Üstelik bunu yaparken de geleneksel tatlardan güç alıyor. 'Kolbastı' dansının yer aldığı 'Automatic' klibiyle ana haber bültenlerine konu olacak kadar dikkat çeken Bedük'le müzik, hayat ve 'Kolbastı' üzerine konuştuk.

FEN LİSELİ VE BİLKENTLİ MÜZİSYEN!

İlginç bir öyküsü var müzisyenin. Ankara Arı Fen Lisesi mezunu olup da üniversite sınavını kazanamayan nadir(!) öğrencilerden. "İyi ki de kazanamamış, yoksa müzik dünyamız Bedüksüz kalırmış" demeyin hiç. Çünkü ortaokul sıralarında içine giren müzik ateşinin kolay kolay yakasını bırakmayacağı ve eninde sonunda onu müzik piyasasıyla keşiştireceği aşikar. Öyle de oluyor. Bedük, çizim yeteneğinin kendisini bir yerlere taşıyacağını düşünerek bu alana ağırlık veriyor. Bir yıl çizim eğitimleri alıyor ve Bilkent Üniversitesi Grafik Tasarım Bölümü'nü üçüncülükle kazanıyor, üstelik burslu okuma şansını elde ediyor. Müzik cephesinde 'kıdem kazanma' turları da bu arada dolu dizgin devam ediyor. Geceleri barlarda 'Porselen' adlı grubuyla çalışıyor, gündüz okula devam ediyor. Mezun olduktan sonra da ver elini İstanbul. Ne de olsa müziğin kalbi burada atıyor ve Bedük o kalbin ritimleri arasında yer almak istiyor. Önce uluslararası bir ajansta

sanat yönetmeni (art direktör) olarak çalışıp müzik piyasasını tanımaya başlıyor. Bütün derdi bir albüm kontratına imza atabilmek. Bir süre sonra da kolunun altında iki değişik tarzda (sound) albüm fikriyle müzisyen-yapımcı Aykut Gürel'in kapısını çalıyor. Yıl 2004.

DİNLEYİCİ ÇOKTANDIR BEKLİYOR

Bedük'ün hazırladığı albümlerden ilki o günün müzik anlayışına paralel popüler ritimlerin yer aldığı parçalardan oluşuyormuş. Diğeri ise ona asıl şöhret kazandıran 'Even Better' ve 'Dans Revolution'daki müzikal yaklaşımı temel alan sıra dışı bir albümmüş. Bedük, Aykut Gürel'in haklı olarak, ikinci albümü riskli bulduğunu söyleyip tercihini ilk albümden yana kullandığını söylüyor. Böylece Serhat Bedük'ün 'Serhat'ını alarak "Nefes Almak Zor" adındaki ilk albümüyle müzik marketlere giriyor. Bedük, "Aykut Gürel'in kararına saygı duydum çünkü bırakın 2004'ü bir kenara, 2007'de 'Even Better'ı yaptığım dönemde bile müzik yapımcıları piyasanın henüz bu tarz müziğe hazır olmadığını düşünüyordu. Albüm çıkıp ilk tepkiler gelmeye başladıktan sonra dinleyicinin bu müziği uzun zamandır beklediğini gördüm" diyor.

Bedük, bu albümdeki parçaların hiç fena olmadığını düşünse de istediği çıkışı yapamıyor. Aslına bakılırsa yapmak istediğinin 'ilk albümdeki müzikler' olmadığını da farkına varıyor. İsim ve tarz değişikliğine gidiyor. Çağatay Türkçe-

Yazı: Türkşan Karatekin

Kolbastı dansının yapıldığı 'Automatic' klipi bir günde çekilmiş ama hazırlık süreci altı ay sürmüştü. Ekip, özellikle VHS Panasonic 3000D kamera bulmakta çok zorlanmış. Bedük, işin gerçekçi olması için çok uğraştıklarını ve gerçek bir sünnet düğünü kasedinin üzerine kendi kliplerini çektiklerini söylüyor.

Kolbastı nedir, ne değildir?

Kolbastı (Faroz Kesmesi ya da Hoptek adıyla da anılır) Trabzon il merkezinde oynanan bir halk dansıdır. Horon gibi otantik kültürün bir parçası olduğu söylenemez. Dansın kaynağı olarak çeşitli rivayetler vardır. Bir anlatıya göre 1930'lu yıllarda ağaların ve dayıların Trabzon'daki mağaralarda alem yaparken kolluk kuvvetlerinin baskınlarından korunmak için kapıdaki gözünün "BASTILARRRRRR" deyişinden çıktığı söylenir. Ancak Anadolu'nun farklı yörelerinde de oynanan bir dans olduğu için bunun bir yakıştırma olduğu güçlü bir tez. Bir diğer rivayete göre de 1970'lerde Faroz'lu balıkçıların bereketli avlardan sonra düzenledikleri eğlencelerde önceleri 'hoptek', sonradan 'Faroz Kesmesi' adını verdikleri bu oyunları oynadıkları anlatılır. Erkan Ocaklı'nın okuduğu Kolbastı türküsü dansın tanınırlık kazanmasında önemli bir kilometre taşıdır. Kolbastı ezgisi de Nejat Buhara tarafından Trabzon'da derlenmiş ve müzik repertuarına Trabzon ezgisi olarak geçmiştir. İlk kolbastı kaydı ise taşplağa Trabzon havalarını da okuyan Osman Gökçe tarafından 1943 yılında yapılmış olup bugün bilinen ezgilerin tümünden farklıdır. Bunun 'hoptek' oyununun orijinal kaydı olması muhtemeldir.

sinde 'büyük' anlamına gelen soyadını (Bedük) kendine sahne adı olarak seçiyor. Müzikal rotasını da riskli bulunduğu için elelenen ve içinde hareketli dans ritimlerinin yer aldığı albümden yana belirliyor. Müziğini bir de eğlenceli video kliplerle destekleyince Bedük'ü tutabilene aşk olsun!

'AUTOMATIC' KLİBİ VE 'KOLBASTI'

Bedük, ilk albümü 'Even Better'la yakaladığı ivmeyi ikinci albümü 'Dance Revolution' ile daha da artırıyor. Özellikle 'Automatic' adlı parçaya çekilen video klip günlerce dillerden düşmüyor. Klipte geleneksel Türk düğününe gönderme yapılıyor. Eski düğünlerden görüntülerin yer aldığı klipin en çok ses getiren kısmı ise son bir dakikasında yer alan 'Kolbastı' dansı. 'Kolbastı' bir süre sonra reklamlara, dizilere, yarışma ve sohbet programlarına konu ve konuk oluyor, ünü ülke sınırlarını aşarak dünyaya yayılıyor. Bugün Macarlı gençlerin bile 'discolarda Kolbastı' yaptığını internette izlemek mümkün.

Gelelim klipin hikayesine ve 'Kolbastı'ya. Bedük, fikrin ortaya çıkışında Kolbastı'nın bu kadar ilgi çekeceğini düşünmediklerini itiraf ediyor. "Bir videoda en önemli özellik seyirciyi durdurucu olmasıdır. Çünkü kliplerde genellikle hep parlak görüntüler, seksi dansçı kızlar ve yakışıklı erkekler vardır. Biz bundan farklı bir şey yapmak istedik ve düğün teması böyle gelişti. İlginç olan klip fikri, parçanın kendisinden önce hazırды. Ben 'Automatic'i yapıncaya kadar da bunu cepte beklettik. Yönetmen Murak Küçük'le klipi çekmeden

önce bir yıl boyunca fikri olgunlaştırdık. 'Kolbastı' tam bir düğün dansı olduğu için temaya uyuyordu. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden gelen gençler klipte oynadı. Doğrusu biz de bu kadar ilgi çekmesini beklemiyorduk."

YENİ KLİP SÜRPRİZLERLE DOLU

Bedük "Automatic için yerel dozlu global bakış açılı bir klip oldu" tanımlamasını yaparken felsefi bir arka planı olduğundan da söz ediyor. Yüzü batıya dönük ama geleneksel tavrı içinde saklı bir klip hayal etmiş. Üstelik iki farklı dünyayı böyle birleştirme fikri, ona müziğin içine darbuka koymaktan daha doğru bir sentez gibi gelmiş. Bedük bu felsefeyi bir sonraki klipinde de devam ettirmiş. 'Gel Aşka' adlı single'ında yine geleneksel eğlence kültürünün bir başka figürünü, Aşuk ile Maşuk'un hikayesini kullanmış. Bedük, "Batı'nın 'Easter Bunny'si varsa bizim de Aşuk ile Maşuk'umuz var" diyerek zengin kültürümüze dem vuruyor ve "Kültürümüzü ders kitaplarında bırakmak yerine ileriye taşıyabiliriz. İstersek tabii..." diyor. Kolbastı, Aşuk ile Maşuk derken Bedük'ün yeni klipinin de olay yaratacağına hiç kuşku yok! Zira ilginç bir adım atmış bunun için. Hayranlarına gönderdiği mesajda yeni klipini onların çekip, www.izlesene.com üzerinden kendisine göndereceği görüntülerden kolaj yaparak oluşturacağını duyurmuş. Şimdi yönetmeniyle birlikte harıl harıl gelen görüntüleri ayıklamak ve bunları absürd bir hikayeye bu- luşturmak için çalışıyor.

DANS MÜZİĞİ YAPIYORUM

Bedük elektronik müzik değil de dans müziği yaptığını üstüne basa basa söylüyor. Bir anlamda popülerleşen elektronik müzik içindeki kaliteyi de sorgulattır hale gelmiş. Müziğinin içinde Punk, Funk, Rock ve elektronik olmak üzere pek çok öğenin olduğunu söyleyerek, "Asıl yapmak istediğim, son 10 yıldır elektronik dans müziği denilince akla gelen tek kulağını kapatmış, plak çeviren DJ görüntüsüne bir alternatif yaratmaktı" diyor.

Bedük'ün müziği 70 ve 80'lerin eğlence iklimini yansıtan, bugünle de entegre olan keyifli bir karışım olarak müzik severler tarafından kabul görüyor. Elbette bu noktaya gelmek hiç kolay olmamış. Kandırılmış, epey zaman ve para kaybetmiş ancak yılmamış. Çalışmanın, yorulmanın ve risk almanın karşılığını her geçen gün sayıları artan hayran kitlesiy-le almaya başlamış: "Zaman, ortam, şartlar değiştiğiçe sizin de müzikal perspektifiniz başka bir yere evriliyor. Şu an yapmakta olduğum 'disco house' türünü yakalayana kadar 'death metal'den 'hard rock'a birçok türde müzik yaptım. Uzun bir değişim süreci geçirdim. Şimdi 70 ve 80'lerin etkilerini hem müziğimde hem de sahne duruşumda taşıyorum. Örneğin Bee Gees üyeleri sahneye takım elbiseleri ve makosen ayakkabıla-

riyla çıkarlardı çünkü o dönem sahneye en şık kıyafetlerle çıkılması gerektiğine inanılırdı. Ben de aynısını yapıyorum. Sadece ayakkabılar spor çünkü günümüzde rahatlık ön planda. Gözlüğü ise sahnede bu şarkıları söyleyen adamı daha inandırıcı kıldığı için takıyorum. Ayrıca grubumla canlı performans yapıyorum. Bu da 70-80'lerin eğlence anlayışının bir parçası. Aynı bir Rock grubu gibi beş kişi sahneye çıkıyor ve müziğimizi canlı canlı çalıyoruz. Acayip de keyifli oluyor."

Bedük imajını oluştururken geçmişteki müzik insanların tarzlarından yararlanıyor yararlanmasına ama birtakım bireysel şartlanmışlıkları da yok değil. Örneğin saçı döküldüğü için sıfır saç ilkesini benimsemiş. Ayrıca sakalları da geç çıktığından kesmek istememiş. Ee bunlar da üzerinde hiç fena durmamış.

AMERİKA'DA İKİ YIL

Bedük, dört yaşından altı yaşına kadar Amerika'da kalmış. Şarkılarındaki düzgün aksanın se-

"Disco House türünü yakalayana kadar 'death metal'den Hard Rock'a birçok türde müzik yaptım. Şimdi 70 ve 80'lerin etkilerini hem müziğimde hem de sahne duruşumda taşıyorum."

bebi bu olsa gerek. Neden İngilizce söylediğine gelince; "Ben şarkılarımda 'Haydi kalçanı salla bebeğim' diyorum. Bunu Türkçe söylediğimi düşünsenize. Kulağa ne kadar inandırıcı gelebilir ki? İngilizce işimi kolaylaştırıyor, üstelik iyi de söylediğimi düşünüyorum" diyor. Kestirme bir yol belki ama "Kırıcı mı belimi?" gibi şarkı sözlerini düşününce kulağa son derece mantıklı geliyor. Bedük, müzik sektörüyle ilgili geçmişte ağız epey yanmış olmalı ki şarkıların söz, müzik ve düzenlemelerinden, enstrümanların çalınıp geri vokallerin okunmasına kadar her türlü ayrıntıyla bizzat kendisi ilgileniyor. Albüm kapaklarının grafik tasarımları onun elinden çıkıyor. Belli ki müziğini anlatmada tasarımcı kimliği ona iyi rehberlik ediyor. Birilerinin ona müdahale etme şansını da ortadan kaldırmak için albümlerini de eşikle ortak kurdukları Audiology Records şirketinden çıkartıyor. ☺

SEN DE YAZ YAZ YAZ BİR KENARA BÜTÜN GAZİNOLARI

Eskinin yaz eğlenceleri yazlık sinemalar, çay bahçeleri, çadır tarihe karıştı artık. Gazino bile kalmadı gibi. Bir tek İzmir Fuarı devam ediyor. Şimdilerde pahalı kulüpler ve açık hava mekanları yazı şenlendiriyor.

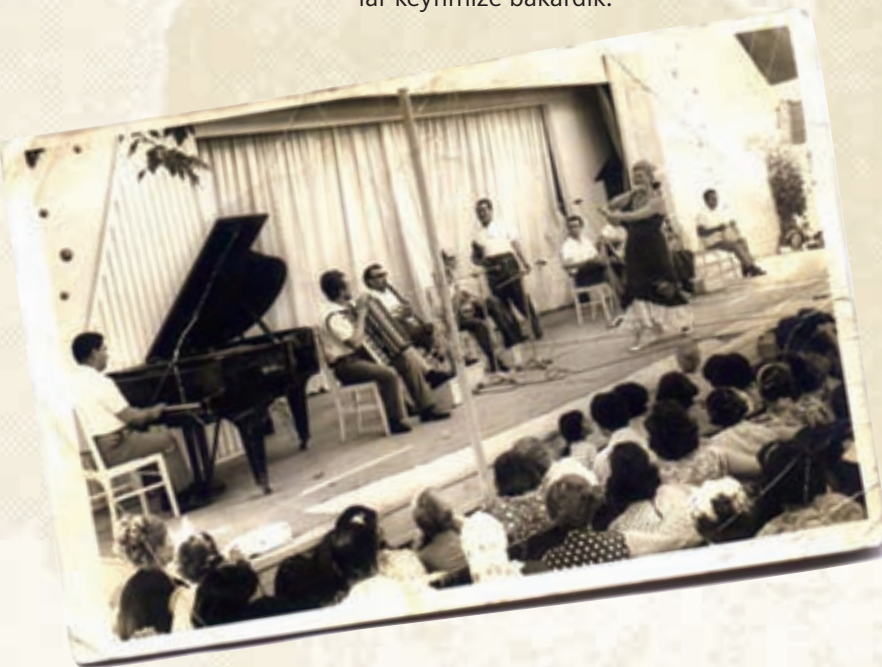
Yazı: Naim Dilmener

■■■■■ Yaz demek, herkesin sokağa dökülmesi demek. Eskiden de öyleydi, şimdi de. Hatta eskiden daha çok öyleydi. "Klima" dediğimiz şey lüks ötesi bir şeydi ve herkesin serinlemek, ferahlamak, hava almak için yapabileceği tek şey kendini sokaklara atmaktı. Evden dışarı çıldıktan sonra gerisi bin türlü getirilebilirdi. Sahil kahveleri, çay bahçeleri, lunaparklar, yazlık sinemalar, gazinolar, çadırlar; her türlü tezgahını kurmuş, hazırlığını yapmış bizi bekliyor olurdu. Cepte-çantalarda çekirdek, fındık, fıstık içeri süzülür, çayımızı- kahvemizi-gazozumuzu ismarlar keyfimize bakardık.

HER KESEYE UYGUN EĞLENCE

Bu tür yerlerin büyük bir kısmında bir sahne de olur ve herkes bir çay-gazoz parasına, sevdiği şarkıcıyı-türküçüyü seyretme imkanı bulurdu. Artık mekan sahibinin gönlünden ne kopmuşsa onu seyreder dururduk: Gönül Akkor, Behiye Aksoy da olabilirdi; Cem Karaca, Gökben, Sevtap Eti de. Bazen ikisi ya da üçü birden bile olabilirdi. Tabii, şimdiki gibi pahalı kulüp ya da gazinolar da yok değildi. Hatta her şey onlarla başlamıştı ve öyle devam etmekteydi. Ama yalnızca onlar değil, yukarıda saydığımız mekanlar da vardı ve bu saydıklarımızın, "Gidemiyoruz, bütçemiz elvermiyor!" gerekçesiyle kapılarının tıklatılmaması bahis konusu değildi.

Yazın gelişi, memleketin dört bir yanında ama özellikle İstanbul ve İzmir gibi sahil şehirlerinde müthiş bir tantanaya yol açardı. Bu iki şehir dışında kalan yerler, havaların ısınmasıyla birlikte sayısı artan "turne"ler vasıtasıyla karşılarında bulurdu sevdiği şarkıcı ya da sinema oyuncularını. İşbilir organizatörler, kendilerine; "bir Türk Müziği-bir Halk Müziği-bir aranjman şarkıcısı" seçer, üzerine bir dansöz, bir de bir-iki şarkı ezberlediğinde şarkıcılığı da kıvrabileceğine inanılmış bir sinema oyuncusu ekler ve Anadolu yollarına düşerlerdi. Şehir şehir gezerdi her ekip. Kimi za-

man genişçe bir çay bahçesinde, kimi zaman bir yazlık sinemada, bu da yoksa bir lisenin müsa-mere ya da resmi bir kuruluşun konferans salo-nunda halkın karşısına çıkılırdı. Çalınır söylenir, cepler dolu memnun dönülürdü.

Kimi zaman kavga-gürültü de çıkmaz değildi. Afişlerde adı geçen "Ajda Tekkan'ın", bildiğimiz meşhur şarkıcının kendisi değil de bir taklidi olduğunu ancak anlayabildiğimizde, kimse bizi tutamaz ve kıyameti koparırdık. "Yuh"lar çekilir, sandalyeler hem kırılır hem fırlatılır, sahnedeki şarkıcıyla çıkarılamamış keyif, bir de bu yol de-nenerek çıkarılmaya çalışılırdı.

REKABET NELER YAPTIRIYOR?

Daha farklı, daha komik şeyler de olmaz değildi. 60'lı yıllarımıza, birkaç türlü damgasını vurmuş olan Kudret Şandra, "Yeşilçam'dan Kabe'ye" adlı kitabında, bir sürü şeyin yanında, bu turnelerde başına gelenlerden de söz açar:

"1969, Çaycuma, Bartın ve Amasra konserlerin-de ilgi ve müşteri çekmem için sansasyonel bir modelle sokaklarda yarı çıplak reklam gösterileri yapıyordum. Yanımdaki mini etekli yarı çıplak dansözlerimle rekabet halinde olduğum Muammer Karaca, Münir Özkul ve Ankara Radyosu Halk ve Türk Müziği ünlü sanatçılarıyla devamlı karşılaşarak, rekabetli yaşam savaşı veriyorduk. Bu toplulukları yıldırma ve müşterileri bizim si-nemamıza çekmek için uğraş verip her mücade-leyi mübah sayıyordum. Çünkü benim konser grubum Yeşilçam'ın figüran kızlarından oluşan, bugün ise Avrupa sahnelerinde birer şöhret olan amatör tele kızlardan müteşekkildi... Ben de çıkarlarım ve dünyalık menfaatlerim aşkına figüran yetiştirmelerimle ancak sansasyonel po-

lisiye ve adliye olaylar çıkarıp basında sık sık yer alan bir reklam tarzı ile, gittiğim her yerde sine-maları doldurup; kapı, cam ve çerçevelerin kırıl-masına sebep oluyordum... Amasra'daki pazar yerinde yine reklam için dolaşırken öyle şiddetli bir deprem olmuştu ki...Pazara alışverişe gelen kapalı mümine hanımların şöyle konuştuklarını duyduk: İşte kıyamet alametlerinden biri de bunlar, dinsiz ve inançsız kimseler yüzünden başımıza daha neler gelecek?"

Şandra'mızın, Yeşilçam'dan Kabe'ye uzanan yo-lun ortalarında bir yerde denk geldiği bu olay, bu tür turnelerde, her şeyin o kadar da kolay ol-madığını gösteriyor bize. Bartın, Amasra ya da herhangi bir kasabanın o sırada tek ziyaretçisi sizseniz mesele yoktur, sahneye çıkar ve salonu tıklım tıklım bulursunuz. Ama sizden başka ekipler de varsa, "rekabetli yaşam savaşı" ver-meniz gerekebilir. Her türlü ekip turneye çıkar-mış işte. (Sonradan Avrupa sahnelerinde birer şöhret olabilecek) "Amatör tele kızlardan" olu-

Kimi zaman kavga-gürültü de çıkmaz değildi. Afişlerde adı geçen "Ajda Tekkan'ın", bildiğimiz meşhur şarkıcının kendisi değil de bir taklidi olduğunu ancak anlayabildiğimizde, kimse bizi tutamaz ve kıyameti koparırdık.

Yazın hemen başıyla birlikte İstanbul iyice bir hareketlenir, ağustos ayında İzmir Fuarı'nın başlamasıyla birlikte bütün hareket İzmir'e kayardı. Ama Fuar'ın başlaması bile İstanbul'u durdurmaya yetmezdi.

şan bir kadro kurmuş olan Kudret Şandra'dan tutun da, "Ankara Radyosu sanatçıları", çeşit çeşit tiyatrolar, komedyenler, hisseli harikalar kumpanyaları.

HİSSELİ HARİKALAR PERDESİNİ AÇIYOR

İstanbul ve İzmir ise her zaman çok daha şanslı olan şehirlerdi. Yazın hemen başıyla birlikte İstanbul iyice bir hareketlenir, ağustos ayında İzmir Fuarı'nın başlamasıyla birlikte bütün hareket İzmir'e kayardı. Ama Fuar'ın başlaması bile İstanbul'u durdurmaya yetmezdi. Her türlü aracı ve torpille rağmen İzmir'den teklif alamayıp İstanbul'da kalmış epeyce isim, işine burada devam eder, buradaki mekanları çınlatmaya çalışırdı.

Yazın gelişi, en önce, ciddi, adı-sanı iyice çıkmış mekanları harekete geçirirdi. Bu tür yerler, programlarını, daha mart-nisan aylarında bağlamış olurlardı. Orkestralarımız, şarkıcılarımız, bahar aylarında kulüp, pavyon ve gazinolar arasında pay edilirdi: Yeşilköy'deki Çınar Oteli, Kanat Gür Orkestrası; Yeşilyurt'taki Klüb Mini, Los Guantes

Rojos; Yeniköy'deki Boğaziçi Gazinosu, Halikarnas 6 ve her yaz Amerika'dan biraz para toplamaya gelen İbrahim Solmaz Orkestrası; Caddobostan Gazinosu, Kadri Ünal ve Arkadaşları; Bomonti'deki Klüb X, Doruk Onatkut Dörtlüsü; Harbiye'deki Kervansaray, Üstün Poyrazoğlu Orkestrası ve Tekin Işık Orkestrası; Ortaköy'deki (günümüzde kıyamet kopartan Laila ya da berisinde bir yeri olan) Lido, Vasfi Uçaroğlu Orkestrası; Elmadağ'daki Oriental, Selim Özer Orkestrası; aynı bölgedeki Parizyen Neşet Can Orkestrası; Moda Klübü, Şerif Yüzbaşıoğlu Orkestrası; Büyükkada'daki Anadolu Klübü, Ertan Anapa Orkestrası; Kınalıada'daki X Klüb, Boğaziçi Gazinosu programından önce sahne alacak olan Halikarnas 6 ile el sıkışmışlardır.

Bütün orkestraların gözlerine kestirdikleri mükemmel Taksim Belediye Gazinosu ise hiç şüphesiz Erol Büyükburç ve grubuna kısmet olacaktır. Erol Büyükburç, giderek artan ünü ve yaygınlaşan "genç kızların sevgilisi" ünvanı nedeniyle bu sahneye kurulmuştur. Bir "Türk Müziği" egemenliği altındaki gazinolarda da, başta "asolist" olmak üzere, aşağı yukarı bütün kadroyla bir şekilde el sıkışılmıştır. Maksim'de Behiye Aksoy, Bebek Belediye'de Gönül Yazar, Yenikapı Gar Gazinosu'nda Gönül Akkor, Bebek Maksim'de Zeki Müren; diğer yerlerde de Saime Sinan, Sevim Tanürek, Sevim Tuna... vardır.

GECEDE İKİ-ÜÇ MEKAN

Alt kadro da, gazinolar arasında dolaşıp duran, aşağı yukarı aynı isimlerden müteşekkildir. "As altı" olarak herkesin ilk aklına gelenler Ajda Pekkan'dır. Üç-beş "prenses" lakaplı dansöz, (başta Ahmet Özhan ve Naim Akan olmak üzere) birkaç Türk ve Halk Müziği şarkıcısı, şu ya da bu böceği namlı bir-iki komedyenle de, her gazino, işin gerisini bildiği gibi getirmiştir işte. Aynı isimlerin, aynı sıralarda, farklı gazinoların kadrolarında yer alabilmesi imkansız gibiydi elbette. İşin "racon"u buna imkan vermezdi. Ama aynı gece içinde, hem bir gazino hem de bir kulüpte pekala sahne alınabilirdi. Diyelim ki Gönül Yazar, Bebek Belediye'deki programını müteakiben taksiye atlar, karşıya geçer ve biraz önce Rüçhan Çamay'ın inmiş olduğu Reşat'ın sahnesine kendini atardı. Avni Anıllar, Yusuf Nalkesenler... döktürülmüş Bebek Belediye'nin aksine, Reşat'ın sahnesi "Çapkın Kız", "Gel Desen Gelemem ki" ve benzeri "aranjman"lar ile inletilirdi...

HARİKALAR DÜNYASI NEŞE SAÇIYOR

Yazlık sinema, çay bahçesi, çadır vb yerlere ise herkes ama herkes gelebilir, şarkısını söyleyebilir, oradakileri eğlendirebilirdi. Bu tür yerlerde sahneye çıkmak, işin "ekstra"sı gibi görülmekteydi. Yaz boyu bir gazino ya da kulübe kapılananlar da, yüz bulamayanlar da bu tür yerlerde sahneye çıkardı. Buralar, işin "ilave kazanç" getiren mekanlarıydı. Yeşilköy Reks ve Caddebostan Budak sinemaları en ünlenmiş olanlardı.

Yazlık sinema, çay bahçesi, çadır vb yerlere ise herkes ama herkes gelebilir, şarkısını söyleyebilir, oradakileri eğlendirebilirdi. Bu tür yerlerde sahneye çıkmak, işin "ekstra"sı gibi görülmekteydi.

Hafta boyu eski-yeni, yerli-yabancı her türlü filmi göstermiş olan bu sinemalarda, cuma ve cumartesi geceleri özel konserler yapılırdı. Sahneye en son; Cem Karaca, Timur Selçuk, Barış Manço ya da muadili biri çıkardı genellikle. On dan önce de, aklınıza gelen gelmeyen herkes: Gökben, Nazan Şoray, Füsün Önal, Neşe Alkan, Mavi Işıklar... Dönemine ve ününe göre şu ya da bu. Genellikle "batı müziği" söyleyenlerin egemenliği altında olurdu bu konserler. Sahneye çıkanların büyük bir kısmı kendi şarkılarını söyler, çeker giderdi. Başta Nazan Şoray olmak üzere, kendi şarkısı olmayanlar ise, tamamen Ajda Pekkan şarkılarından oluşan bir repertuar sunar ve alkışları öyle toplardı. Ajda Pekkan, her şarkısıyla memleketin her karışını titirtirdi o yıllarda. Her şarkısı kapanın elinde kalır, hatta bazı ünlü şarkılarını herkes birden söylemeye niyetlenirdi. Bu nedenle, aynı gece içinde, diyelim ki "Yere Bakan Yürek Yakan"ı birkaç kere de dinleyebilirdik. Önce Neşe Eren, sonra Beyza Başar, en son da Nazan Şoray söylemiş olurdu bu şarkıyı: "Bilmem yüzümden belli mi, gülerken işveli işveli, içimde ah neler gizli..."

**Fuar öncesi
"Türkan Şoray
(ya da Orhan
Gencebay)
nihayet bu yıl
fuarda sahneye
çıkacak"
şeklinde atılan
başlıklar, fuarın
başlamasından
sonra "bu yıl da
kimse onları
kandıramadı"
şekline
dönüştü.**

"ADİSYON MECBURİDİR"

Başta Ataköy, Yeşilköy, Kocamustafapa, Yenikapı, Yeniköy, Emirgan ve Moda'daki çay bahçelerinde de durum aşağı yukarı aynıydı. Tek fark, burada, sinemalardaki gibi dört başı mamur bir kadro olmazdı. Sahneye her gece yalnızca bir tek şarkıcı sahneye çıkardı. Ama hiç olmazsa her gece bir şey vardı buralarda. Bu tür yerlerin etrafı, dışardaki bedavacıların seyretmesini engellemek için, akşamüzeri, branda ya da benzeri şeylerle çevrilmeye başlanırdı. "Adisyon mecburidir" ya da "meşrubat mecburidir" şeklinde duyurular da asılı olurdu kapılarda. Kapının hemen girişindeki el arabalarından leblebinizi, çekirdeğinizi alıp içeri süzülmeyle bitmezdi iş. Gizlenmenin, kalabalığa karışmanın da imkanı yoktu. Gözlerini dört açmış garsonlar, kime servis verip kime vermediklerini anında bulurlardı: "Beyefendi siz ne alırdınız?.." Ne alınacaktı ki? Henüz 90'ların bolluğuna çok vardı. Çay, kahve (elbette Türk kahvesi; çeşit çeşit kahve bir yana, daha "Nescafe" bile yoktu) ya da meşrubat... Cola, meyvalı ya da sade gazoz. Pepsi - Coca Cola, Uludağ, Ankara ya da Fruko... Bunlardan birini ismarladınız mı da, artık rahat ettiniz demektir. Mekan kapanana kadar oturabilirdiniz. Kimisi her gece Yenikapı'daki çay bahçesine Müslüm Gürses'i dinlemeye giderdi, kimisi Yeşilköy Camlı Köşk'e her gün değişen bir başkasını. Bir de çadırlar vardı. İstanbul'un ancak bir-iki ye-

rine kurulan bu çadırlarda, bir gazinonun tüm programı olduğu gibi tekrar edilir; "uvertür-halk müziği-aranjman-dansöz- komedyen-assolist" formülü, bir alt kategoriden de olsa yeniden uygulanırdı. Artık gazinoların teklif götürmeyeceği kadar yaşlanmış ya da gözden düşmüş isimleri de, işte bu çadırlar bağırına basardı.

İZMİR FUAR'I BAŞLIYOR

Ağustos'un gelişiyle İzmir Fuarı'nın tantanası başladı. Dergiler, gazeteler, kimin nerede sahne alacağını, kimin kiminle el sıkıştığını büyük bir heyecanla duyurmaya başladı. Uzun yıllar piyasayı etkilemiş "sinemadan sahneye" transferleri, fuar fırsat bilinerek bir anda artardı. Leyla Sayar, Muhterem Nur, Sevda Ferdağ, Ayhan Işık, Göksel Arsoy, Filiz Akın, Fatma Girik, Hülya Koçyiğit gibi isimler, en çok İzmir Fuarı sahnelerinde kendilerini "sahici bir şarkıcı" sanabilecekleri kadar ilgi görüp alkış topladılar. Sahneye geçmeyi bir türlü kabul etmeyenler için, her yıl aynı şeyler yazılır çizilirdi. Fuar öncesi "Türkan Şoray (ya da Orhan Gencebay) nihayet bu yıl fuarda sahneye çıkacak" şeklinde atılan başlıklar, fuarın başlamasından sonra "bu yıl da kimse onları kandıramadı" şekline dönüştü. Ama teklif alanlar, kabul edip gidenler için işin hiçbir zaman bir garantisi de yoktu. Teklif alamamış olanlar, hiç olmazsa "bu yıl fuara gitmemeye kararlıyım" şeklinde bir beyanat verip, şanını – şe-

refini lekelenmekten kurtarmaya gayret ederdi. Ama gittikten, bir-iki gün ya da bir hafta çalıştıktan sonra kovulanlar için böyle bir imkan da kalmıyordu. Gazino patronlarının, fuar öncesi büyük umutlarla, her türlü talebi-kaprisi karşılayarak oluşturduğu dev programlar, işlerin iyi gitmemesi ve kadronun ödenen parayı çıkartamayacağını anlaşılmaya üzerine tel tel dökülmeye başladılar: "Falanca programını yarıda kesti dönüyor", "falanca artık dayanamayacağım deyip ayrıldı" gibi başlıklar kol gezmeye başladılar basında ya. Hepimiz bilirdik; patron "ya yevmiyenin yarısı ya dışarı" demişti, bunu içine sindirenler, "aman bir rezalet çıkmasın" diyebilenler kalmış, diğerleri bavulunu toplamış dönmüştü işte. Son bir gayretle, İstanbul'a dönüşünü diğer şarkıcılarla rekabete, kavgaya bağlayanlar yalnızca komik oluyor, kimseyi inandıramıyorlardı. Kimse de ders almıyordu ama. Her yıl aynı şey tekrarlanır durulurdu. Büyük bir heyecanla İzmir'in yolunu tutan bin kişinin beş yüzü ilk iki günün, kalanların yarısı birinci haftanın sonunda "kürkçü dükkanı" İstanbul'a dönerdi. Kalanlar da yarı aç yarı tok zor bela tamamlardı fuarı. Tamamlar ve "bir daha mı fuar, asla" derdi, ta gelecek fuara kadar.

EĞLENCE ANLAYIŞI DEĞİŞTİ

İzmir Fuarı devam ediyor. "Halk gazinoları yerine pahalı gazinolar açıldı" diye yakınan epeyce

insan var ama bir şekilde aynı tantana sürüyor. İstanbul'da ise, her şey tamamen değişti. Yazlık sinema, çay bahçesi, çadır... diye bir şey kalmadı. Gazino da kalmadı gibi. Pahalı kulüplerimiz ve açık hava mekanlarımız var. Açık Hava Tiyatrosu ve Rumeli Hisarı gibi mekanlar, hala makul bir fiyata; Ajda Pekkan, Nilüfer... gibi dev isimleri seyretme imkanı tanıyorlar herkese. Ama diyelim ki Mustafa Sandal, İzel, Asya, Deniz Seki, Serdar Ortaç... ve benzeri genç isimleri seyredilemek için bir şişe değil, bir kasa gazoz içmek bile yeterli değil. Bu ve buna benzer isimleri seyredilemek için kapıdan itibaren başlayan "teşrifat" dalgasının her bir adımında ceplere para sıkıştırmak, şampanyalar açtırmak zorundasınız

Allahtan ille de seyretmemiz şart değil. Ama biz gitmiyoruz diye, o yerler dolmuyor, Serdar Ortaç ve benzerleri işsiz kalıyor değil. Bu tür yerler tıklım tıklım. Gitsinler. Birbirlerini kesip-süzüp, saçsınlar paralarını. Belki, "Yapay serüvenlerin mevsimi yaz", bizim için her geçen gün biraz daha sıcak, biraz daha kurak anlamına gelmekte ama, Açık Hava ve Kuruçeşme Arena birkaç adım ötemizde işte. Hala rüzgar esiyor, hala bir parça nefes alabiliyoruz.

Bunu kar bilelim; atalım kendimizi dışarı.

Ne ve nasıl olursa olsun; herhangi bir şarkıya dayayalım başımızı. İyileşeceğimizden hiç şüphemiz olmasın. ☺

Açık Hava Tiyatrosu ve Rumeli Hisarı gibi mekanlar, hala makul bir fiyata; Ajda Pekkan, Nilüfer... gibi dev isimleri seyretme imkanı tanıyorlar herkese.

JEHAN BARBUR:

şarkılar çılgılım

'Uyan' adlı albümüyle sessiz sakin, duru sesli genç bir yetenek girdi müzik dünyamıza. Söz ve müziklerinin çoğu kendisine ait albümünde Jehan Barbur, yaşama dair biriktirdiklerini çok kendine özgü biçimde yansıtıyor. Piyasa dışından bir ses, bununla özdeş bir müzikal tavır ve yaşadıklarını iyi özümseyip, etkili ifade eden naif bir yüz, Jehan Barbur...

■■■■■ Eğer gerçekten farklı bir yorum duymak, caz esintilerinde ruhunuzu dinlendirmek ve söz diyarında durup dinlenmek istiyorsanız Jehan'ı dinlemelisiniz. Sıra dışı bir müzikal yolculuk onunla çıkacağınız. Jehan'la Cihangir'deki Kak-tüs'te, ilk albümüyle çıktığı yeni yolculuğu ve onun diğer bilinmezlerini konuştuk.

Şarkılarınız nasıl ortaya çıkıyor?

Ben aslında çok konuşan bir insan olduğumu düşünürüm, çünkü derdim olduğunda hemen gider birilerine içimi dökerim. Ama bazen müt-hiş tıkanıklıklar yaşıyorum ve içimdeki o hali nasıl ifade edeceğim hakkında hiçbir fikrim olmuyor. O zaman sanırım sığındığım yer şarkı yazmak çünkü böyle ifade edebiliyorum. Bazen aylarca şarkı yazamıyorum, o tıkanıklığım devam ediyor. Ama o tıkanıklığın kapısını yine şarkı yazmak açıyor ve o melodiyle beraber şarkının gelmesi belki bir çılgılık gibi çıkıyor içimden.

Film ve dizi müzikleri yapmışsınız. Neler var o cephede?

"Gece Sesleri" adlı dizide Özgür Çevik'in söylediği bir şarkıya hikâyeye uygun olarak söz yazdım. "Asi" dizisinin müziklerinden oluşan albümde, Defne ve Kerim karakterlerinin aşkını anlatan

şarkının sözlerini, daha önce de "Sır Gibi" adlı dizinin şarkı sözlerini yazdım. "Ali'nin Sekiz Günü" adlı bir sinema filmi için vokaller yaptım ve yine o film için "Dinlen" diye bir şarkı yazdım.

Albüm neden bu kadar geç kaldı?

Aslında çok da geç kalmadı. Ben altı senedir müziğin içindeyim ve bu sürede hep şarkı söyledim. Gruplarım vardı, sürekli hareket halindeydik. Yavaş yavaş diziler, reklamlar gündeme geldikçe, müzik çevresine de ufak ufak girmeye başladık. Sonra Zuhâl Olcay'ın son albümüne benim de albüme koyduğum 'Geç Kalmış Şermin'in Yeri' adlı parçayı verdim.

Müzik kariyerinizdeki dönüm noktası neydi?

O dönemeç aslında albümü yapmaya karar vermektir. Çünkü hayatımın sonuna kadar albüm yapmayabilirdim de. Bence bir şarkıcının, bir müzisyenin, bir bestecinin hayatında böyle bir şey yapma zorunluluğu çok da fazla yok. Hele ki böyle bir ortamda hiç yok.

Nasıl bir ortamda?

Ben çocukluğumdan beri elime gitar alıp besteler yapan biri olmadığım için bohçamda böyle onlarca beste de yoktu. Ben 'yapabiliyorum'

Yazı: Türksan Karatekin
Elif Gamze Arslan
Fotoğraf: Sinan Kesgin

Fotoğraf: Cudi Genç

Jehan Barbur, "Uyan" albümünde ikinci klibi
"Leyla" adlı parçaya çekti.

"İlk albüm benim için üniversite gibi oldu. Yanlışlarımı, tavırlarımın doğru ve hatalı sonuçlandığı halleri gördüm."

çok geç keşfettim. Yapmaya başlar başlamaz da iki yıl içerisinde albümü çıkardım ama çok engeller de çıktı. Aslında çok evvel de olabilirdi.

Sizce albümde eksik olan ya da daha iyi yapılabilecek olan neydi?

Her şey. Aslında fazla mükemmeliyetçi değilim. Diyelim ki kayıt yapıyoruz ve ben oradan daha iyi bir şey çıkacağını adım gibi biliyorum ama zorlamıyorum, çünkü biliyorum ki o daha iyi olma hali hiç bitmiyor. O nedenle orta karar bir şey yakaladığımda, arkadaşım 'daha iyi çalacağım' dese bile benim 'dur' dediğim oldu. Çünkü iyinin daha iyisi, daha da iyisi derken bu sefer daha kötüye gitmeye başlayabilir. Elbette im-

kanlar daha iyi olsaydı belki sonuç daha iyi olabilirdi. İlk tecrübem olduğu için bu albümü yaparken biraz ürkektim de. Her aşamasında bulundum. Buna biraz da kendimi mecbur hissettim. Yaptığım işi insanlara dinleterek, beni seven ve yaptığı işten keyif alan insanlara yüzümü dönerek işe başladım. Bu yüzden ilk albüm benim için üniversite gibi oldu. Yanlışlarımı, tavırlarımın doğru ve hatalı sonuçlandığı halleri gördüm. Her aşamasında bulunduğum için stüdyo deneyimi kazandım.

İlk albümün heyecanı başka olsa gerek!

Aslına bakarsanız bu benim çocukluğumdan beri istediğim bir şeydi. Şarkı söylemek değil ama kendi şarkılarımı başkalarının ağzından duymak. Sahnede birkaç kez yaşadıkdan sonra ne kadar müthiş bir hediye olduğunu insan anlıyor. Albüm yapmadan önce arkadaşlarıma, "Aklımda bir resim var ve benim için çok özel bir resim. Ben size bunu anlatsam, buna hepimiz bir şeyler katar mısınız?" dedim. Onlar da kattılar. Albümde, fotoğraflardan, saçımın rengine, elbiseme ve hangi şarkı sözünün nasıl olacağına kadar her şeyi anlatmaya gayret ettim. Sonuçta herkes bana yaklaşmaya başladı, ben de onlara doğru yürüdüm ve ortak bir noktada buluştuk.

Albüm kapağında ve içerde gördüğümüz daktiloların sırrı nedir?

Albümün fotoğraflarını Cihan Alpgiray çekti. Ne çekelim diye beraber düşündük ve bir sürü fikir ürettik. Hayata geçirmek istediğimiz şeyi yaratmak için gereken ortam, stüdyo, malzemeler açıkçası bizi zorlamaya başladı. Sonra aklıma bu daktilo fikri geldi. Bir de iş ortada yokken fotoğrafı düşünmekle, iş ortaya çıktıktan sonra fotoğrafı düşünmek çok farklı oluyor. İş bittikten sonra yansıması olarak kafamda bu resmi gördüm. Şarkıların sözlerini benim yazmış olmamdan kaynaklı ve uyanmakla alakalı bir hal olduğu için bu fikir heyecan verdi. Ayrıca her insanın kendi kelimelerine ve kendi hikâyesine sahip çıkması gerektiğini düşündüğüm için oraya bir daktilo koydum.

Daktilo yerine kağıt kalem de koyabilirdiniz. Neden illa daktilo?

Sesi yüzünden. Çocukken, büyükbabam bana

bir daktilo hediye etmişti ve onunla yazmaktan inanılmaz bir keyif alıyordum. Resimdeki daktilo eski bir daktilo çünkü eskiden üretime neden olan eşyaların varlığı çok belirgin. Şimdi her şey küçücük; telefonlar, bilgisayarlar,. Ne kadar içinde olsam da bundan nefret ediyorum. Müşfik Kenter bir yazısında dokunmayı unuttuğumuzdan, artık birbirine "seni seviyorum"u tuşlarla anlatmaya çalıştığımızdan bahsediyordu. Düşününce ne kadar acı ve ne kadar gerçek. Ama biz böyle bir jenerasyonuz ki önceyi de gördük. Yani kafamızda öyle bir resim de var ve benim için yazmak gerçekten gürültüyle vukuu bulan bir şey, çünkü onun çıkması insan hayatında bir gürültüyle oluyor. O yüzden orada siyah kocaman bir daktilo var. Bu hikâye demek, masal demek, kelime demek, ona sahip çıkmak demek ve üzerine yatabileceğin bir şey.

Aile olarak Beyrut kökenlisiniz ve oradan İskenderun'a gelmişsiniz.

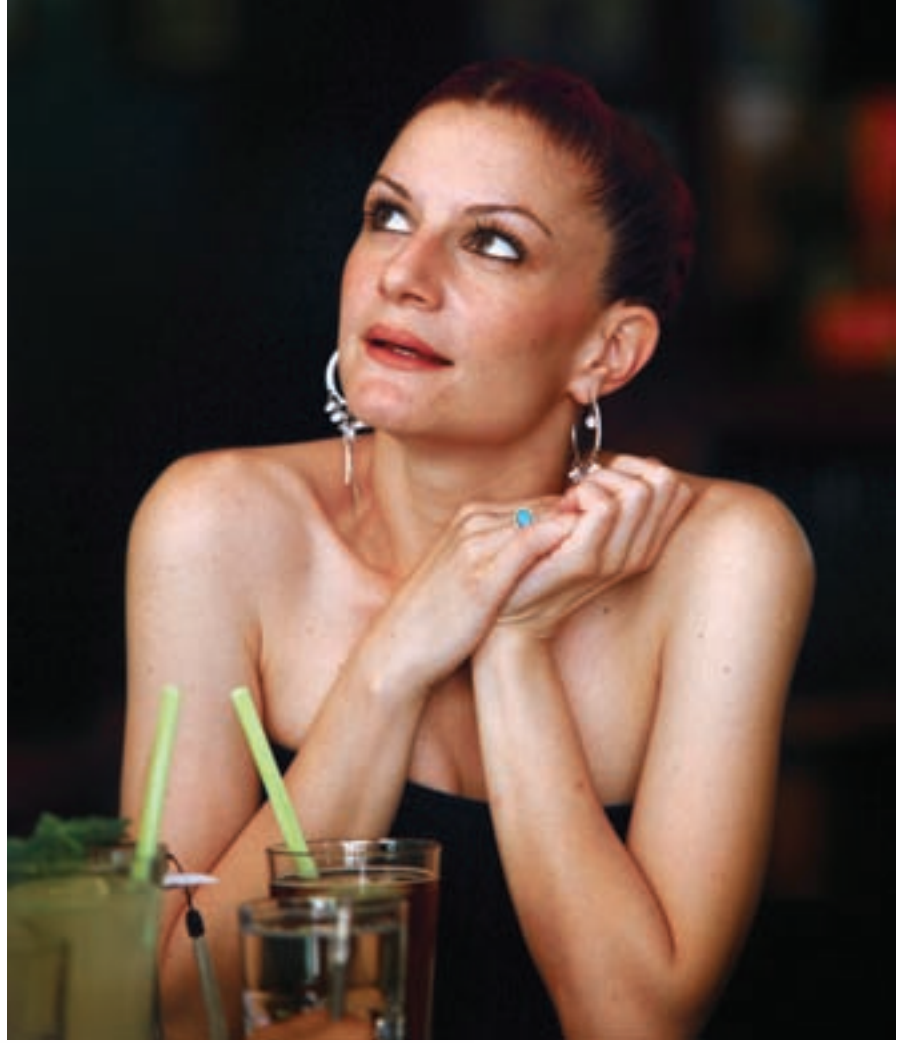
Annem Beyrut'ta büyümüş ve orada okumuş ama biz Türküz. Ben de Beyrut'ta doğdum ama İskenderun'da büyüdüm. Karışık bir Arap kökenimiz var; Irak'tan Mısır'a, Mısır'dan Tripoli'ye, Tripoli'den Beyrut'a uzanıyor. Benim en iyi bildiğim zaman ailemin uzun süre Lübnan'da yaşamış olduğu zaman ki İskenderun ile Lübnan arasında sürekli git gel yapıyorlarmış.

Bu kültürel zenginlik müziğinizi nasıl etkiledi?

Elbette etkisi oluyor. Mesela evde babam Türkçe annem Fransızca konuşurdu. Arapça'yı da herkes biliyor ve konuşuluyordu ama biz kayıp nesil olarak anlıyor ama konuşamıyoruz. Ortada bir kültürel miras var. Evdeki adab-ı muaşeretten tutun da yediğimiz yemeğe, dinlenen müziklere kadar çok etkisi vardı.

Müziğinizde o ezgilerden çok caz esintileri var ama...

Evet, belki öyle bir baharat da var ama hepsi karışmış durumda. Evde bir Arap esintisi de yoktu zaten. Fairuz yerine Charles Aznavour, Gilbert Bécaud, Jacques Brel gibi isimleri dinlerdik. Demin caz plakları vardı. Dışarda da dönemin popüler şarkıları, türküleri nelerse onları dinlerdim. O kadar farklı müziklere maruz kaldım ki aslında kulağımdaki müthiş bir karmaşaydı.

Peki, kendi tarzınızı nasıl buldunuz?

Hala bulamadım diyebilirim. Ben tanımlamakta çok zorlanıyorum aslında çünkü ne yaptığımı da çok bilmiyorum. Müziğimde bir caz baharatı illa ki var. Neden dersiniz, senelerdir beraber çalıştığımız caz trio'mdaki müzisyenlerin bakış açıları ve onların rengiyle benim rengim bir yerde buluştu. Onlar bana bir kapı açtı yani parçaları aranje ederken müzikal olarak benim düşüneyemeyeceğim ve gidemeyeceğim bir yeri gösterdiler. Dolayısıyla müziğimin baharatı kendinden gelmiş oldu.

Bülent Ortaçgil'le olan dostluğunuz nasıl başladı?

Doğruyu söylemek gerekirse ben albüm yapmayı düşünmüyordum. Çünkü böyle bir yükün altına nasıl girerim diye korkuyordum. Bülent Ortaçgil, çocukluğumdan beri hayran olduğum bir isim. Çocukken ona mektuplar yazıp gönderiyordum. 1996 yılında İskenderun'a konser için

geldiğinde elimde bir buket kır çiçeğiyle kuliste onu ziyaret etmiştim. Benim için çok önemli ve çok güçlü bir destek. Bülent Ortaçgil'in, Gürol Ağırbaş'ın, Cem Aksel'in, Erkan Oğur'un müzikteki ısrarlarına ve kendinden ödün vermeyen tavırlarına çocukluğumdan beri hayranım. Hep öyle olmak istedim. Başka bir müzik yapıyor olsaydım da mesela türkü söyleyen biri olsaydım da o çizgimi korumak ve sahip çıkmak taraftarı olurum.

Piyasadan farklı bir müzik yapıyorsunuz ve bunu yine piyasa koşullarına göre sunmuyorsunuz. Dolayısıyla zaten siz de Bülent Ortaçgil gibi sınırın ötesinde kalıyorsunuz.

Ben de böyle düşünüyorum ama aslında bu durum da çok tehlikeli. Yani Bülent Ortaçgil'e ben-

“Bülent Ortaçgil'e benzetilmek çok hoş ve gurur verici ancak albüm çıktığından beri 'Bülent Ortaçgil'in dişisi' gibi benzetmeler yapıyor. Bu güzel olduğu kadar tehlikeli de çünkü ben asla 'biri gibi' olmaya çalışmıyorum.”

zetilmek çok hoş ve gurur verici ancak albüm çıktığından beri “Bülent Ortaçgil'in dişisi” gibi benzetmeler yapıyor. Bu güzel olduğu kadar tehlikeli de çünkü ben asla “biri gibi” olmaya çalışmıyorum.

Konserler nasıl gidiyor?

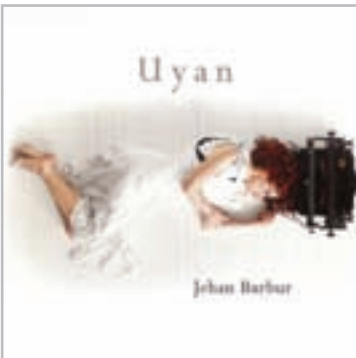
Şimdilik üç tane çok keyifli albüm konseri verdik. İlk halka açık konserimiz de İskenderun'da oldu. Ankara ve İzmir'den çok talep var. Uygun mekanlar olursa gideceğiz. Aslında ben, bu grubu ve bu albümü tanıtmak, bir yerlere getirmek ve şarkılarımızı söyletmek için çok çalışıyorum. Bir taraftan da ikinci albüm için çalışmalara devam ediyorum.

Albüme sanat camiasının yorumu nasıldı?

Üzülmediğim bir nokta var. Türkiye'de müzikal eleştirilerin doğru yer bulduğuna inanmıyorum. Mesela “Bu albümde neden hareketli şarkı yok” benim için bir eleştiri değildir. Bu söylemi piyasada çalışan ve önemli dediğimiz insanlardan duyunca hayal kırıklığına uğruyorum. Bunun gibi “Sen cesaret isteyen bir adım attın ve piyasa dışı bir albüme imza attın” şeklindeki övgü de bana doğru gelmiyor. Yani ben cesaret ederek böyle bir şey yapmadım, içimden böyle çıktı zaten. Eğer ben başka bir şey yapmaya çalışsaydım bu cesaret gerektiren bir durum olurdu.

Bu dönemde kimleri dinliyorsunuz?

Çok karışık şeyler dinliyorum. Türkülere bazen çok takılıp kalıyorum. Kuzey Avrupa müziğine takılmış durumdayım, özellikle kadın seslerini dinliyorum. Bunların dışında Birsen Tezer'in albümünün çıkmasını heyecanla bekliyorum.

Aşk nasıl etkiledi ve besledi sizi?

Bir kere hayatımı çok topladı. Bir gün Bülent Ortaçgil'e de şöyle dedim: "Yandım ben. Aşık oldum ve artık yazamayacağım herhalde çünkü mutluyum." O da bana "O güzelliği yaşarsın ve içinden mutlaka yazacak bir şey çıkartırsın" dedi.

İnsan mutluyken yazamaz mı?

Mutluyken de çok şey yazıyorum ama genelde erişemediğim, acısını çektiğim ya da müthiş mutluluğunu duysam da orada olamadığım durumların sonucunda benden o çılgık çıkıyor ve o cümleler dökülüyor.

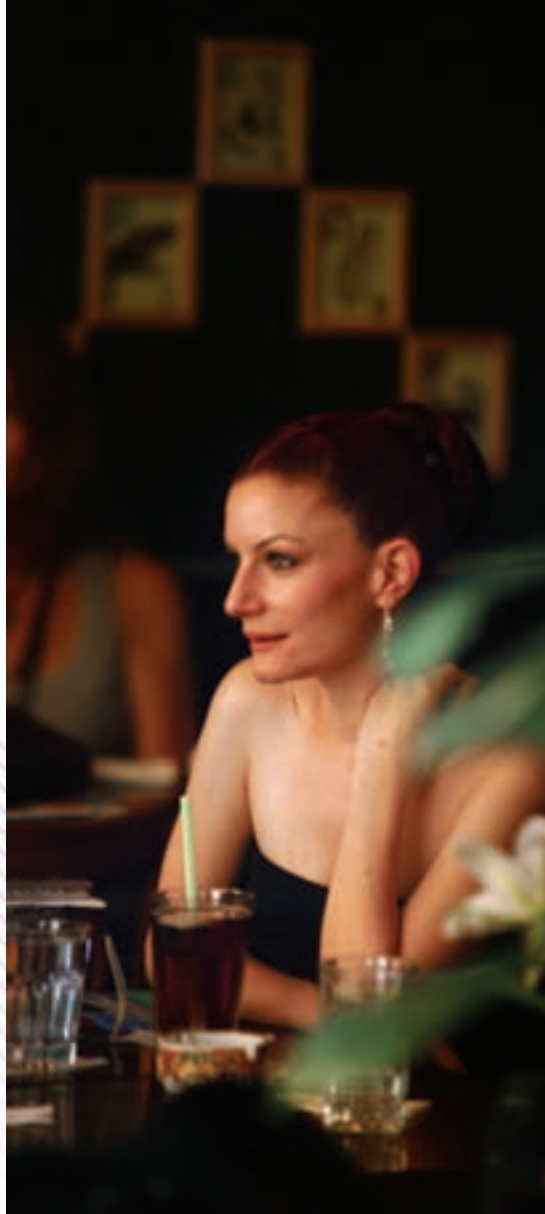
Siz Türkiye'de en çok neyin özlemini duyuyorsunuz?

Değerin. Neyin değer olduğunu unuttum. Bu durumda da insan kendini ya değersiz hissetmeye ya da çok fazla sorgulamaya başlıyor. Ben tüm karmaşaya ve keşmekeşe rağmen burayı çok seviyorum ama buraya gitmek için geldiğimi düşünüyorum. Ben basit bir hayatı sevebilirim. İskenderun'da büyüdüğüm için basit hayatlar nasıldır biliyorum. Kent yaşamı içinde çok mutlu değilim; toprağı, denizi seviyorum. Ancak burada olmak zorundayım çünkü bu işi bir yerlere ulaştırmalıyım, şu anda bunu uzaktan yapabilecek gücüm yok. Belki bir on yıl sonra ama daha fazla değil. 'Bu kadarı kâfi' diyeceğim herhalde ancak şimdi o taşları koyuyorum ki sonra üstünden yürüyebileyim.

Sizce müziğe üniversite eğitimi almadan önce başlamış olsaydınız farklı bir yerde olur muydunuz?

Bilmiyorum belki müzikten nefret ederdim. Eğitimi almış olmayı çok isterdim çünkü çok zorlanıyorum. Yani yazarken ve kafamdaki aranjeyi anlatırken müthiş zorlanıyorum. İyi ki beni anlayan bir iki kişi var etrafımda da tarif etmeye çalıştığımda ne demek istediğimi anlayabiliyorlar. Kafamdaki sesleri yazıya dönüştürebilmeyi çok isterdim. Kendimi geliştirmek için de gerçekten çok uğraştım çünkü hiç okumadım. Ancak öyle nitelikli müzisyenlerle çalışıyorum ki onların altında kalmak istemiyorum. Ben onlarla oturup müzik diliyle müzik konuşmak istiyorum. Ne eksik, ne fazla? Bir

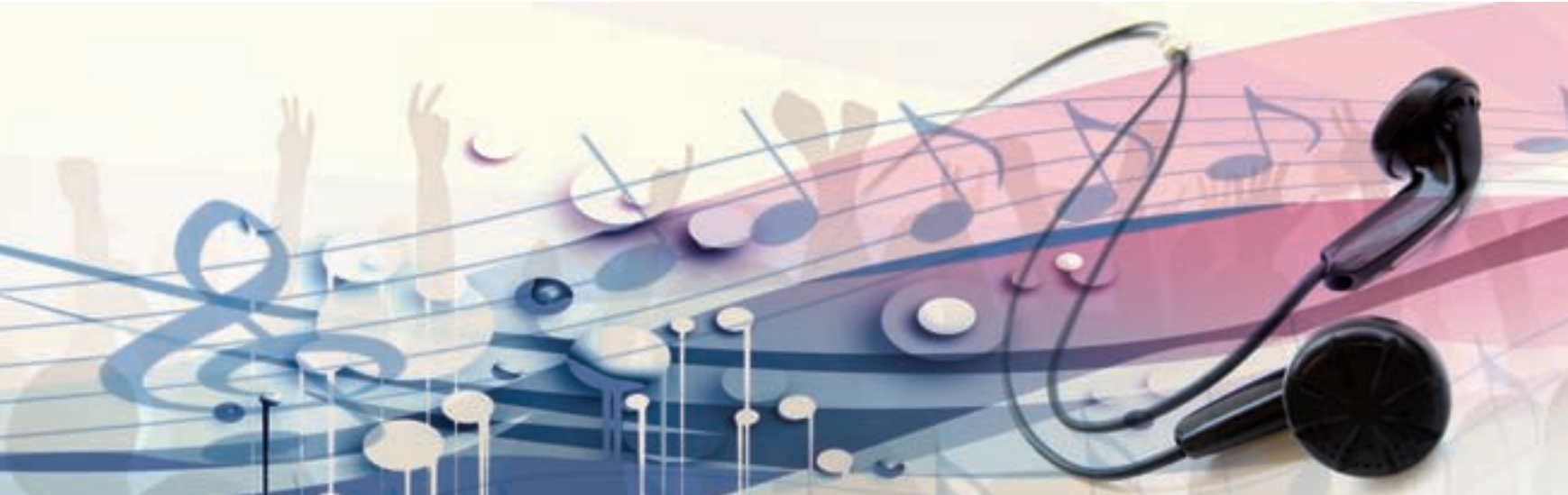
şeyler okuyarak, çalışarak ve onların dizinin dibinden ayrılmayarak en azından o terminolojiye sahip olmaya çalıştım. Ayrıca bunu yapmaya da mecburum onlar beş çalışıyorlarsa ben yirmi beş çalışmak zorundayım. Ben sahnedeyken sadece duyguma ve kulağıma sırtımı dayıyorum çünkü yapacak başka bir şeyim yok. Güvenecek başka bir şeyim olmayınca da içime dönüyorum hep ve duyduğum şeylere yaslanıyorum. Bazen bilmeye başlarsan kafan çok karışacak o yüzden bilmen gereken şeyleri iyi bil diyorlar. Ben de buna gayret ediyorum. Ama eğer okusaydım müziğe karşı farklı bir tavrımı olurdu, hiç bilmiyorum. Şu anda müzik benim için hissi kalben vukuu, onun dışında hiçbir şey bilmiyorum. Şimdilik doğru yol bu. 🎧

"Mutluyken de çok şey yazıyorum ama genelde erişemediğim, acısını çektiğim ya da müthiş mutluluğunu duysam da orada olamadığım durumların sonucunda benden o çılgık çıkıyor ve o cümleler dökülüyor."

ağustos 2009

<p>01 Ağustos C.tesi</p> <p>Fatboy Slim Turkcell Kuruçeşme Arena - İstanbul</p> <p>Natacha Atlas Babylon Alaçatı - İzmir</p> <p>Tarkan Cemil Topuzlu Açikhava Sahnesi İstanbul</p>	<p>02 Ağustos Pazar</p> <p>Sertab Erener Bodrum Antik Tiyatro Muğla</p> <p>Fahir Atakoğlu & Zara Cemil Topuzlu Açikhava Sahnesi İstanbul</p> <p>04 Ağustos Salı Paleo Rembetiko ile Kumsalda Buziki Geceleri Babylon Alaçatı - İzmir</p>		<p>03 Ağustos P.tesi</p> <p>Gloria Estefan Turkcell Kuruçeşme Arena</p> <p>Bülent Ersoy & Muazzez Abacı Cemil Topuzlu Açikhava</p> <p>05 Ağustos Çarşamba Leonard Cohen Cemil Topuzlu Açikhava Sahnesi</p> <p>Bora Uzer Babylon Alaçatı - İzmir</p> <p>06 Ağustos Perşembe Erol Evgin 40. Sanat Yılı Bostanlı Karşıyaka Açikhava Tiyatrosu - İzmir</p> <p>İlhan Ersahin's Istanbul Sessions Babylon Alaçatı - İzmir</p>
<p>07 Ağustos Cuma</p> <p>Kenan Doğulu Babylon Alaçatı - İzmir</p> <p>Jonny Rock Otto Alaçatı - İzmir İzmir</p> <p>Mario Frangoulis - Meyra Bodrum Antik Tiyatro - Muğla</p> <p>Zülfü Livaneli Cemil Topuzlu Açikhava Sahnesi İstanbul</p>	<p>08 Ağustos C.tesi</p> <p>Nouvelle Vague Babylon Alaçatı - İzmir</p> <p>Ajda Pekkan Turkcell Kuruçeşme Arena</p> <p>Funda Arar Altınoluk Antandros Amfi Tiyatro - Balıkesir</p> <p>İbrahim Tatlıses Cemil Topuzlu Açikhava Sahnesi İstanbul</p>		<p>11 Ağustos Salı</p> <p>Paleo Rembetiko ile Kumsalda Buziki Babylon Alaçatı - İzmir</p> <p>Duman ve Konukları Cemil Topuzlu Açikhava Sahnesi İstanbul</p> <p>12 Ağustos Çarşamba</p> <p>Faith No More Maçka Küçükçiftlik Park</p> <p>Sibel Can ve Konukları Cemil Topuzlu Açikhava Sahnesi İstanbul</p>

SİZE ÖZEL NAKİT KREDİ

Her türlü ihtiyacınız için, uygun faizli ve uzun vadeli Nakit Kredi seçenekleri Fortis'te!

SON MODEL OTO KREDİSİ

İster "0" km, ister ikinci el... Hayallerinizdeki otomobile sahip olmanız için Oto Kredisi Fortis'te!

SAHİBİNDEN MORTGAGE

Her ihtiyaca uygun 14 farklı mortgage seçeneği, cazip faiz oranlarıyla Fortis'te!

FORTIS

İhtiyaçlarınıza cevap verecek kredi ürünlerimiz ve hayatınızı kolaylaştıracak diğer bankacılık hizmetlerimizle tanışmanız için sizi Fortis Şişli Şubemize bekliyoruz.

Şişli Meydanı No: 352 34381 Şişli / İSTANBUL
Telefon: (0212) 231 33 96 (4 Hat) Faks: (0212) 296 53 16 - 247 71 18

www.fortis.com.tr | 444 0 144